

Deltaplan samenwerkingsprogramma Onderwijs

“Gezamenlijk en duurzaam resultaatgericht doen”.

15 november, 2006

Deltaplan groeidocument
tbv input van actoren uit
onderwijs & educatie praktijk

“ I have a dream that someday my country will not be judged by its physical size, but by the quality of the competence of my people”

Omayra E.V. Leeflang

Voorwoord,

Een woord vooraf,

“ Jongeren zijn het begin en het eind van onze inspanningen”.
“ hun toekomst is onze uitdaging”

Bij mijn aantreden als minister van onderwijs bleek door de overvloed aan onderwijs vernieuwingen en vormingsaanbod, het kind uit beeld te zijn geraakt. De fragmentatie van de diverse beleidsinspanningen; de versplintering van de beperkt beschikbare middelen; de structurele beperkingen van de verwerkingscapaciteit; de noodzaak een ononderbroken voortgang van onderwijsvernieuwingactiviteiten te garanderen en vooral ook het besef dat, als gevolg van wijzigingen in de staatkundige verhoudingen, in de komende jaren er vrijwel geen aandacht, capaciteit en bestuurlijke energie zal overblijven voor de verbetering van basis voorzieningen zoals o.a. onderwijs, maken een Deltaplanoperatie gericht op het kansrijk maken van alle Antilliaanse jongeren een prioriteit van eerste orde. De urgentie van het aanpakken van de problematiek van Antilliaanse jongeren verdraagt immers geen uitstel!

Dit Deltaplan, of de symbiose tussen leerplicht, sociale vorming, onderwijs, leerlingenzorg en begeleiding naar werk, zal de massieve dijk moeten zijn die De aanwas van het disproportioneel groot aantal jeugdwerkelozen en drop-outs uit het onderwijs van de Nederlandse Antillen terugdringt tot normale proporties en daardoor ook de dreigende overstrooming van problematische jongeren die zonder voldoende voorbereiding en startkwalificatie in de maatschappij terecht komen.

Het bijzondere karakter van het Deltaplan veronderstelt een actieve betrokkenheid en input van alle onderwijs actoren binnen het Koninkrijk. Dit Deltaplan groeidocument biedt hiervoor de gelegenheid.

Mijn oprechte dank gaat naar allen, ” aan beiden zijden van de oceaan”, die zich zo toegewijd hebben ingezet om gezamenlijk dit deltaplan groeidocument tot stand te brengen.

*De Minister van Onderwijs en Cultuur
Mevr. O.V.E. Leeflang
November 2006*

Inhoudsopgave

- 0 Waarom dit Deltaplan groeidocument?
 - Deel I: Het conceptueel kader van het Deltaplan**
 - 1.1 Inleiding tot het Deltaplan conceptueel kader
 - 1.2 De context voor samenwerking bij de realisering van het Deltaplan
 - 1.3 Het inhoudelijke beleidskader van het Deltaplan
 - Deel II: De inhoudelijke invulling van het Deltaplan**
 - 2.1 Inleiding tot het leveren van input op de beschrijving van de zeven deelprogramma's
 - 2.2. Verlenging van de leerplicht
 - 2.3. Structurele inbedding en maximalisering van het bereik en effect van de Sociale Vorming
 - 2.4. Duurzaam en realiseerbaar maken van de onderwijsvernieuwing
 - 2.5. Opvoedingsondersteuning ter stimulering van de ouderbetrokkenheid
 - 2.6. Meertaligheid
 - 2.7. Maximalisering inzet van Antilliaanse jongeren op de arbeidsmarkt
 - Deel III: Het realiseringskader van het Deltaplan**
 - 3.1 Inleiding tot het Deltaplan realiseringskader
 - 3.2. De conceptuele definiëring van het realiseringskader van het Deltaplan
 - 3.3 De tijdsduur van het realiseringsproces van het deltaplan
- 4. Vervolgstappen

1. **Waarom dit Deltaplan groeidocument?**

De eilanden van de Nederlandse Antillen staan nu voor de cruciale uitdaging om te komen tot een samenleving waarin al haar burgers, ongeacht geloof, sekse en etniciteit volwaardig en gerespecteerd kunnen participeren aan het maatschappelijk gebeuren en vooral volop in het arbeidsproces kunnen deelnemen. De weg naar een nieuwe toekomst is onomkeerbaar ingeslagen. Een toekomst die naast nieuwe bestuurlijke verhoudingen en structuren vooral zal moeten leiden tot betere perspectieven voor grote delen van de gemeenschap om als gewaardeerde burger te kunnen wonen, werken, recreëren en samenleven in de samenleving. Parallel aan de inspanningen om te komen tot nieuwe staatkundige verhoudingen dient daarom daadkrachtig gewerkt te worden aan een duurzame oplossing van de problemen van educatieve aard. In deze is aandacht voor de jongeren en vooral de kwetsbare jongeren een prioriteit van de hoogste orde!

Onderwijs en vorming zijn bij uitstek een instrument voor de persoonlijke ontwikkeling en toerusting van jongeren. Van onderwijs en vorming mag een substantiële bijdrage verwacht worden aan het terugdringen van ontwikkelingsachterstanden en aan het verwerven door alle burgers van de noodzakelijke menselijke, culturele en geestelijke waarden en kwaliteiten. Investeren in onderwijs en vorming zal over de hele breedte een positieve impact hebben op de kansen van onze jongeren om deelachtig te zijn aan de sociaal-economische ontwikkeling en daardoor bijdragen aan het terugdringen van armoede en criminaliteit.

Het kansrijk maken van onze jongeren heeft voor het kabinet de Jongh-Elhage de allerhoogste prioriteit. De regering is van mening dat voor een adequate aanpak het niet alleen noodzakelijk is om de jongeren middels onderwijs, vorming en training toe te rusten, maar dat de inspanningen slechts dan succes zullen hebben, wanneer deze jongeren daarbij ook perspectief krijgen op werk. Werk is immers het paspoort tot volwaardig medeburgerschap, tot maatschappelijke participatie, financiële onafhankelijkheid en vooral tot zelfstandigheid.

Het kabinet de Jongh-Elhage heeft dan ook besloten tot een Deltaplan-operatie van concentratie en toespitsing van de diverse op de jongeren gerichte beleidsinspanningen en de daarbij behorende middelen. Deze operatie moet opgevat worden als een resultaatgerichte aanpak, die moet leiden tot het kansrijk maken van alle Antilliaanse jongeren. Deze concentratie en toespitsing van de beleidsinspanningen en middelen is noodzakelijk gezien:

1. de ernst van de problematiek van de Antilliaanse jongeren waar sprake is van een substantiële groep sociaal en economisch zwakkere jongeren, die qua (voor)opleiding, taalbeheersing en sociale vaardigheden een achterstandspositie inneemt en die op dit moment extra aandacht en begeleiding dient te krijgen, opdat primair hun situatie structureel verbetert en secundair de maatschappelijke overlast beheersbaar wordt.
2. de ernst van de structurele beperkingen van onze verwerkingscapaciteit waar enerzijds sprake is van beperking aan mankracht, aan financiën, aan tijd en bovenal aan kennis en anderzijds een grote mate van fragmentatie en gebrek aan aansturing en regie.

Deze geconcentreerde en scherp gefocuste Deltaplan-operatie moet ertoe leiden dat in 2011 het niveau van onderwijsvoorzieningen voor de jongeren van de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk op een aanvaardbaar peil gebracht is, zodanig dat ons onderwijssysteem in zijn totaliteit vernieuwd is en het percentage drop-outs teruggebracht is naar normale proporties evenals het percentage jeugdwerkeloosheid.

Deze Deltaplan-operatie veronderstelt dan ook acties gericht op integratie en concentratie van beleidsinspanningen op de volgende gebieden: leerplicht, sociale vorming, onderwijsvernieuwing, opvoedingsondersteuning, meertaligheid en inzetbaarheid op de arbeidsmarkt.

Dit Deltaplan stond op 29 augustus 2006 centraal in het gesprek tussen de Minister van Onderwijs Cultuur en Sport Omayra Leeftang en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Atzo Nicolai over de onderwijsvernieuwing en aanpak van de jongerenproblematiek in de Nederlandse Antillen. Resultaat was consensus over de volgende uitgangspunten, die als basis dienen voor het Deltaplan-samenwerkingsprogramma.

1. Het grote aantal drop-outs waar het onderwijs mee kampt moet sterk worden teruggedrongen. De jongeren zullen dan beter voorbereid zijn op een optimale maatschappelijke participatie en kan de hoge jeugdwerkloosheid worden teruggedrongen.
2. De samenhang en effectiviteit van het Antilliaanse jongerenbeleid moet worden vergroot. Hiervoor hoeven niet zozeer nieuwe activiteiten geïntroduceerd te worden, maar vooral samenhang gecreëerd te worden tussen het grote aantal initiatieven dat al binnen het Antilliaanse onderwijsveld is ontplooid.
3. Het samenwerkingsprogramma Onderwijs dient gebruik te maken van alle beschikbare kennis en ervaring. Dit betekent dat aansturing en monitoring in gemeenschappelijkheid op afstand van de dagelijkse politiek wordt uitgevoerd en dat voor de uitvoering van de deelprogramma's gebruik kan worden gemaakt van kennis en medewerking van diverse Nederlandse instellingen.
4. De financiering van het onderwijsprogramma geschiedt via een fonds, dat eveneens op afstand van de dagelijkse politiek staat.
5. Het Deltaplan-samenwerkingsprogramma is gegroepeerd rondom een zevental deelprogramma's. Deze deelprogramma's dienen elk verder uitgewerkt te worden en te worden voorzien van een financiële onderbouwing.

Als een Antilliaans initiatief om het toekomstperspectief op de eilanden zelf voor de jeugd te verbeteren werd de steun van Nederland voor het Deltaplan nogmaals expliciet bekrachtigd in de op 2 november 2006 door Nederland, de Nederlandse Antillen, het eilandgebied St. Maarten en het eilandgebied Curaçao getekende slotverklaring.

Op basis van deze gedeelde zorg is sinds augustus j.l. in gezamenlijkheid verder gewerkt aan het uitvoeringsgereedmaken van deze resultaatgerichte Deltaplan-operatie. Het grootste deel van dit document kan gezien worden als de stand van zaken van het proces van uitwerken als bedoeld in bovengenoemd punt 5. De presentatie van deze stand van zaken op dit moment is een logisch gevolg van de behoefte aan input van actoren uit het onderwijsveld ter aanvulling en verbetering van deze eerste aanzet tot het Deltaplan-uitvoeringsdocument. De input van nog meer ervaringsdeskundigen is bedoeld om te komen tot afronding van de omschrijving van de inhoud van de specifieke deelprogramma's in termen van probleemstelling, doelstelling, oplossing, valkuilen, stakeholders en samenhang, zodat vervolgens elk van de zeven deelprogramma's zodanig bewerkt kunnen worden dat ze samen één resultaatgericht, programmatisch en onderwijskundig geheel vormen.

Het Deltaplan zoals het nu voorligt is een "groeidocument".

Dit Deltaplan-groeidocument biedt helderheid ten aanzien van het conceptueel kader van het Deltaplan bestaande uit het onlosmakelijk aan elkaar verbonden inhoudelijke beleidskader (zie deel I) en het realiseringskader (zie deel III). Dit conceptueel kader moet dienen als basis voor inpassing en verwerking van de input van de ervaringen van het onderwijsveld op de

diverse Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk tot de juiste inhoudelijke invulling van de deelprogramma's die samen moeten zorgdragen voor de synergetische realisatie van de doelstelling van het Deltaplan.

Na input uit het onderwijsveld moet dit "groeidocument" resulteren in een resultaatgericht en financieerbaar uitvoeringsplan.

Aangezien het Deltaplan zich moet kenmerken door een robuuste uitvoering in gezamenlijkheid, wordt het gekenmerkt door resultaatgerichtheid, communicatie, brede betrokkenheid, onomkeerbaarheid en een no-nonsense realisatie. Dit vertaalt zich in een uitvoering met een directe focus gericht op de jongeren op basis van dynamische niet-bureaucratische en duidelijke afspraken ten aanzien van de te bereiken resultaten.

Het is de bedoeling dat een standaard manier van werken voor de uitvoering wordt gepresenteerd. Dit gebeurt door de introductie van een sjabloon of template. De template is zo ingericht dat deze zonder probleem ook gebruikt kan worden voor de monitoring van de uitvoering. De template dwingt de trekker om de centrale doelstelling van het Deltaplan en de diverse deelprogramma's uit te drukken in concrete acties en de daarvoor benodigde middelen en (rand)voorwaarden, waaronder onderlinge afhankelijkheden. Hierdoor ontstaat een gestandaardiseerd inzicht in de acties, die in het kader van de Deltaplan-operatie worden ondernomen.

De kern van dit groei document bestaat uit drie delen. Na deze inleiding, waarin nut en noodzaak van dit groeidocument en van de input wordt verklaard, wordt in deel I het integrale Deltaplan-concept en het inhoudelijke beleidskader weergegeven.

In deel II volgt de eerste aanzet voor de inhoudelijke invulling van de deelprogramma's van het Deltaplan. In deel III wordt het conceptuele realiseringskader weergegeven volgens welke het Deltaplan uitvoeringsplan gerealiseerd zal worden

Uitgangspunt hierbij zal zijn het adagium:

het Deltaplan is het gezamenlijk en duurzaam resultaatgericht doen!

Deel I
Het conceptueel kader van het Deltaplan

1.1. **Inleiding tot het Deltaplan conceptueel kader**

Als bijdrage voor een goede startpositie zullen voorafgaand of gelijktijdig met het opheffen van de Nederlandse Antillen als Land voorzieningen moeten worden getroffen, die leiden tot een adequaat stelsel van basisvoorzieningen voor het onderwijs dat duurzaam een structureel houdbaar niveau garandeert. Dit is het exacte oogmerk van het Deltaplan!

Om redenen van kleinschaligheid, deugdelijkheid, deskundigheid, capaciteit en autonomie ligt samenwerking voor de hand om deze ambitie daadwerkelijk mogelijk te maken.

Samenwerking is slechts mogelijk in een klimaat van vertrouwen en uitdaging waar, op basis van duidelijkheid en respect voor de geldende TVB-verdeling, elk van de participerende samenwerkingspartners onbedreigd de kansen kunnen grijpen om de kracht van de gezamenlijkheid maximaal te benutten. In dit verband is het noodzakelijk om ten behoeve van een gezamenlijk referentiekader het conceptueel kader van het Deltaplan expliciet te markeren. In essentie betekent dit dat er duidelijkheid moet zijn over:

1. het inhoudelijke beleidskader van het Deltaplan
2. het realiseringkader van het Deltaplan.

Als rode verbindende draad zullen daarbij gehanteerd worden de volgende drie Deltaplan-geboden:

- De duurzaamheid
- De resultaatgerichtheid
- De gezamenlijkheid

1.2. **De context voor samenwerking bij de realisering van het Deltaplan**

De aan de overheid grondwettelijk opgedragen aanhoudende zorgplicht voor het onderwijs, het leerrecht van elke jongere van de Nederlandse Antillen en de uit artikel 13 van het Internationaal Verdrag inzake Economische Sociale en Culturele Rechten (Trb. 19969, 100) voortvloeiende dwingende verdragsrechtelijke verplichting hebben ertoe geleid, dat het in maart j.l. aangetreden kabinet de Jongh-Elhage besloten heeft om de problematiek van de Antilliaanse jongeren als prioriteit van de eerste orde aan te pakken. Het kabinet de Jongh-Elhage is immers van mening dat voor een adequate invulling van haar zorg voor de jongeren van de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk het niet alleen noodzakelijk is om de jongeren middels onderwijs en sociale vorming toe te rusten voor een optimale maatschappelijke participatie, maar dat deze inspanningen slechts dan succes zullen hebben wanneer deze jongeren daarbij ook perspectief krijgen op werk. Werk is immers het paspoort tot volwaardig medeburgerschap en maatschappelijke participatie, financiële onafhankelijkheid en vooral tot persoonlijke zelfstandigheid.

Bewust van de uit onze kleinschaligheid voortvloeiende structurele beperkingen van onze verwerkingscapaciteit, waar enerzijds sprake is van beperking aan mankracht, aan financiën, aan tijd en bovenal aan voortschrijdende kennis en anderzijds een grote mate van fragmentatie en gebrek aan aansturing is sinds maart j.l. gewerkt aan een Deltaplan-operatie gericht op concentratie, afstemming en bundeling van de diverse op het kansrijk maken van de Antilliaanse jongeren gerichte beleidsinspanningen en de daarbij behorende middelen. Perspectief op succesvol effect van deze concentratie is een op partnerschap georiënteerde samenwerking. Leidend daarbij was een scherpe focus van al deze inspanningen en middelen. De focus werd scherp afgebakend en gericht op de school: de school als professionele en pedagogische vindplaats om jongeren in de leeftijdperiode van 4 tot en met 18 jaar in beeld te krijgen, in beeld te houden en zorg te dragen dat de jongere tijdig de nodige hulp krijgt als

hij/zij dreigt de school voortijdig te verlaten zonder minimaal een ontwikkeling tot startkwalificatieniveau 1 gehaald te hebben.

Naast samenwerking is een massieve investering in het onderwijs een conditio sine qua non voor het succesvol realiseren van de doelen van het Deltaplan. Investeren in het onderwijs zal immers over de gehele maatschappelijke linie een multiplying-effect hebben op de sociaal-economische situatie en vooral ook op het terugdringen van armoede, overlast en criminaliteit op de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk.

In deze gedachtengang is in het formele Nationaal Onderwijs Overleg Nederlandse Antillen (NOONA: LB 1994 no. 4823/JAZ) van 15 juni 2006 tussen de gedeputeerden van de Eilandgebieden en de Minister van Onderwijs van de Nederlandse Antillen expliciete consensus bereikt dat:

- “het NOONA de prioritaire beleidsfocus van de Minister van Onderwijs op haar DELTAPLAN voor de aanpak voor de jongerenproblematiek ondersteunt
- het NOONA tot een gemeenschappelijke sence of urgency gekomen is ten aanzien van zowel de financiering van de onderwijsvernieuwing als ten aanzien van de exploitatie van het vernieuwde onderwijs door de diverse eilandgebieden. Het NOONA heeft unaniem geconcludeerd dat een ramp zich aftekent, wanneer niet op zeer korte termijn de onzekerheden ten aanzien van het bekostigingsvraagstuk worden weggehaald nu de bodem van de financieringsmogelijkheden vanuit Nederland duidelijk in zicht zijn. Het NOONA heeft erop aangedrongen bij de minister van Onderwijs om zo spoedig mogelijk in dialoog te treden met Nederland om te komen tot de instelling van een Deltaplan-fonds om een ongestoorde en dynamische realisering van het Deltaplan zeker te stellen, waaronder ook de ontwikkeling van de 2° cyclus van het Funderend Onderwijs.”

Deze dialoog heeft in augustus 2006 plaatsgevonden. De breed ervaren gemeenschappelijke zorg voor het duurzaam kansrijk maken van de jongeren van de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk en de eveneens gebleken natuurlijke verbinding tussen het probleem van de Antilliaanse jongeren op de Nederlandse Antillen en de problematiek van de Antilliaanse risicjongeren in Nederland bevestigen de urgentie om het nu ontstane momentum voor een massieve en duurzame aanpak van de jongerenproblematiek te materialiseren in een duidelijk onomkeerbaar realiseringproces.

Sinds de Deltaplan-dialoog van augustus j.l. is hard gewerkt aan de nadere uitwerking van de zeven deelprogramma's van het Deltaplan. Deze uitwerking van Antilliaanse deskundigen in gezamenlijkheid met deskundigen van het ministerie van BZK, het ministerie van OCW, van VWS, de VNG en de 21 Antillianengemeenten sorteert effect en wordt beleefd als een voorbeeld van hoe in het nieuwe Koninkrijk met elkaar omgegaan kan worden en vooral ook wat wij in het nieuwe Koninkrijk voor elkaar kunnen betekenen.

Ten aanzien van dit nieuwe Koninkrijk is bekend dat het gevaar bestaat dat gezien de enorme inspanningen voor de realisatie van de hervormingen van de staatkundige verhoudingen van de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk het risico reëel aanwezig is, dat vrijwel alle bestuurlijke energie wordt besteed aan de nieuwe structuren met als gevolg dat er vrijwel geen aandacht, capaciteit en energie overblijft voor de verbetering van basisvoorzieningen zoals o.a. onderwijs. De urgentie van de behoefte van de Antilliaanse jongeren verdraagt echter geen uitstel!

Een van de primaire drijfveren voor het Deltaplan is dan ook de overtuiging, dat voor een gezonde startsituatie in de nieuwe staatkundige structuur niet alleen de financiële en juridische huishouding op orde moet zijn, maar vooral ook de educatieve huishouding. De oplossingen voor de problemen met betrekking tot de kwaliteit en deugdelijkheid van de aanhoudende zorg van de overheid voor het onderwijs worden niet vanzelfsprekend gegarandeerd met het opheffen van een bestuurlijke laag. Dit vereist aanzienlijk meer en andere inspanningen!

De plicht tot aanhoudende zorg voor het onderwijs veronderstelt daarom ook een plicht voor de zorg voor een goede startpositie voor de Antilliaanse eilanden in het nieuwe Koninkrijk. Voorafgaand of gelijktijdig met het opheffen van de Nederlandse Antillen als Land zullen dan ook voorzieningen moeten worden getroffen, die leiden tot een adequaat stelsel van basisvoorzieningen voor het onderwijs dat een structureel houdbaar niveau garandeert. Dit is dan exact het oogmerk van het Deltaplan!

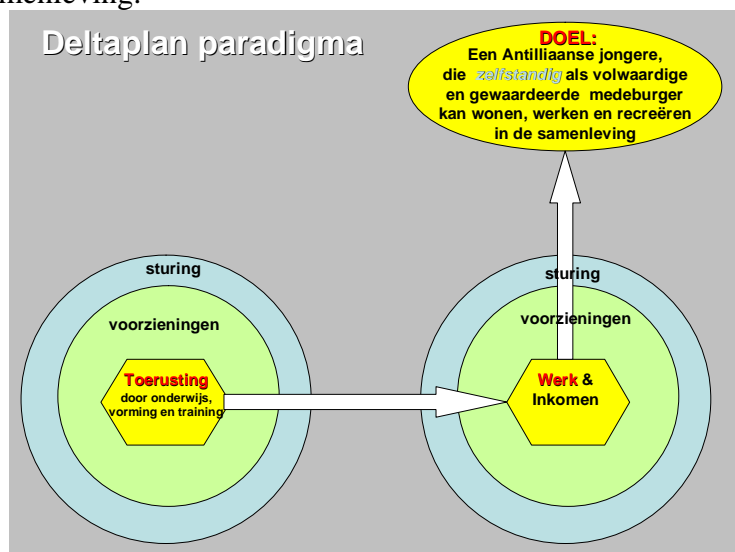
1.3 Het inhoudelijke beleidskader van het Deltaplan

Conceptueel moet het inhoudelijke beleidskader van het Deltaplan opgevat worden als een in diverse wetten verankerd resultaatgericht programmatisch en onderwijskundig geheel, gebaseerd op een geëxpliciteerd Deltaplan-paradigma. Ten behoeve van helderheid over dit inhoudelijke beleidskader worden de volgende aspecten in het hiernavolgende nader uitgewerkt:

- het Deltaplan-paradigma
- het Deltaplan als een programmatisch geheel
- het Deltaplan als een onderwijskundig geheel
- het Deltaplan als een totaalpakket van landsverordeningen

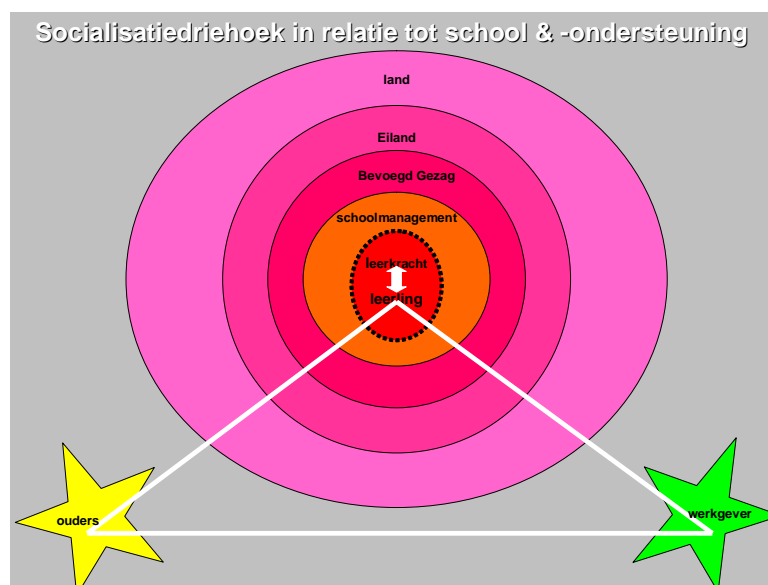
Ten aanzien van het deltaplan-paradigma

Elk kind van de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk is het begin en het einde van alle activiteiten en inspanningen van de Deltaplan-operatie. De synergetische effecten van het Deltaplan moeten zich duurzaam manifesteren in de verworven competenties van het kind. Het kind moet als gevolg van onder andere de interventies van de Deltaplan-operatie gegroeid zijn van een situatie waarin hij/zij niet over bepaalde competenties beschikt tot een situatie waarin hij/wel over de bij zijn talenten behorende adequate competenties beschikt. Deze competenties moeten hem/haar in staat stellen om zelfstandig te kunnen wonen, werken en recreëren in de samenleving.

Het Deltaplan beoogt zorg te dragen voor deze toerusting middels onderwijs, vorming en training. Voor het kind betekent dit dat gestreefd wordt naar een algemene vorming om als geaccepteerde en gewaardeerde burger te kunnen functioneren in de samenleving van de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk, gezien in samenhang met het Koninkrijk der Nederlanden en de Caribische regio in het bijzonder en met de wereld in zijn algemeenheid. Deze toerusting biedt elk kind ongeacht zijn/haar achtergrond een brede intellectuele, spirituele, sociale, emotionele, motorische, artistieke en morele vorming. Deze vorming schept de voorwaarden waaronder het kind zich individueel en als groepslid kan ontplooiën tot jongeren die optimaal maatschappelijk kunnen participeren.

Deze toerusting van het kind vindt onder begeleiding van een leerkracht primair plaats in de interactie tussen de leerkracht en leerling binnen de professionele setting van de school. De leerling, de leerkracht en de school vormen in deze context dan ook de focus waarop de activiteiten van het Deltaplan gericht zijn. De school wordt in het Deltaplan-concept opgevat als een professionele organisatie waar leerkrachten samenwerken om te doen wat hen te doen staat, terwijl de leerkracht gezien wordt als een professional die bekwaam is en weet wat hem te doen staat en daartoe de rust en het vertrouwen moet krijgen om zo autonoom mogelijk zijn beroep uit te oefenen. Alle andere (instituten en instellingen) in en rondom de school hebben een afgeleide verantwoordelijkheid om de *primaire relatie* (relatie leerkracht –leerling) in de school te ondersteunen en te faciliteren.

In deze optiek vormt de school een integraal deel van de socialisatiedriehoek bestaande uit de werkgevers, de ouders en het kind.

Ten aanzien van het deltaplan als een resultaatgericht geheel

Het “Deltaplan voor de massieve aanpak gericht op het kansrijk maken van de Antilliaanse jongeren” heeft als doel om een bijdrage te leveren aan de grondwettelijke zorgplicht van de Nederlands-Antilliaanse overheid voor onderwijs en educatie en tevens uitvoering te geven aan de door de Nederlandse Antillen aanvaarde verdragsverplichtingen inzake het recht van ouders en van het kind om zich de voorziening van opvoeding en onderwijs te verzekeren. Dit betekent dat gegarandeerd wordt dat jongeren van de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk in hun leeftijdsperiode van 4 tot en met 18 jaar middels de school als professioneel

pedagogische vindplaats in beeld zijn, in beeld gehouden worden en dat deze jongeren tijdig de nodige hulp krijgen, als hij of zij de school voortijdig dreigen te verlaten zonder minimaal een ontwikkeling tot startkwalificatieniveau 1 gehaald te hebben. Hierbij zij aangetekend dat, hoewel de leerplicht van het kind zicht uitstrekt tot de leeftijd van 18 jaar, de overheid haar zorgplicht middels de sociale vormingsplicht uitstrekt tot een educatieve zone tot 25 jaar.

Als concreet Deltaplan-resultaat geldt dat in het jaar 2011:

1. het percentage voortijdige schoolverlaters gereduceerd is tot normale proporties
2. het percentage jeugdwerkelozen gereduceerd is tot normale proporties
3. het stelsel van onderwijsvoorzieningen integraal is vernieuwd en samen met de andere deelprogramma's een duurzaam en structureel houdbaar vormingsvoorzieningenniveau vormt.

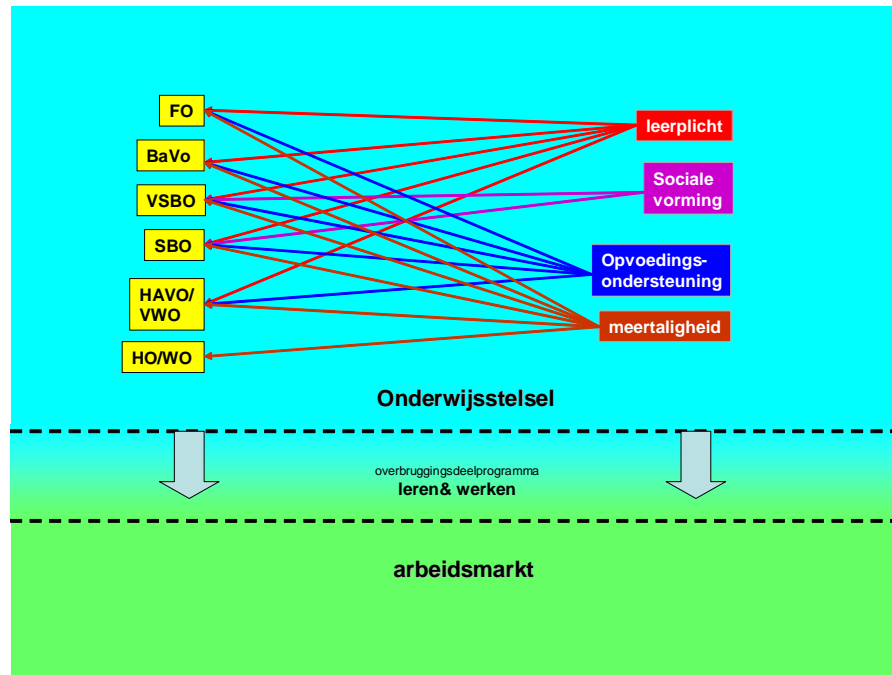
Ten aanzien van het Deltaplan als een programmatisch geheel

Het Deltaplan moet opgevat worden als een integraal programma dat synergetisch middels een zevental deelprogramma's de beoogde ambitie realiseert om alle Antilliaanse jongeren in de leeftijd van 4 tot en met 18 jaar zodanig toe te rusten, dat zij als volwaardige en gewaardeerde medeburger zelfstandig kunnen wonen, werken en recreëren in de samenleving.

Deze deelprogramma's zijn:

1. Verlenging van de leerplicht van 4 tot en met 18 jaar en versterking van de handhaving
2. Structurele inbedding en maximalisering van het bereik en effect van de sociale vorming
3. Duurzaam en meer realiseerbaar maken van de onderwijsvernieuwing
4. Opvoedingsondersteuning ter stimulering van de ouderparticipatie
5. Meertaligheid als ontwikkelingsaanwinst
6. Creëren van een platform om de mogelijkheid tot inzetten van Antilliaanse jongeren op de arbeidsmarkt te maximaliseren
7. Het creëren van een klimaat van samenwerking rekening houdende met de taken verantwoordelijkheden en bevoegdheden van elke betrokken entiteit

De eerste zes deelprogramma's vormen samen één programmatisch geheel, dat een vernieuwd onderwijsstelsel vormt met daarbij een overbruggingsprogramma naar de arbeidsmarkt.

De verschijningsvorm van de effecten van de deelprogramma's leerplicht, sociale vorming, opvoedingsondersteuning en meertaligheid vindt plaats in de diverse scholen van het onderwijsstelsel. Concreet betekent dit dat geëxpliciteerd moet worden wat de respectievelijke deelprogramma's leerplicht met de daarbij behorende leerlingenzorg, sociale vorming met de daarbij behorende leerlingenzorg, opvoedingsondersteuning met de daarbij behorende leerlingenzorg en meertaligheid betekenen voor respectievelijk een school voor Funderend Onderwijs, een school voor VSBO, een school voor SBO, een school voor HAVO/VWO en een instelling voor Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs.

Het overbruggingsdeelprogramma Leren & Werken is gericht op het ontwerpen en organiseren van een aanpak om de mogelijkheid tot inzetten van Antilliaanse jongeren op de arbeidsmarkt maximaal te maken. Resultaat van deze aanpak zal een effectieve brug van leren naar werken moeten zijn, zodat in 2011 het percentage jeugdwerklozen gereduceerd is tot normale proporties. Hierbij moet wel worden aangetekend dat de overheid van de Nederlandse Antillen in deze vooral faciliterend optreedt; het is de economie die de banen creëert.

Ten aanzien van het Deltaplan als een onderwijskundig geheel

De conceptuele focus van het Deltaplan is onderwijs!

Concreet gespecificeerd is dit een school die als een professioneel en pedagogisch instituut zodanig toegerust is dat deze school in staat is om het leerplichtige kind in beeld te krijgen, in beeld te houden en tijdig de nodige ondersteuning te geven, opdat het kind niet voortijdig de school verlaat zonder minimaal een startkwalificatieniveau 1 gehaald te hebben. Dit betekent dat naast een programmatisch geïntegreerd geheel het Deltaplan vooral ook gezien moet worden als een in onderwijskundig opzicht consistent en coherent geheel.

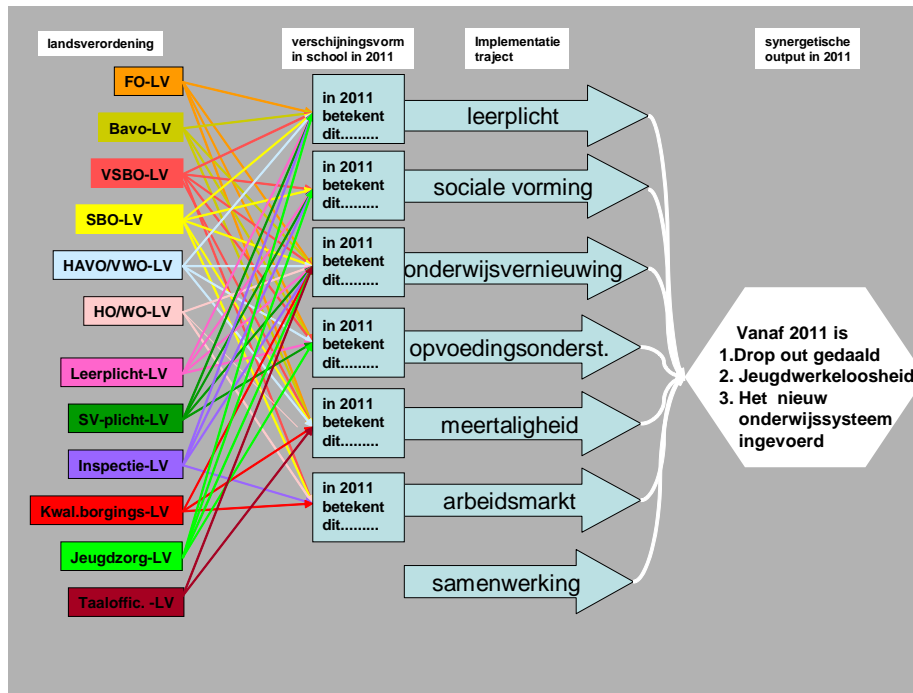
	kern-curriculum	toets & examen	leer-middelen	(re-)scholing	leerling-zorg systeem	leerling volg systeem	Infra-structuur	School-organisatie	In-richting
FO	X	X	X	X	X	X	X	X	X
BaVo	X	X	X	X	X	X		X	X
VSBO	X	X	X	X	X	X	X	X	X
SBO	X	X	X	X	X	X	X	X	X
HAVO/VWO	X	X		X	X	X			X
HO/WO							X	X	

Concreet betekent dit dat geëxpliciteerd moet worden wat de respectievelijke onderwijskundige basisvoorzieningen een kerncurriculum, een toets- en examensysteem, adequate leermiddelen, scholing en nascholing van het onderwijspersoneel, een leerlingzorgsysteem, een leerlingvolgsysteem, een voldoende aangepaste infrastructuur, een gemoderniseerde schoolorganisatie en een adequate schoolinrichting betekenen voor respectievelijk een school voor Funderend Onderwijs, een school voor VSBO, een school voor SBO, een school voor HAVO/VWO en een instelling voor Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs.

Ten aanzien van het Deltaplan als een totaalpakket van landsverordeningen

In essentie houdt de voor het onderwijs op de Nederlandse Antillen formeel geldende verdeling van Taken, Verantwoordelijkheden en Bevoegdheden (TVB) in dat de Minister van onderwijs bepaalt wat er moet gebeuren (en dus ook veranderen) in het onderwijs, het eilandgebied de exploitatie van het onderwijs betaalt, het schoolbestuur zorg draagt dat het onderwijs op de onder haar beheer ressorterende scholen daadwerkelijk gebeurt volgens de wettelijke voorschriften en de school het onderwijs realiseert dat volgens de wet moet gebeuren.

Vanuit deze optiek kan het Deltaplan ook opgevat worden als een implementatie-operatie die ervoor zorg draagt dat in 2011 een pakket van twaalf wettelijke regelingen betreffende het onderwijs op de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk in voldoende mate zijn ingevoerd en worden nageleefd. In concreto gaat het om het pakket van de volgende 12 landsverordeningen: 1. landsverordening Funderend Onderwijs, 2. wettelijke regeling Basisvorming, 3. landsverordening VSBO, 4. landsverordening SBO, 5. regeling HAVO/VWO, 6. landsverordening Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs, 7. landsverordening leerplicht, 8. landsverordening sociale vormingsplicht, 9. landsverordening Onderwijstoezicht, 10. landsverordening kwaliteitsborging, 11. landsverordening jeugdzorg en 12. de landsverordening officiële talen.

Van dit pakket van 12 wettelijke regelingen zijn vrijwel allemaal al ontwikkeld. Een groot aantal is reeds goedgekeurd door de ministerraad en doorgestuurd naar de Raad van Advies, een aantal zijn bij de Staten, enkele moeten politiek nog ingepast worden in de Deltaplan-synergie, en een of twee moeten nog ontwikkeld worden. De impact is de som van het effect van elk van deze 12 wettelijke regelingen op één of meer Deltaplan-deelprogramma's of op één of meer scholen.

Deel II
De inhoudelijke invulling van het Deltaplan

2.1. Inleiding tot het leveren van input op de beschrijving van de zeven deelprogramma's

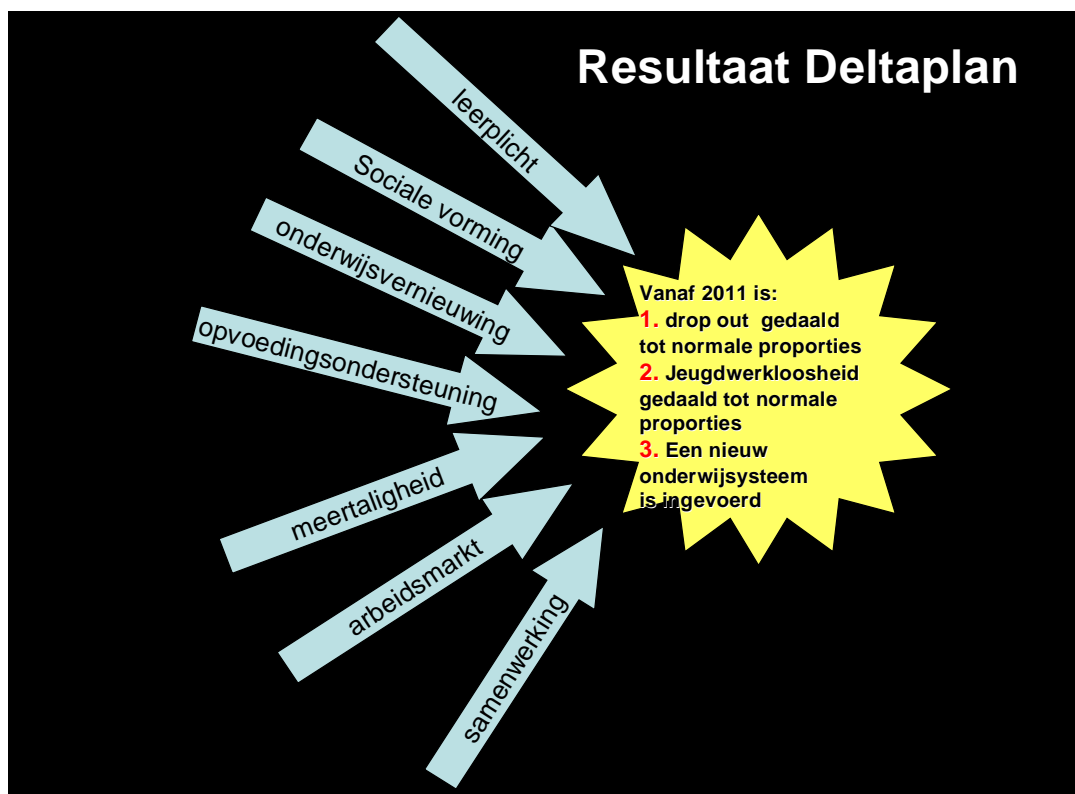
Het Deltaplan is geen plan!

Het Deltaplan is een synergetische operatie.

Een operatie die diverse lopende en nog te initiëren beleidsinspanningen bundelt, concentreert, integreert en vooral scherp focust op een expliciet doel voor alle jongeren van de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk.

Dit expliciete doel van het Deltaplan is gericht om deze jongeren zodanig toe te rusten dat zij kansrijk zijn om een zodanige maatschappelijke positie te verwerven dat zij zelfstandig kunnen wonen, werken, recreëren en vooral samenleven in de samenleving. Dit betekent dat zij dan optimaal inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt en dat zij optimaal maatschappelijk kunnen participeren. De concrete verschijningsvorm in 2011 van deze resultaten van de Deltaplandoelstelling is dat:

1. het percentage jongeren van 18 jaar en jonger dat de school voortijdig verlaat zonder minstens een startkwalificatie 1 gehaald te hebben teruggebracht moet zijn tot normale proporties op basis van mondiale benchmarking.
2. het percentage jeugdwerkloosheid van jongeren tot en met 24 jaar is gereduceerd tot normale proporties op basis van mondiale benchmarking.
3. het stelsel van onderwijsvoorzieningen is ingevoerd en vormt samen met de andere deelprogramma's een duurzaam en structureel houdbaar vormingsvoorzieningen niveau.

Om dit doel te kunnen bereiken zijn de hiervoor relevante beleidsinspanningen geïnterpreteerd en geclusterd tot zeven deelprogramma's. De bedoeling is om vervolgens elk van deze deelprogramma's uit te werken tot een inhoud dat in samenhang met de effecten van de inhoud van de andere deelprogramma's een bijdrage levert aan één synergetische realisatie van de doelstelling; een bijdrage waar de som van de gezamenlijke bijdragen substantieel meer is dan de gefragmenteerde bijdrage van elk deelprogramma op zich.

Dit impliceert een volgtijdigheid in operatie:

1. eerst het per deelprogramma inventariseren van de relevante lopende en ontbrekende beleidsinspanningen,
2. dan een zodanige omschrijving van de inhoud van elk van die deelprogramma in termen van probleemstelling, doelstelling, oplossing, valkuilen, stakeholders en samenhang,
3. vervolgens het zodanig bewerken van elk van de zeven deelprogramma's dat ze samen een resultaatgericht programmatisch en onderwijskundig geheel vormen,
4. om ten slotte, met het oog op een efficiënte en effectieve realisatie van deze zeven deelprogramma's, te komen tot één consistent en coherent uitvoeringsplan van de Deltaplan-operatie.

Naast eerder genoemde beschrijvingscomponenten zoals probleemstelling, doelstelling, oplossing, valkuilen, stakeholders en samenhang zal dit uitvoeringsprogramma vooral ook de componenten tijdspad, team en financiën moeten bevatten. Dit uitvoeringsplan moet naadloos passen in het conceptueel kader van het Deltaplan bestaande uit het inhoudelijke beleidskader (zie deel I) en het realiseringskader (zie Delhi).

Het conceptueel karakter van deze Deltaplan-operatie veronderstelt het aansluiten en voortbouwen op de ervaringen en deficiënties van de gefragmenteerd lopende beleidsinspanningen. Reden dan ook waarom in dit deel van het groeidocument van het Deltaplan de eerste aanzet tot de inhoudelijke invulling gepresenteerd wordt zoals die is geïnterpreteerd door een groot aantal ervaringsdeskundigen van de Nederlandse Antillen in gezamenlijkheid met ervaringsdeskundigen uit Nederland. Deze eerste aanzet maakt immers deel uit van fase 2 van bovenbeschreven volgtijdigheid van het ontwikkelproces van de Deltaplan-operatie. Het karakter van deze operatie verdraagt niet dat overgegaan wordt tot fase 3, alvorens de relevante actoren uit het onderwijs- en educatieveld de gelegenheid te hebben geboden tot het leveren van input ter aanvulling en verbetering van deze eerste aanzet tot een zodanige omschrijving van de inhoud van het specifieke deelprogramma in termen van probleemstelling, doelstelling, oplossing, valkuilen, stakeholders en samenhang.

2.2. Verlenging van de leerplicht

2.2.1.	Probleemstelling
	<p>Het leerrecht van elk kind van de Nederlandse Antillen dat hem/haar minstens een ontwikkeling tot startkwalificatieniveau 1 garandeert en de uit artikel 13 van het Internationaal Verdrag inzake Economische Sociale en Culturele Rechten (Trb. 19969, 100) voortvloeiende dwingende verdragsrechtelijke verplichting hebben ertoe geleid dat op 19 juli 1991 de leerplichtlandsverordening voor alle eilanden van de Nederlandse Antillen werd vastgesteld. Wettelijk werd bepaald dat elke leerling in de leeftijd van 6 tot het eind van het schooljaar dat hij/zij de leeftijd van 15 jaar heeft bereikt, op een school ingeschreven moet zijn en de school regelmatig moet bezoeken.</p> <p>De Bestuurscolleges van de eilandgebieden kregen in deze landsverordening de taak om voor 1 augustus 1993 middels een eilandsverordening de uitvoering en naleving van de leerplicht van kracht te verklaren in hun eilandgebied. Slechts het eilandgebied Curaçao voldeed tijdig, op 2 december 1991 (AB 1991 no. 8), aan deze verplichting. De andere eilandgebieden kregen vervolgens uitstel tot 1 augustus 1996 . Dit gebeurde in het volgende tijdsbestek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij verordening dd 20 april 1994 werd de leerplicht op Saba van kracht. • Bij verordening dd 12 augustus 1996 werd de leerplicht op Bonaire van kracht. • Bij verordening dd 27 november 1997 werd de leerplicht op St. Eustatius van kracht. <p>Op Sint Maarten speelt een aparte problematiek. Er is een tekort aan leerling-plaatsen, waardoor niet alle kinderen (met name die illegaal op het eiland zijn) naar school kunnen, nog los van de vraag of zij of hun verzorgers dat wensen. Uitgangspunt is echter dat er geen un-documented schoolkinderen bestaan. Volgens het verdrag van de rechten van het kind hebben immers alle kinderen recht op onderwijs ongeacht de migratiestatus van hun ouders. Deze situatie heeft ertoe geleid dat tot op heden de leerplichtwet nog niet van kracht is verklaard middels een eilandsverordening.</p> <p>Ondanks een dringend verzoek van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen (zie brief dd 8 augustus 1998) om met terugwerkende kracht tot en met 1 augustus 1996 de leerplicht in werking te laten treden is dit tot op heden nog niet gebeurd voor het eilandgebied St. Maarten. Vanwege het grote aantal illegaal op St. Maarten woonachtige kinderen kan St. Maarten de consequenties van de implementatie van de leerplichtwet niet overzien. St. Maarten heeft nog getracht om de leerplicht alleen te laten gelden voor minderjarige kinderen die in de basisadministratie van St Maarten zijn ingeschreven. Van hogerhand werd zij erop gewezen dat dit in strijd zou zijn met zowel de landsverordening leerplicht als met het sociale grondrecht op onderwijs zoals vervat in artikel 13 van bovengenoemd verdrag.</p> <p>De leerplichtwet is nu al 15 jaar vastgesteld door de Staten en formeel sinds 1 augustus 1996 van kracht op alle eilandgebieden van de Nederlandse Antillen. Na al deze jaren moet geconstateerd worden dat er nog steeds geen zicht is op wijze waarop de leerplicht functioneert op de diverse eilanden en heerst er een algemene perceptie dat de leerplichtwet slechts op papier bestaat. Dit komt ook omdat de eilandgebieden hun verplichting niet nakomen om krachtens artikel 8 van de leerplichtlandsverordening jaarlijks verslag uit te brengen aan de minister van Onderwijs. Uit de weinige ontvangen leerplicht jaarverslagen en uit 2 besprekingen van de leerplichtproblematiek in de NOONA in respectievelijk 2004 en 2005 kunnen de volgende knelpunten gedestilleerd worden:</p>

Over gegevens:

- Onvoldoende afstemming gegevens van het bevolkingsregister en de schoolgegevens
- Onaangepaste formulieren voor het verstrekken van gegevens
- Ontbreken van een adequate leerplicht administratie
- Vervuiling van bestand van leerling-gegevens

Over leerplicht ambtenaar:

- Bevoegdheden van leerplicht ambtenaar zijn onduidelijk
- Uitblijven van overleg met leerplichtambtenaar ook na frequent spijbelen
- Scholing en beëdiging van de leerplichtambtenaren
- Bevoegdheid als opsporingsambtenaar
- meldgedrag bij scholen in het voortgezet onderwijs
- Behoefte aan regels voor het samen met OM aanpakken ouders, schoolbesturen en andere instanties

Over de leerlingondersteuning:

- Ondersteuning van leerlingen is nauwelijks mogelijk
- Gebrek aan overleg tussen hulpverlenende instanties
- Lange wachttijden voor hulpverlening
- Geringe opvangmogelijkheden voor jongens boven de 13 jaar
- Onvoldoende tijdige opvang voor kinderen met emotionele en gedragsproblemen
- “oudere” leerlingen worden na diagnostisch onderzoek moeilijk in het speciaal onderwijs geplaatst
- Aanbieden van sociale steun conform landsverordening is niet altijd mogelijk

Over schoolverzuim

- Ontbreken van een gericht beleid om schoolverzuim tegen te gaan
- In kerst- en carnavalstijd loopt verzuim op
- Verzuim wegens oppas broertjes en zusjes

Over onderwijsvoorzieningen

- Onvoldoende plaatsingsmogelijkheden van leerlingen op een school voor speciaal onderwijs
- De toelating van anderstalige leerlingen
- Opkomst van “undocumented schools” op St. maarten; er bestaan al 7 scholen
- In 2004 zaten naar schatting 378 leerlingen (=8 % van aantal leerlingen in het BO/FO) op de “undocumented schools”

Over informatie:

- Gebrekkige informatieverschaffing aan ouders

In het NOONA van 6 november 1996 maakten de eilandgebieden de behoefte aan samenwerking op het gebied van de implementatie van de leerplichtwet kenbaar. Als gevolg daarvan werd bij landsbesluit dd 3 februari 1998 een “landelijke commissie leerplicht” ingesteld. Deze commissie kreeg onder andere als taak om coördinerend op te treden bij het aanbieden van ondersteuning aan de eilandgebieden met betrekking tot de problemen die zij ondervinden in verband met de invoering en naleving van de leerplicht. Deze commissie is echter niet tot functioneren gekomen.

Ondertussen bleef het aantal drop outs onaanvaardbaar hoog. Bij de census van 2001 was van de niet schoolgaande bevolking van de Nederlandse Antillen van 15 jaar en ouder die geen diploma van het voortgezet onderwijs bezitten, of de drop-outs, het percentage 42%

Toegesplitst op de jeugdigen (niet schoolgaande bevolking van 15 tot 24 jaar) is

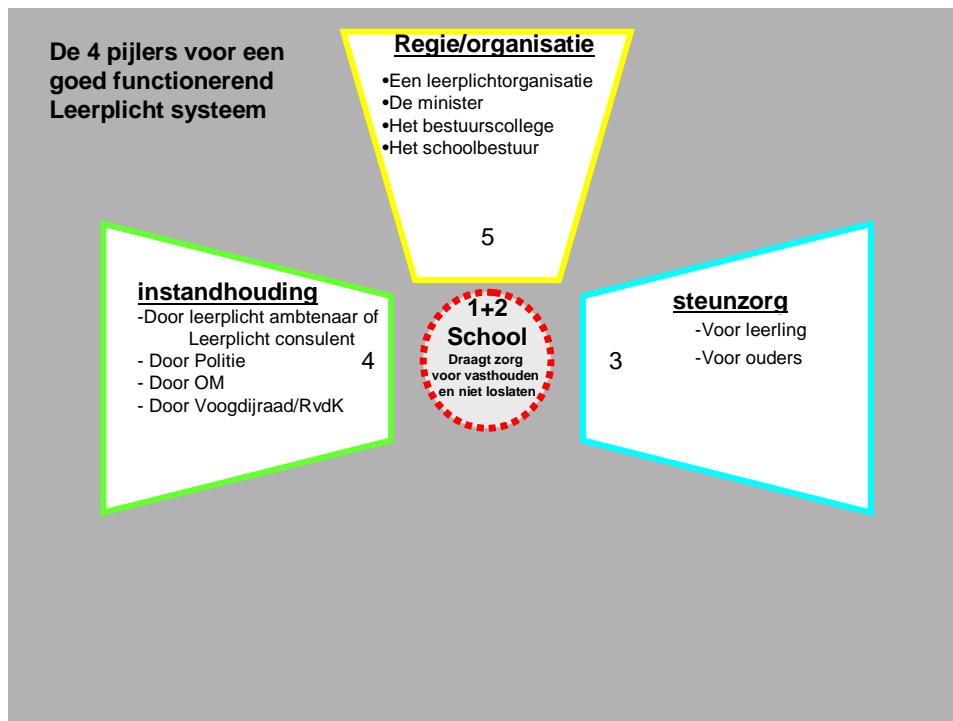
	<p>volgens de census van 2001 het percentage drop-outs 43.6%</p> <p>De realiteit is nu dat een substantieel deel van de jongeren van de Nederlandse Antillen buiten het opleiding- en socialisatieproces is geraakt. Daardoor hebben zij weinig kansen en voor zover zij kansen aangeboden krijgen, weten zij deze niet te benutten. Een substantieel deel van deze jongeren voelen dat zij geen perspectief hebben op een beter bestaan in de Antillen met als gevolg een massale uittocht naar Nederland</p> <p>Deze situatie is in strijd met de aanhoudende zorgplicht van de overheid voor het onderwijs en met het leerrecht van het kind. Om hieraan een halt te roepen, heeft de regering het nodig geacht om de nodige scholings- en vormingsvoorzieningen te creëren die deze jongeren een nieuwe of tweede kans geven. Om te voorkomen dat juist de jongeren die deze voorzieningen het meest nodig hebben, niet vrijwillig gebruik zullen maken van de kansen die hiermee worden geboden, wordt het nodig geacht om alle jongeren middels te verplichten om een minimale startkwalificatie te behalen om maatschappelijk en beroepsmatig te kunnen participeren. Deze precaire situatie heeft ertoe geleid dat de regering wettelijk de sociale vormingsplicht heeft moeten invoeren om kwetsbare jongeren in de leeftijd van 16 tot 25 jaar alsnog een kans op minstens een startkwalificatie te geven. Immers wanneer een jongere niet gebruik maakt van zijn leerrecht dan zal hij middels een leerplicht daartoe dwingend daartoe ondersteund moeten worden.</p> <p>De invoering van een sociale vormingsplicht voor de 16 tot 25 jarigen is echter een noodmaatregel voor een crisissituatie. Belangrijker nog dat het treffen van deze noodmaatregel zijn structurele maatregelen om te voorkomen dat jaarlijks nieuwe drop-outs de groep kwetsbare jongeren weer aanvult. Zonder structurele maatregelen is er momenteel een jaarlijkse aanwas van ongeveer 400 nieuwe voortijdige schoolverlaters.</p> <p>Om dit dweilen met de kraan open tegen te gaan heeft de regering besloten om de leerplicht uit te breiden van 4 tot en met 18 jaar.</p> <p>Het uitbreiden van de leerplicht zal echter een papieren maatregel blijken te zijn als niet zwaar wordt toegezien dat de leerplichtlandsverordening ook daadwerkelijk gaat functioneren om het beoogde effect te bereiken.</p> <p>Het kan toch niet zo zijn dat enerzijds tientallen miljoenen guldens worden geïnvesteerd in de verbetering van het onderwijssysteem en dat anderzijds een substantieel deel van onze jongeren hiervan geen profijt kunnen trekken en geen gebruik maken van hun recht op onderwijs? Bij het uitblijven van maatregelen om de leerplichtwet zodanig uit te voeren dat het percentage drop-outs van de scholen in de Nederlandse Antillen genormaliseerd wordt zullen de substantiële investeringen in de onderwijsvernieuwing een ernstige kapitaalvernietiging blijken te zijn.</p> <p>Een effectief systeem van handhaving van de leerplicht in de Nederlandse Antillen is dan ook een vereiste van de eerste orde.</p>
2.2.2.	Doelstelling en oplossing
	<p>Doelstelling: Binnen de context van het Deltaplan moet dit deelprogramma de volgende doelstelling realiseren:</p> <p style="padding-left: 40px;">Zorg dragen dat in 2011 de leerplichtlandsverordening goed functioneert met een transparante systematiek van toezicht.</p>

Vormgeving van de oplossing:

Met als centraal uitgangspunt dat de school een professionele organisatie is die in staat gesteld moet worden om het leerplichtig kind in beeld te krijgen, in beeld te houden en de nodige ondersteuning te geven opdat het kind niet voortijdig de school verlaat dient een systematiek ontwikkeld en geïmplementeerd te worden gericht op de toerusting van de school als vindplaats.

Dit te ontwerpen systeem van naleven en handhaven van de leerplicht zal minstens een uitwerking van de volgende onderdelen moeten inhouden:

- a. Zorg dragen dat de leerplichtige kinderen in beeld komen,
- b. Zorg dragen dat de leerplichtige leerlingen in beeld blijven
- c. Zorg dragen dat de kinderen tijdig de nodige hulp krijgen als zij dreigen de school voortijdig te verlaten
- d. Zorg dragen dat reeds uitgevallen leerlingen weer onderwijs kunnen gaan volgen
- e. Zorg dragen voor de synchronisatie van de naleving en handhaving van de leerplicht met die van de sociale vormingsplicht

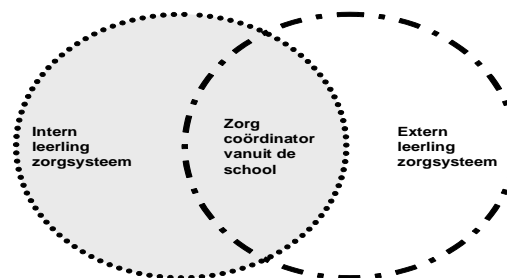
Om dit te realiseren zal voldaan moeten worden aan de volgende randvoorwaarden:

1. **Onderwijsvoorzieningen:** Op elk van de eilanden zullen er voldoende onderwijsvoorzieningen beschikbaar moeten zijn dat elke op dat eiland woonachtige leerling (zowel legaat als illegaal) onderwijs kan volgen als bedoeld in de leerplichtlandsverordening.
2. **Schooltoerusting:** Elke school op elk van de eilanden zal toegerust moeten worden om elk kind op zijn school ingeschreven leerling in beeld te krijgen en te houden en om zorg te dragen dat elk kind tijdig de nodige hulp krijgt als dat kind geïdentificeerd wordt als een potentiële voortijdige schoolverlater. Deze toerusting zal in ieder geval moeten inhouden:
 - Intern een gekwalificeerde capaciteit om de zorgbehoefte leerling tijdig te kunnen identificeren en te diagnosticeren
 - Een geïntegreerd elektronisch leerling-administratie, -registratie, -volg en rapportage systeem en
 - Een schoolgecentreerd zorgsysteem dat de school de garantie geeft dat de

potentiële schoolverlater en indien nodig zijn opvoedingsomgeving tijdig de noodzakelijke hulp en ondersteuning krijgt.

- Een actief opererend systeem van toezicht op de naleving van de leerplicht.

3. **Leerlingzorgsysteem:** Essentieel is dat er een balans is tussen de handhaving/controle en de zorg/ondersteuning; naast repressie moet er ook sprake zijn van een adequaat zorgsysteem. Dit zorgsysteem moet de school de garantie bieden dat potentiële drop-outs niet voortijdig de school verlaten of dat drop-outs weer begeleid kunnen worden om de school met een voldoende kwalificatie af te maken. Dit zorgsysteem zal met de school als focalpoint en vindplaats bestaan uit een protocollair aan elkaar gekoppeld intern leerlingenzorgsysteem en een extern leerlingzorgsysteem gericht op het bieden van hulp en ondersteuning: de leerling; de ouders. Elke school wijst intern een zorgcoördinator aan die als schakel tussen deze twee zorgsystemen fungeert. In de wet op het Funderend Onderwijs is in artikel 24 de mogelijkheid voor een dergelijke functie gecreëerd waar gesteld wordt dat per cyclus op voordracht van de schooldirecteur een leerkracht tot cycluscoördinator kan worden benoemd die belast is met de leiding van de onderwijskundige aangelegenheden van de desbetreffende cyclus, daarnaast kan ook onderwijsondersteunend personeel aan een school verbonden zijn.

Het betreft zoveel als mogelijk is het tot stand brengen van afstemming en samenwerking tussen bestaande instellingen en voorzieningen. In ieder geval zullen in de externe multidisciplinaire team leerlingzorgteam de volgende discipline vertegenwoordigd zijn: (ortho)pedagogische zorg, psychosociale zorg, verslavingszorg, maatschappelijke zorg en jeugdartsenzorg.

De regeling van deze koppeling vindt zijn grondslag in de concept landsverordening op de Jeugdzorg. Deze landsverordening draagt zorg dat:

- De kloof tussen de onderwijszorg en de jeugdzorg niet alleen overbrugt maar zelfs gedempt wordt.
- de drempel tot de jeugdzorg verlaagd wordt en de effectiviteit van de externe hulpverlening verbeterd wordt
- de zorgtoewijzing gestoeld op een onafhankelijke en objectieve diagnostiek en indicatiestelling plaatsvindt;
- er meer samenhang is in de uitvoering van zorg doordat zorgaanbieders in de jeugdzorg verenigd zijn in transsectorale netwerken en intensief samenwerken gedurende het proces van screening tot de feitelijke plaatsing;
- het proces om te komen tot toewijzing en uitvoering van maatregelen in de justitiële lijn ook onderdeel vormt van deze externe jeugdzorg;

- de het leerplichtige kind het begin en eind punt is van de interne en externe leerlingzorg;
- binnen dit zorgsysteem ook aandacht is voor opvoedingsondersteuning van de ouders cq verzorgers van de potentiële drop out
- er een registratieplicht komt voor alle zorgaanbieders in de jeugdzorg ingesteld, en met inachtneming van de bescherming van persoonsgegevens, uitwisseling van behandel gegevens plaatsvindt;
- kwaliteit van de zorg gegarandeerd doordat binnen zorgaanbieders kwaliteitssystemen ontwikkeld zijn
- het klachtrecht ingesteld wordt deze externe jeugdzorg
- continue zorg gegarandeerd wordt door de voorzieningen voor het voorhanden zijn van de vereiste zorgsoorten en door het ingevoerde systeem van financiering via zorgcontracten
- financiering geregeld wordt (zie ook artikel 46 concept landsverordening FO)

4. **leerplicht handhaving:** het toezicht (cq de handhaving) op de naleving van de leerplichtlandsverordening dient te geschieden door de bij of krachtens een eilandverordening aangewezen ambtenaren van de toezichthoudende instantie. Daarnaast zijn ook ambtenaren, aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, bevoegd een kind die zij onder schooltijd op een voor het publiek toegankelijke plaats aantreffen, te brengen naar het hoofd van de school waaraan de jongere als leerling is ingeschreven. Ook de bij of krachtens artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen aangewezen ambtenaren, zijn belast met de opsporing van de feiten verband houdende met de niet naleving van de leerplichtlandsverordening.

In de praktijk kan voor de handhaving van de leerplicht gebruik gemaakt worden van diverse functionarissen zoals: Leerplichtambtenaar, Ambtenaren vreemdelingendienst, Politiefunctionaris (vb KZP of DARE), OM, Voogdijraad/Raad vd Kinderbescherming. In dit geheel is de leerplichtambtenaar de centrale figuur.

Gezien de kleinschaligheid van de eilanden van de Nederlandse Antillen lijkt het wenselijk om de functie van leerplichtambtenaar te combineren met een andere functie die verband houdt met het functioneren van de leerplichtwet. Wij kunnen spreken beter spreken van een leerplichtconsulent. In ieder geval zal helderheid gecreëerd moeten worden ten aanzien van de basisvoorwaarden voor een adequaat en gerespecteerd functioneren van de leerplicht ambtenaar of leerplicht consulent. De volgende punten zullen daarbij verhelderd moeten worden:

- Welke norm wordt gehanteerd voor het aantal leerplichtambtenaren op de eilanden van de Nederlandse Antillen?
- Wat zijn de scholingsvereisten voor een leerplichtambtenaar cq leerplichtconsulent
- Hoe wordt zijn opsporingsbevoegdheid geregeld?
- Over welke sanctiemogelijkheden moet de leerplichtambtenaar cq leerplichtconsulent kunnen beschikken?
- Over welke plaatsingsbevoegdheid bij instanties moet de leerplichtambtenaar cq leerplichtconsulent kunnen beschikken?
- Over welke informatie over leerlingen moet de leerplichtambtenaar cq leerplichtconsulent kunnen beschikken?
- Wat is het benodigde profiel voor een leerplichtambtenaar cq leerplichtconsulent?

- Over welke competenties dient een leerplichtambtenaar cq leerplichtconsulent te beschikken?

Het is belangrijk de **rol** en de positionering van de leerplichtambtenaar te omschrijven. Een leerplichtambtenaar kan bijvoorbeeld tevens schoolmaatschappelijkwerker zijn. Functies zouden al dan niet geïntegreerd kunnen worden. De keuze hiervoor is contextafhankelijk. Als hier een keuze in is gemaakt kan een profiel met bijbehorende functie-eisen opgesteld worden.

- Essentieel is dat hij de doelgroep bereikt (dus met hen kan 'praten': toegankelijk maar ook slagvaardig);
- Zijn taken zijn vaak regisserend van aard. Hier is wel autoriteit voor nodig (plaatsingsbevoegdheid bijvoorbeeld);
- Voor de competenties van een leerplichtambtenaar moeten profielen worden gemaakt, met behulp van checklists.
- Benodigde competenties zijn (ondermeer): bemiddelen, analyseren, ondersteunen, adviseren, grenzen aangeven, handhaven.
- Analyse is belangrijk, de leerplichtambtenaar moet hoe dan ook integraal naar een leerling kunnen kijken. Met alleen handhaving en repressie kom je er niet.
- Als er sociaal maatschappelijk werk aanwezig is op de school hoeven deze werkzaamheden niet in het takenpakket te vallen van de leerplichtambtenaar.
- Door te zorgen voor een zorgplatform in de school kan er ook meer draagvlak voor leerplicht komen en daarmee ook een goede samenwerking en doorgeleiding naar zorg.
- Om kennisuitwisseling tussen de Nederlandse Antillen en Nederland te bevorderen, en als een vorm van collegiale intervisie kan een buddysysteem opgezet worden tussen leerplichtambtenaren op de Antillen en in Nederland.

5. leerplichtorganisatie: In het kader van de op samenwerking, synergie en dé-fragmentatie gebaseerde principes van de Deltaplanoperatie is het noodzakelijk een leerplichtorganisatie in te stellen met onder andere als taak om adviserend, stimulerend, collegiale interactie, controlerend en coördinerend op te treden bij het aanbieden van ondersteuning aan de scholen en de eilandgebieden met betrekking tot de problemen die zij ondervinden in verband met de invoering en naleving van de leerplicht met de bedoeling dat in 2011 de diverse bestuurlijke entiteiten zelfstandig kunnen zorg dragen voor een goed functioneren van de leerplicht wet. Hierbij zij wel aangetekend dat aangezien de onderwijsinspectie onder andere belast is met bijvoorbeeld het toetsen van het schoolbeleid en de kwaliteitszorg op de school, de niet raadzaam is om deze taken ook te leggen bij een leerplichtambtenaar om te voorkomen dat scholen niet open zijn in het tonen van hun bedrijfsvoering. Dit neemt niet weg dat gezien de kleinschaligheid een organisatorische koppeling van de leerplichtorganisatie met de organisatie van de onderwijsinspectie onderzocht moet worden. Daarbij zullen antwoorden moeten worden gezocht op de vragen welke organisatorische vorm gezien de situatie van de Nederlandse Antillen het meest adequaat is en wat de meest adequate inrichting van deze organisatie is?

Een efficiënte en effectieve organisatie van de uitvoering en naleving van de leerplicht vereist een ketenbenadering die gebaseerd is op een onbedreigde samenwerking. Basis voor een dergelijke ketenbenadering is duidelijkheid in, respect voor en accountability van de geldende TVB van alle betrokkenen instituties. Als eerste stap zal duidelijkheid moeten zijn ten aanzien van de TVB van de volgende instituties:

- De minister
- Het bestuurscollege

	<ul style="list-style-type: none"> - De schoolbesturen - De onderwijsinspectie - De leerplichtorganisatie <p>De leerplicht vormt een onlosmakelijk deel van ons onderwijsstelsel en van de onderwijsvoorzieningen. Conform de onderwijs landsverordeningen is het toezicht op het onderwijs en op de deugdelijkheid van het onderwijs opgedragen aan de Minister. Dit toezicht wordt onder de richtlijnen van de minister uitgeoefend door de onderwijsinspectie. Aan de inspectie een bijzondere unit gekoppeld worden die zorg draagt voor het toezicht op de naleving van de leerplicht wet en voor de bevordering van het deugdelijk functioneren van de leerplicht op de Antilliaanse eilanden van het Koninkrijk. In dit verband wordt onder bevordering van de deugdelijkheid verstaan zorg dragen voor:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. voldoende onderwijsvoorzieningen 2. het toezien op een adequate toerusting van de school ten behoeve van de naleving van de leerplicht 3. een goed functionerend systeem van registreren, melden, en volgen van de leerling. 4. een integraal functionerend leerlingzorgsysteem 5. een goede kwalificatie van de leerplichtambtenaren cq leerplichtconsulenten 6. een sluitende aanpak van de diverse bij de uitvoering van de leerplicht betrokken instanties.
2.2.3	Valkuilen
	<p>Mogelijke valkuilen hebben betrekking op het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het uitblijven van de samenwerking van de eilandsbesturen om op basis van een leerplichtorganisatie in de komende vijf jaar te komen tot een goed werkend systeem van naleving en handhaving van de leerplichtwet - De consequenties van de exploitatiebegroting voor de eilandgebieden - De samenwerking tussen de externe hulpverlenende instellingen - Het ontbreken van zorgverlenende instellingen op de kleinere eilanden - Uitblijven van financiële middelen om de extra onderwijsvoorzieningen te bouwen -
2.2.4	Stakeholders
	<p>Tot de 'stakeholders' behoren de eilandsbesturen, de schoolbesturen, de directies en scholen van zowel reguliere scholen en opleidingen, alsook particuliere opleidingen, en de vormings- en educatie-instituten(de doelgroep van de vormingsplicht); de ouders, de leerlingen, de onderwijsvakbonden, de onderwijs- en ondersteunende diensten.</p>
2.2.5	Samenhang met andere deelprojecten
	<p>Met het deelprogramma sociale vormingsplicht is er maximale samenhang omdat hierin een aantal elementen zitten die de school mogelijkheden zal bieden leerlingen die binnen de leerplicht vallen meer mogelijkheden geeft ander onderwijs aan te bieden en zo de leerplicht vorm te geven. Ook de andere deelprogramma's bevatten meer of minder elementen die van groot belang zijn voor het werkelijk uitvoeren van de leerplicht zoals het deelprogramma onderwijsvernieuwingen en daarbinnen dan specifiek beroepsonderwijs dat de zorg op de scholen verder moet ontwikkelen. Nadrukkelijk komt voortdurend naar voren dat dit programma niet geïsoleerd kan worden uitgevoerd en dat er duidelijk sprake zal moeten zijn van een heel duidelijke regie naar het geheel van de deelprogramma's om de doelstellingen enigszins te bereiken. De samenwerking moet ook gezocht worden in een directe benadering van de betrokkenen, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de diensten van de belanghebbenden zelf, ter nadere invulling van het deelprogramma Deltaplan. Hierdoor wordt hun betrokkenheid gemaximaliseerd, is hun motivatie en participatie verzekerd en kan</p>

	<p>sprake zijn van een "bottum-up" benadering.</p> <p>Een "centraal" meldpunt op de desbetreffende eilanden is voor de samenhang hierbij van groot belang, opdat vanuit dit meldpunt alle registraties en acties verder gecoördineerd kunnen worden. Registratie leidt ertoe dat alle actoren tijdig geïnformeerd kunnen worden en wederzijdse communicatie mogelijk is, maar ook snelle actiegerichtheid gecreëerd kan worden om schooluitval te voorkomen.</p>
--	--

2.3. Structurele inbedding en maximalisering van het bereik en effect van de Sociale Vorming

2.3.1.	Probleemstelling
	<p>De landsverordening Sociale Vormingsplicht beoogt kwetsbare jongeren tussen 16 en 25 jaar een nieuwe kans of alsnog de kans te bieden doch dient tegelijkertijd om te voorkomen, dat er meer kwetsbare jongeren komen. Om bereik en effect van de Sociale Vormingsplicht (SVP) te vergroten en om daarvoor maximaal gebruik te maken van de bestaande verwerkingscapaciteit worden in het Deltaplan de ontwikkelingen met betrekking tot de Sociale Vormingsplicht, de uitbreiding van de leerplicht, de verbetering van het VSBO, de vernieuwing van het SBO en de regulering van de zorgstructuur gecombineerd in een coherent geheel van de diverse te onderscheiden deeltrajecten die samen zullen zorgdragen, dat de jaarlijkse groei van voortijdige schoolverlaters die sociaalvormingsplichtig zijn drastisch wordt teruggedrongen. Het uiteindelijke effect zal zijn dat in de loop van drie jaar de doelgroep van de sociale vormingsplicht 15- tot en met 18-jarigen tot vrijwel nul is gereduceerd.</p> <p>Gesproken kan worden van een structurele jeugdproblematiek met als kenmerken: veelvuldig zittenblijven, voortijdig schoolverlaten, werkloos zijn, slachtoffer zijn van verwaarlozing en mishandeling, het plegen of slachtoffer worden van delicten. Geschat wordt dat 32% van de jeugd en jongeren problemen heeft of zeer groot risico loopt om in de problemen te geraken. Kenmerkend van het probleem is dat een grote groep jongeren voortijdig de school hebben verlaten zonder een startkwalificatie. Hiervoor zijn verschillende oorzakelijke factoren aangevoerd worden die deels samenhangen met wat buiten het onderwijssysteem gebeurt, in het privé-leven van de jongere en/of binnen het onderwijssysteem.</p> <p>Het probleem is deze groep jongeren te vinden en terug te brengen binnen het oorspronkelijke schema waarin een startkwalificatie kan worden behaald dan wel de jongeren een alternatief traject (kanstraject volgens LV SVP). aan te bieden waarmee alsnog de startkwalificatie wordt behaald.</p> <p>Jongeren verlaten ongekwalificeerd het onderwijs om verschillende redenen. De oorzaken liggen zowel in de privé-sfeer van de jongeren als in het onderwijssysteem zelf. Naast motivatie problemen kampen veel jongeren met psychische en psychosociale problemen of vertonen gedragsproblemen. Willen wij de jongeren helpen om een startkwalificatie te behalen, dan moet ook sterk geïnvesteerd worden in een zorgstructuur dat de jongere adequaat en snel hulp, ondersteuning en begeleiding geeft bij problemen maar ook preventief werkt door het werken aan een veilig en stimulerende schoolomgeving. Speciale aandacht zal hierbij gegeven moeten worden aan de subdoelgroep jonge ouders.</p>
2.3.2.	Doelstelling en oplossing
	<p>De doelstelling van het deelprogramma ‘Maximalisering en inbedding Sociale Vormingsplicht’ is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkloze, niet-schoolgaande jeugd tussen 16 en 18 jaar volgen, met gebruik van de voorzieningen en capaciteit van het (beroeps)onderwijs, vorming en onderwijs waardoor zij minimaal het 1e kwalificatieniveau van het secundair beroepsonderwijs behalen of daarvoor zijn voorbereid. • De voorzieningen die hiervoor worden geïmplementeerd, blijven structureel opgenomen in de schoolorganisatie, na afloop van het programma ten behoeve van jongeren tot minimaal 18 jaar, die extra zorg en ondersteuning nodig hebben om opleidingsprogramma’s te doorlopen, waarmee bestrijding van voortijdig schooluitval al gedurende de looptijd van het deelprogramma wordt gerealiseerd. <p>Met het bereiken van deze doelstellingen ontstaan in de scholen, in het kader van de uitbreiding van de leerplicht tot 18 jaar, duurzame voorzieningen om jongeren in het onderwijssysteem op te vangen, waarmee het voortijdig uitvallen zal worden teruggedrongen. Door de aanpak, waarbij leren en werken aan elkaar zijn gekoppeld, ontstaat voor de jongeren een beter perspectief op een baan. Door uit te gaan van aanpassingen in het onderwijssysteem en het ontwikkelen van individuele onderwijsprogramma’s zijn de innovaties ten behoeve van de doelgroep schoolnabij. Dat wil zeggen dat in de scholen geen systeemveranderingen optreden en geen nieuwe organisaties hoeven te worden</p>

opgezet, maar dat juist aangesloten wordt bij wat men in het VSBO en SBO al doet. Namelijk onderwijs verzorgen in leerwegen en opleidingsprogramma's op verschillende kwalificatieniveaus. Uit onderzoek blijkt dat dit een belangrijke succesfactor is voor het realiseren van terugdringen van schooluitval. Door gebruik te maken van de expertise en de capaciteit die al in de scholen aanwezig is, kunnen vernieuwingen in relatief korte tijd worden gerealiseerd.

De speerpunten in het deelprogramma zijn:

1. Ontwikkeling van kanstrajecten en (later) individuele onderwijsprogramma's en de ondersteuning daarbij. Onderdeel hiervan zijn de werksimulaties en de samenwerking tussen private ondernemingen en publieke instellingen zoals de ontwikkelingen met betrekking tot het Academy Hotel (toeristische sector), Global Start (ICT sector) en Kara Pa Laman (maritieme sector).
2. Ondersteuning bij het management in de scholen (organisatie, personeelsbeleid, middelen en materialen, uitvoeringslocatie)
3. Training
 - a. Coaches/trajectbegeleiders
 - b. Maatschappelijke werkers
 - c. Coördinatoren
 - d. Docenten
4. Ondersteuning bij de uitvoering in de schoolpraktijk
5. Infrastructurele voorzieningen in de deelnemende scholen voor werkpleksimulatie en bedrijfsimulatie
6. Ondersteuning bij institutionalisering van de verworvenheden door
 - a. Invoering leerlingbegeleidingsstelsel instituutbreed (inhoudelijk, organisatorisch en procesmatig)
 - b. Invoering programmatische aanpassingen reguliere onderwijsprogramma's aan noden en wensen van individuele leerlingen
 - c. Voor leerplichtigen gradueel invoeren van coaches/maatschappelijke begeleiding en kanstrajecten.

Om de doelstellingen van het deelprogramma "Maximalisering en inbedding Sociale Vormingsplicht" te realiseren zal gewerkt worden aan de volgende zeven subdoelstellingen:

Subdoel 1: Uitvoering en inrichting van het vormings- en leerproces

- De werkvormen voor en omgang met deelnemende jongeren zijn aangepast aan de leermogelijkheden en leeractiviteiten en de reeds verworven competenties van de individuele deelnemer.

Subdoel 2: Het aanbod/kanstraject

- Voor jongeren van de doelgroep 16 tot 18 jarigen wordt een kanstraject aangeboden dat bestaat uit een geïntegreerd curriculum van vorming, onderwijs en praktijk, specifiek afgestemd op individuele noden en wensen van de deelnemer.

Subdoel 3: Intensivering interne en externe zorg voor de deelnemer

- Preventieve en correctieve zorg en begeleiding op maat voor de individuele deelnemer, maken integraal deel uit van het vormings- en onderwijsleerproces in het programma

Subdoel 4: Afstemming vormings- en leeromgeving.

- Infrastructuur, inventaris en leermiddelen zijn afgestemd op het grensgebied van vorming en onderwijs enerzijds en de beroepspraktijk anderzijds.

Subdoel 5: Organisatie, onderwijskundig leiderschap, management

- De organisatie, het onderwijskundig leiderschap en het management in de deelnemende scholen zijn aangepast aan de doelgroep, de activiteiten en de te realiseren doelen.

Subdoel 6: Afstemming onderwijs en arbeidsmarkt en wisselwerking school en omgeving

- Deelnemende scholen onderhouden actief externe contacten met bedrijfsleven. Ouders/verzorger en andere stakeholders

Subdoel 7: De opbrengsten en overdracht

	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoerders en stakeholders zijn geïnformeerd over de voortgang, resultaten en effecten van het programma. De opbrengsten van het project zijn overgedragen in het kader van de uitvoering van de vormingsplicht
2.3.3.	Valkuilen
	<p>Externe factoren die de voortgang van het programma sociale vormingsplicht 16 tot 18 jaar kunnen beïnvloeden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet of niet tijdig beschikbaarstellen van budgetten. • Onvoldoende capaciteit in VSBO en SBO-scholen doordat scholen niet meedoen met de SVP 15 tot 18-jarigen. • Onvoldoende afstemming tussen het programma SVP 16-18 en overige onderdelen van het SVP programma en onderdelen van het Deltaplan. • Niet of niet tijdige invoering- en handhaving van de leerplicht tot 18 jaar: wetgevingstraject • Bedrijfsleven en bedrijven geven onvoldoende medewerking bij het realiseren van leerwerktrajecten en leer- en praktijkplaatsen. • Overheid en sociale partners hebben geen duidelijke afspraak kunnen maken over het aanwenden van beschikbare arbeidsplaatsen aan lokale jongeren met een startkwalificatie. • Er zijn onvoldoende docenten en gastdocenten om de vormings- en leerwerktrajecten voor te bereiden en uit te voeren. • Intensivering van het zorgaanbod blijft achter door onvoldoende gekwalificeerde hulpverleners. <p>Wanneer een van bovenstaande factoren de voortgang of resultaten van het programma negatief dreigen te beïnvloeden zal afhankelijk van de impact besloten worden om de uitvoering aan te passen aan de dan beschikbare mogelijkheden. Het programma is voldoende flexibel om rekening te houden met onvoorziene gebeurtenissen. Het risico op het optreden van bovenstaande gebeurtenissen schatten wij laag tot matig in met uitzondering van de aannames met betrekking tot het bedrijfsleven die lastig in te schatten zijn. Eerder genoemde samenwerking tussen instituten voor SBO en private ondernemingen (Academy Hotel, Global Start) en werksimulaties (Kara Pa Laman) maken het risico hanteerbaar.</p>
2.3.4.	Stakeholders
	<p>Landsniveau</p> <p>De Minister van Onderwijs is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Sociale Vormingsplicht als geheel. Op ambtelijk niveau is deze verantwoordelijkheid gedelegeerd aan het Ministerie van Onderwijs, in het bijzonder ten behoeve van de doelgroep 18 tot 24 jarigen bij de Directie Jeugd- en Jongerenontwikkeling en voor de doelgroep 16 tot 18 jarigen bij het Bureau Procesmanagement Onderwijsvernieuwing (BPO).</p> <p>Het BPO staat onder leiding van een programmamanager. Deze stelt landelijke uitvoeringsplannen op, gebaseerd op wat in het programma Sociale Vormingsplicht 16-18 jarigen en de ontwikkelingsplannen is gepland in termen van activiteiten en middelen. Bij het BPO zal een (assistent)taskmanager worden aangesteld voor de uitvoering van het programma op landsniveau. De faseplannen en de ontwikkelingsplannen geven een nadere invulling aan het programma. Hieraan is een gedetailleerde begroting gekoppeld op lands-, eilands- en schoolniveau.</p> <p>De Inspectie houdt namens de minister toezicht op de kwaliteit van de kanstrajecten.</p> <p>Het Examenbureau ETE is betrokken bij de certificering in de kanstrajecten.</p> <p>De expertgroep komt gedurende het programmaverloop jaarlijks bij elkaar in een conferentie. Op basis van de voortgangsrapportages bespreekt de groep met de landelijk taskmanagement de behaalde resultaten en de gevolgde strategie. De expertgroep geeft haar mening en adviezen naar aanleiding van deze besprekingen. De schriftelijke weerslag wordt aan de Minister aangeboden, waarna verspreiding plaats vindt naar de eilandgebieden, uitvoerders en stakeholders. Een expertgroep ondersteunt het landelijk en eilandelijk programmamanagement bij de inhoudelijke en procesmatige monitoring,</p>

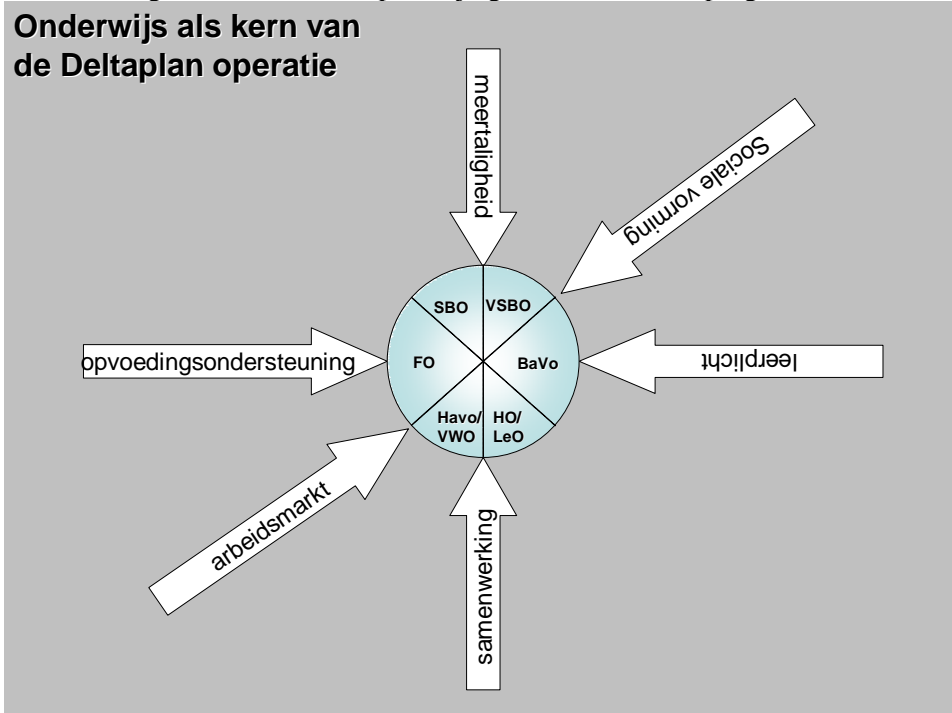
	<p>interpretatie en voorbereiding van jaarlijkse landelijke en eilandelijke activiteitenplanningen. De groep wordt samengesteld uit externe experts.</p> <p>Eilandelijk- en schoolniveau De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de kanstrajecten ligt bij de Bestuurscolleges van de afzonderlijke eilandgebieden. Deze beoordelen de kanstrajecten. De verantwoordelijke dienst hiervoor is de eilandelijke dienst onderwijs of andere door het BC aan te wijzen dienst.</p> <p>Op basis van de activiteitenplannen van de scholen wordt een eilandelijk uitvoeringsplan opgesteld. De eilandelijke dienst onderwijs, of andere door het Bestuurscollege aan te wijzen dienst, is hiervoor verantwoordelijk. Deze dienst is belast met de uitvoering van het eilandelijk uitvoeringsplan. Voor de uitvoering en coördinatie wordt een (assistent)taskmanager aangewezen.</p> <p>De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling en implementatie van kanstrajecten in de deelnemende scholen conform artikel 9 van Lv SVP. Zij beoordelen tevens de ontwikkelingsplannen van de scholen.</p> <p>Deelnemende scholen, als uitvoerende instellingen, stellen per jaar een activiteitenplan op dat gerelateerd is aan het schoolontwikkelingsplan, in overleg met de onderwijsdiensten en schoolbesturen. De schoolleiding en betrokken docenten, coaches en begeleiders spelen hierbij een cruciale rol. Dit plan geeft aan op welke wijze de school vorm en inhoud geeft aan de opvang van en vorming en onderwijs aan vormingsplichtigen en aan de zorg binnen de school. Tevens geeft het plan aan op welke wijze verworvenheden van het project duurzaam verankerd worden in de dagelijkse schoolpraktijk. Het plan vormt de basis van de vorming en scholing van de doelgroepjongeren en de implementatie van de uitbreiding van de leerplicht op schoolniveau. Activiteitenplannen binnen dit programma geven de scholen de gelegenheid specifieke problemen aan te pakken en eigen ontwikkelingen gestalte te geven. Voor de aansturing en coördinatie binnen de school wordt een coördinator aangesteld.</p> <p>De eilandelijke klankbordgroep komt twee keer per jaar bij elkaar gedurende het programmaverloop. De groep bespreekt met het eilandelijke taskmanagement de gang van zaken, de voortgang en de resultaten van de activiteiten van de verschillende projecten. De groep geeft adviezen, welke aangeboden worden aan de Bestuurscolleges, waarna verspreiding plaatsvindt naar de betrokken landelijke en eilandelijke organisaties en instellingen. De groep wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, het onderwijs en landelijke en eilandelijke instellingen en organisaties.</p> <p>De deelnemers. Dit zijn de jongeren die onderwijs volgen dan wel zouden moeten volgen. Het uiteindelijke succes van het deelprogramma zal worden gemeten aan de hand van de opbrengsten. Dat wil zeggen de verhouding tussen het aantal jongeren dat is ingestroomd, doorgestroomd en succesvol is uitgestroomd.</p> <p>De ouders. De betrokkenheid van ouders/verzorgers, met name in situaties waarin behoefte is aan extra zorg, opvang, vorming en aangepast onderwijs, blijkt in veel gevallen doorslaggevend voor het succes.</p>
2.3.5.	Samenhang met andere deelprojecten
	<p>Dit deelprogramma heeft een directe relatie met een aantal andere deelprogramma's in het Deltaplan en zelfs deels afhankelijk van het succes wat daar zal worden gerealiseerd.</p> <p>Er is een directe relatie met de verlenging van de leerplicht, de handhaving daarvan en de onderlinge samenwerking in de steunzorg. Ook is er een directe relatie met de realisatie van de onderwijsvernieuwingen in het beroepsonderwijs en het realiseren van voldoende opleidingsprogramma's, stageplaatsen en arbeidsplaatsen. Kortom, de relatie met het bedrijfsleven speelt een cruciale rol in het behalen van de doelstellingen van dit deelprogramma.</p>

2.4. Duurzaam en realiseerbaar maken van de onderwijsvernieuwing

2.4.0.1. Onderwijs als kern van het Deltaplan

Het onderwijs is de kern van het Deltaplan. Voor de overheid is het onderwijs een grondwettelijke aanhoudende zorgplicht. De grondwettelijke en verdragrechtelijke zorgplicht van de overheid heeft betrekking op alle jongeren tot en met 18 jaar. (IVRK) Onderwijs wordt dan ook beschouwd als een sociaal grondrecht van elke jongere en een klassiek grondrecht van elke ouder. De kern van het Deltaplan is dan ook gericht om de aanhoudende zorg van de overheid voor het onderwijs zodanig in te richten dat zowel de kwetsbare als niet-kwetsbare jongeren hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen. Onderwijs is bij uitstek een instrument voor de persoonlijke vorming en toerusting van jongeren. Van onderwijs mag een substantiële bijdrage verwacht worden aan het verwerven en ontwikkelen van de noodzakelijke menselijke, culturele en geestelijke waarden voor een actieve en volwaardige participatie aan het samen leven in welke gemeenschap dan ook. Hoe beter het onderwijs functioneert hoe minder er achteraf gewerkt moet worden aan het terugdringen van ontwikkelingsachterstanden. Investeren in onderwijs zal dan ook over de hele breedte een positieve impact hebben op de sociaaleconomische situatie en bijdragen aan het terugdringen van armoede en criminaliteit.

In deze context is de focus van het Deltaplan scherp gericht op de school als pedagogisch en professioneel instituut dat moet garanderen dat elke jongere optimaal gebruik maakt van zijn leerrecht om uiteindelijk het onderwijs te verlaten voor entree in de maatschappij met minstens startkwalificatie niveau 1. Om deze functie te kunnen vervullen krijgt de school ondersteuning van een aantal voorzieningen, die in het deltaplan zijn gebundeld tot deelprogramma's:

Het deltaplan is daarom gericht op het tot stand brengen van een stelsel van onderwijssoorten met de daarbij behorende ondersteunende voorzieningen. De basis is echter de ontwikkeling en vernieuwing van de diverse onderwijssoorten:

1. het Funderend Onderwijs (zie paragraaf 2.4.1.)
2. de Basisvorming (zie paragraaf 2.4.2.)
3. het VSBO (zie paragraaf 2.4.3.)
4. het SBO (zie paragraaf 2.4.3.)
5. het Havo/VWO (zie paragraaf 2.4.4.)
6. het Hoger Onderwijs en de Lerarenopleiding (zie paragraaf 2.4.5.)

2.4.0.2.	Ervaring met het vernieuwingsgerichte onderwijssamenwerkingsprogramma 2001-2006
	<p>Het onderwijs op de Nederlandse Antillen kenmerkte zich door een behoorlijk laag rendement in het lager onderwijs en een zeer beperkt beroepsonderwijs. Zowel het interne rendement van het wel aanwezige beroepsonderwijs als het externe rendement was daarbij gering. In vele delen van het onderwijs werden daarom grootschalige vernieuwingen ingevoerd, zo werd het kleuter en basisonderwijs vervangen door het Funderend onderwijs en ook werd met name een uitbreiding van het aanbod van het beroepsonderwijs zo veel mogelijk bewerkstelligd. Het eerste onderwijssamenwerkingsprogramma heeft daar een behoorlijke bijdrage aan geleverd. De bedoelde vernieuwingen zijn echter verre van afgerond en zeker ook om duurzaamheid van de al gedane investeringen te garanderen zullen een groot aantal vervolgvactiteiten moeten plaatsvinden. Daarnaast werden een aantal vernieuwingen doorgevoerd buiten het onderwijssamenwerkingsprogramma om die vooral door een relatief gebrek aan middelen nauwelijks uit de verf zijn gekomen of tenminste nog verder moeten worden afgerond.</p> <p>De belangrijkste lessen van de ervaringen met de uitvoering van het onderwijssamenwerkingsprogramma zijn in kaart gebracht tijdens de laatste midterm evaluatie van het voorjaar 2006. Daarin worden een groot aantal zaken van de lopende vernieuwingen kritisch belicht. De neiging zal zeker bestaan bij de huidige organisatie om vooral voort te gaan op de ingeslagen weg. Tijdens de midterm werd feitelijk alleen rond het aspect van relevantie iets met zekerheid vastgesteld, namelijk dat de beoogde onderwijsvernieuwingen door de professionele actoren in het veld breed worden gedragen. In andere woorden: nut, noodzaak en richting van de vernieuwingen, met name methodologisch, staan niet noemenswaardig ter discussie.</p> <p>Alleen sommige groepen ouders uiten expliciet bedenkingen bij een aantal methodologische (pedagogisch-didactische) zaken. Overigens dienen die bedenkingen zeer serieus genomen te worden, mede met het oog op het noodzakelijke maatschappelijke draagvlak voor de vernieuwingen. Zij stellen dan ook dat achteraf beschouwd, het beter was geweest als een dergelijk complex, grootschalig, ingewikkeld, maatschappelijk uiterst relevant en kostbaar programma, met zoveel onderscheiden kernverbeteringen, vooraf op vooral de organisatorische implicaties beter was uitgelijnd en opgetuigd. Daarbij zou het implementatieproces gelijke tred hebben moeten houden met de noodzakelijke capaciteitsopbouw, zowel fysiek als wat betreft human resources. Dat is nu niet gebeurd. Het resultaat was een groot speelveld, waarbinnen met overtuiging en grote inzet en betrokkenheid heel energiek wordt gespeeld, echter zonder duidelijke regels en zonder scheidsrechter. Sommige spelers (ouders) worden te weinig bij het spel betrokken, vele anderen zijn nog onvoldoende op hun taken voorbereid. Daardoor is het spel onvoldoende effectief, onvoldoende efficiënt en zet het onvoldoende duurzame resultaten neer, waardoor de beoogde impact buiten bereik komt te liggen. Het ontbreken van een degelijk monitoringssysteem om de leerlingresultaten op de voet te volgen werd door allerlei geharrewar en competentiekwesties niet gerealiseerd. Wanneer deze valkuil in dit Deltaplan niet krachtdadig wordt aangepakt zal de uiteindelijke impact van het geheel snel verloren zijn gegaan. Formeel werden inmiddels de aanbevelingen van de midtermevaluatie door de Minister overgenomen terwijl het operationeel maken daarvan in de komende tijd moet plaatsvinden. Wanneer dit lukt zijn een aantal zeer belangrijke valkuilen weggenomen.</p> <p>Een belangrijke valkuil tijdens het eerste samenwerkingsprogramma was het legitimiteitsprobleem dat zich onder andere manifesteerde in een feitelijk vleugellamme onderwijsinspectie, die aldus zijn begeleidende en controlerende taken niet naar behoren kan uitvoeren (en daarvoor bovendien nog onvoldoende is toegerust). Geen van de andere betrokkenen werd gefaciliteerd de controlerende taken over te nemen met een free for all tot gevolg. Scholen en schoolbesturen die zelfstandig besloten een andere weg in te slaan en dergelijke. Veel hangt nu af van een duidelijke aansturingstructuur die vooral in deelprogramma 7 van het Deltaplan wordt beschreven.</p>
2.4.0.3.	Stakeholders
	<p>Voor de realisering van de onderwijsvernieuwingstrajecten van het deltaplan zijn een groot aantal stakeholders betrokken waar rekening mee gehouden moet worden. Deze zijn:</p>

- **Leerlingen/studenten, doelgroep van dit deelprogramma zijn leerlingen 8-24 jaar**
Het gaat om de groep die deelneemt aan de tweede cyclus van het funderend onderwijs tot en met de studenten die betrokken zijn bij het hoger onderwijs op de Nederlandse Antillen. Het succes van het programma zal met name op het niveau van de leerling gemeten worden.
- **Ouders / Organisaties voor Ouderparticipatie in het Onderwijs**
Om een zo breed mogelijk draagvlak te creëren voor de onderwijsvernieuwingen zullen ouders zoveel mogelijk betrokken moeten worden in het veranderingsproces. Dit gebeurt door intensieve voorlichting maar ook door ouders actief te betrekken bij de analyse van problemen en het identificeren van oplossingen in het kader van het schoolontwikkelingsplan. Bij de invoering van de eerste cyclus heeft dit nog niet voldoende aandacht gehad. Met name bij de midterm evaluatie werd hieraan met nadruk aandacht besteed. In het Deltaplan is mede daardoor een speciaal deelprogramma gericht op verdere participatie van de ouders.
- **Leerkrachten/docenten Funderend Onderwijs, voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en hoger onderwijs**
Mensen met een wettelijk erkende en vereiste opleiding voor het geven van onderwijs aan kinderen en studenten die leerplichtig zijn en de periode daarna. Voor de invoering van alle onderwijsvernieuwingen zijn de leerkrachten cruciaal. Het uiteindelijke succes van het deelprogramma hangt af van de mate waarin leerkrachten in staat zijn om te gaan met verschillen tussen leerlingen. Hiertoe zullen ze een scala aan didactische werkvormen moeten beheersen en effectief kunnen toepassen (klassikale instructie, werken met groepjes aan de hand van thema's (samenwerkend leren), werken in tweetallen en werken met taken ten behoeve van zelfstandig werken). Ook moeten ze in staat zijn leerling-vorderingen continue te toetsen en te interpreteren en invulling geven aan de betrokkenheid van ouders. Het realiseren van het interne kwaliteitszorgsysteem hangt in belangrijke mate af van deze groep.
- **Schoolleiders**
Mensen met een wettelijk erkende en vereiste opleiding voor het geven van onderwijs aan kinderen die leerplichtig zijn, die belast zijn met de dagelijkse leiding van die instelling. Zij zullen worden belast met het doorvoeren van veranderingen in de schoolorganisatie zodat deze voldoet aan de principes van het vernieuwde onderwijs. Zij zullen zich deze principes eigen moeten maken en de vaardigheden ontwikkelen om onderwijsveranderingen te begeleiden en te sturen.
- **Schoolbesturen/Bevoegd gezag**
Het bevoegd gezag van bijzondere scholen op de Nederlandse Antillen i.e., besturen met een religieus, openbaar of wereldlijke signatuur. De besturen zijn belast met het aannemen en aanstellen van onderwijzend personeel, dat voldoet aan de wettelijke eisen voor het beroep van leerkracht, de inrichting van het onderwijs en het onderhoud van schoolgebouwen. Het schoolbestuur voor de openbare scholen wordt gevormd door de eilandelijke bestuurscolleges.
- **Land: Minister van Onderwijs met het Ministerie van Onderwijs en Cultuur**
De Minister van Onderwijs draagt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van onderwijsbeleid, dat past binnen het totale beleid van de Antilliaanse overheid. Daarnaast draagt de minister de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs gegeven aan door de overheid erkende en / of bekostigde onderwijsinstellingen. De Minister is ook verantwoordelijk voor het ontwikkelen van wet- en regelgeving.
- **De Eilandelijke Bestuurscolleges**
Het eilandelijke bestuurscollege is verantwoordelijk voor de vertaling van het nationale onderwijsbeleid voor het Eiland en de bekostiging daarvan. Op sommige eilanden delegeert het College een deel van haar uitvoerende taken naar speciale medewerkers of de Dienst Onderwijs. Het bestuurscollege treedt daarnaast op als bevoegd gezag van het openbaar onderwijs en is verantwoordelijk voor de aanstelling van onderwijzend personeel.

	<p>- Onderwijsvakbonden Onderwijsvakbonden vertegenwoordigen de leerkrachten die werkzaam zijn in het onderwijs bij de overheid en de schoolbesturen en zijn officiële educatiepartners voor de overheden. Zij adviseren over het beleid en overleggen met de overheden voor een succesvolle beleidsimplementatie.</p> <p>- Bedrijfsleven Het bedrijfsleven is in het deltaplan nadrukkelijk vertegenwoordigd. In zeer grote mate komt deze betrokkenheid tot uiting in het beroepsonderwijs. Zonder een centrale plaats van het bedrijfsleven in dat deel van dit deelprogramma kan geen van de gewenste doelstellingen worden bereikt. Aangezien op de verschillende eilanden het bedrijfsleven verschillend is georganiseerd zal het gezicht van het bedrijfsleven per eiland enigszins verschillen maar overal zijn al contacten die vooral in de komende periode moeten worden geïntensiveerd.</p> <p>- Nederlandse onderwijsorganisaties In dit deelprogramma zal veel worden samengewerkt met Nederlandse instituten op voor het aansluiten op en uitwisselen met de ervaringen aan beide kanten van de oceaan. Vanuit een koninkrijksgedachte zullen de verschillende activiteiten worden opgezet. De taalunie, de organisaties voor werk en inkomen, dataverzameling en vele anderen zullen zoveel mogelijk een bijdrage moeten geven om het een en ander tot een succes te maken.</p> <p>- Financieringsorganisaties Financiële middelen voor de uitvoering van de zeer ambitieuze plannen zijn van zeer groot belang maar moeten op een zeer degelijke manier worden besteed op duurzame, rechtmatige, effectieve en efficiënte wijze. Het inzetten van expertise vanuit financiële instellingen zal dan ook zeer noodzakelijk zijn. Maar ook de uitvoeringsorganisatie van SONA is een belangrijke stakeholder om het verloop van het programma tot zijn recht te laten komen.</p>
2.4.0.4.	<p>Institutionele context</p> <p>Voor de realisering van de vernieuwing van het onderwijs in een context waar met zoveel actoren rekening mee gehouden moet worden is duidelijkheid ten aanzien van de institutionele context van belang.</p> <p>Deze institutionele context betreft een aantal essentiële, gemeenschappelijke activiteiten die voor de beleidsvorming en uitvoering van de onderwijsvernieuwingen noodzakelijk zijn en zoveel mogelijk ook rekening houden met de transitie periode naar een andere staatkundige structuur. In alle eerder genoemde onderdelen staan de instituten en scholen centraal bij de invoering. Niet alleen vanwege het feit dat zij de vernieuwingen moeten uitvoeren maar vooral vanwege het duurzame karakter dat bereikt moet worden bij de vernieuwingen. School based implementatie dient in de komende periode nog verder versterkt te worden. Daarbij moeten de scholen/instituten wel optimaal voorzien worden van een ondersteunende omgeving die bij de realisatie van de invoering kan ondersteunen en coördineren. Op een aantal plaatsen is dat ondersteuning vanuit schoolbesturen maar daar waar schoolbesturen op afstand sturen dienen ook andere faciliteiten beschikbaar te zijn. Het systeem van taskmanagers voor de uitvoering dient dan ook structureel te worden uitgebouwd met ondersteuning van schoolbesturen en instituten. Deze verdere bottum up benadering garandeert ook beter dat de vernieuwingen ongestoord door de staatkundige ontwikkelingen kunnen worden afgerond.</p> <p>Delen van dit onderdeel van het Deltaplan zijn juist gericht op de noodzakelijke vernieuwingen die samengaan met de veranderende staatkundige structuur en samenhangen met de verdere ontwikkelingen op onderwijsvernieuwinggebied. Hierbij is vooral de grote nadruk die moet liggen op de kwaliteitsverbetering van het onderwijs van zeer groot belang. Hierin zal de komende tijd fors moeten worden geïnvesteerd. Zowel de decentralisatie als versterking van de onderwijsinspectie zal met kracht moeten worden gestimuleerd maar ook de realisering van de verzameling van de onderwijsdata moet in de komende periode echt worden gerealiseerd. Dit houdt enerzijds nieuwe regelgeving in maar verder vooral daadwerkelijke uitvoering daarvan. Verder zullen de organisatorische versterkingen moeten worden uitgebreid gericht op de betere ondersteuning van het bottum up proces rondom de vernieuwingen waarbij de schoolbesturen niet mogen worden vergeten.</p>

	<p>Concreet gaat het om een drietal doelstellingen:</p> <ul style="list-style-type: none">• De betrokken onderwijsdiensten zijn in staat het onderwijsvernieuwingbeleid te vertalen naar de eilandelijke context op onderwijskundig, juridisch, financieel gebied en op het terrein van de kwaliteitsbewaking, onderwijspersoneel en managementinformatie. De opgebouwde innovatiekennis is geïnstitutionaliseerd.• De programmabureaus zijn versterkt om als organisatie de invoering van de onderwijsvernieuwingen als geheel en het onderwijssamenwerkingsprogramma in het bijzonder te blijven stimuleren, coördineren en monitoren, onder meer middels door het verder ontwikkelen van verdere expertise op vernieuwingsaspecten. Dit zoveel mogelijk los van de staatkundige ontwikkelingen.• Voor de implementatie van de onderwijsvernieuwingen zijn uitvoeringsorganisaties (schoolbesturen en onderwijsstichtingen) versterkt en geprofessionaliseerd zodat zij de vernieuwingen 'schoolpacten' verder kunnen implementeren en hun verantwoordelijkheden daarin kunnen dragen.
--	--

2.4.1. Duurzaam en realiseerbaar maken van de ontwikkeling van het Funderend Onderwijs

2.4.1.1.	Probleemstelling
	<p>Tot voor kort kenmerkte het primaire onderwijs zich door een aantal problemen. Er bestond een ongelijke start op vierjarige leeftijd bij de intrede in het voormalige kleuteronderwijs en dit werd door het oude Antilliaanse onderwijssysteem niet ondervangen maar versterkt. Het onderwijs was ingericht volgens het leerstofjaarklassen-systeem dat uitgaat van een gelijke beginsituatie en een gelijk ontwikkelings tempo voor alle leerlingen. Het houdt onvoldoende rekening met verschillen tussen leerlingen. In plaats van in te spelen op deze verschillen is het systeem hoog selectief met een sterk accent op cognitieve of intellectuele ontwikkeling. Het systeem richt zich daardoor primair op de begaafde leerling ondanks het feit dat slechts 13% van alle leerlingen direct na het basisonderwijs doorstroomt naar het HAVO/VWO.</p> <p>Door de opzet en inrichting van het oude onderwijs was het onderwijssysteem onvoldoende in staat om in te spelen op de verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen die op 4-jarige leeftijd het onderwijs binnenkomen.</p> <p>In 2002 werd het Funderend Onderwijs cohortsgewijs ingevoerd teneinde een antwoord te vinden op het grootste aantal genoemde problemen. De cohort leerlingen, dat heeft deelgenomen aan de eerste cyclus van het Funderend Onderwijs, moest in augustus 2006 beginnen aan de tweede cyclus zonder dat er duidelijkheid was over de beschikbaarheid van middelen voor de ontwikkeling, implementatie en investering van de tweede cyclus van het Funderend Onderwijs. Vooruitlopende op de wettelijke afronding van de behandeling van de ontwerp Landsverordening Funderend Onderwijs heeft de Minister een aantal wijzigingen in de opzet van het Funderend Onderwijs voorgesteld. Zij heeft aangegeven dat aanpassingsvoorstellen moeten leiden tot aanscherpen van het Funderend Onderwijs en de invoering meer realiseerbaar te maken.</p>
2.4.1.2.	Doelstelling en oplossing
	<p>Het nationale onderwijsbeleid is gericht op de algemene vorming van de Antilliaanse mens in de Antilliaanse maatschappij, in de Caribische regio en in de wereld. Het beleid sluit aan op het ontwikkelingsbeleid door zich te richten op het inhalen van achterstanden en verhogen van het algemene scholingsniveau (human resource development). Het bieden van meer gelijke toegang tot kwalitatief goed onderwijs zal moeten leiden tot een verbetering van de concurrentiepositie van de Nederlandse Antillen en meer oriëntatie op de regio en de Verenigde Staten.</p> <p>In de komende vier jaar dient de tweede cyclus van het funderend onderwijs op alle scholen te worden gerealiseerd waarbij het Funderend Onderwijs veel meer probeert gelijke ontplooiingskansen te bieden aan alle leerlingen vanaf 4 jaar, ongeacht hun achtergrond, brede vorming bieden op intellectueel, sociaal, emotioneel, motorisch, artistiek en moreel gebied zodat ze optimaal maatschappelijk kunnen participeren en een minimum niveau aan kennis en vaardigheden garandeert zodat alle leerlingen kunnen doorstromen naar een van de mogelijkheden voor vervolgonderwijs. Dit deelprogramma richt zich op de realisering van de tweede cyclus Funderend Onderwijs bedoeld voor leerlingen vanaf 8 jaar waarbij een school voor Funderend Onderwijs zich tenminste kenmerkt door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het aanbieden van gezamenlijk, ontwikkelingsgericht, selectievrij onderwijs in één ononderbroken leerweg in opeenvolgende cycli; - Aan te sluiten op de individuele behoeften van de leerling door leerlingen de kans te bieden te differentiëren naar leertempo en leerinhoud; - Een geïntegreerde zorg voor leerlingen inclusief leerlingen die speciale aandacht nodig hebben, continue toetsing van leervorderingen, diagnosticeren van leer- en gedragsproblemen; - Aansluiting te bieden op het vervolgonderwijs met diverse doorstroommogelijkheden; - Een grotere betrokkenheid van de ouders bij de school. <p>Als hoogste prioriteit wordt nu gewerkt aan de wettelijke regeling van het Funderend Onderwijs.</p>

	Deze zal nog naar alle waarschijnlijkheid in 2006 zijn beslag krijgen zodat gedurende de resterende jaren van invoering van het Funderend onderwijs het kader duidelijk is gesteld. In 2011 moet de invoering van de vernieuwingen rondom het Funderend Onderwijs zover zijn afgerond dat met reguliere middelen van de eilanden het proces kan worden afgerond. Voordat alle puntjes op de i zijn gezet zullen heel wat jaren voorbijgaan maar de belangrijkste investeringen zijn dan middels ondersteuning uit het Deltaplan gerealiseerd.
2.4.1.3.	Valkuilen
	Nu de Minister van Onderwijs het Funderend Onderwijs heeft versterkt en meer realiseerbaar heeft gemaakt door maatregelen te treffen op het gebied van de instructietaal, het pedagogisch model de derde cyclus en de kwaliteit zal ook de organisatie van de invoering de nodige aanpassingen moeten ondergaan. Nu de scholen veel meer keuzen zelf kunnen maken zal dat extra inspanningen vragen in de sfeer van de begeleiding en vooral ook van de kwaliteitsborging. Het ingezette proces op dit gebied is hoopgevend maar er dient nauwlettend op te worden toegezien dat met name het proces vanuit de school wordt opgebouwd en planmatig en doelbewust wordt gericht op de noodzakelijke kwaliteitsverbetering. Veel inzet zal nodig zijn om op alle scholen realistische schoolontwikkelingsplannen neer te zetten die de door te voeren verbeteringen in een duidelijk kader plaatsen. Vrijblijvendheid bij de invoering moet zeer zeker worden voorkomen en wellicht moeten dan ook met de scholen en schoolbesturen daarover heel nadrukkelijke afspraken worden gemaakt waarbij aan het einde van het programma kan worden afgerekend op basis van duidelijke verbetering in leerling-resultaten. Het door de midtermevaluatoren geschetste beperkte draagvlak bij de ouders is ook zeer zeker in het komende proces van invoering van de tweede cyclus een belangrijke valkuil. Veel zal moeten worden ingezet op dit terrein, niet alleen vanuit het aparte deelprogramma ouderparticipatie maar rechtstreeks vanuit de scholen.
2.4.1.4.	stakeholders
	Bij alle onderwijsvernieuwingen die in dit deelprogramma worden beschreven spelen een aantal groepen een centrale rol. In paragraaf 2.4.0.3 is de positie van de diverse stakeholders enigszins beschreven. Een nadere toespitsing van het belang en de impact voor het Funderend Onderwijs specifiek zal indien nodig nader uitgewerkt worden voor de volgende stakeholders: <ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen/studenten. - Ouders / Organisaties voor Ouderparticipatie in het Onderwijs - Leerkrachten Funderend Onderwijs, voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en hoger onderwijs - Schoolleiders - Schoolbesturen - Land: Minister van Onderwijs met het Ministerie van Onderwijs en Cultuur - De Eilandelijke Bestuurscolleges - Onderwijsvakbonden - Bedrijfsleven - Nederlandse onderwijsorganisaties - Financieringsorganisaties
2.4.1.5.	Samenhang met andere deelprojecten
	De samenhang met de andere deelprojecten is evident maar op een aantal plaatsen zeer intensief. De samenhang van de deelprogramma's 1 en 2, die vooral gericht zijn op de jongeren in het beroepsonderwijs, met het deelprogramma onderwijsvernieuwing in VSBO en SBO is dan ook zeer direct. Juist de inspanningen om de trajecten van de vormingsplicht zo veel mogelijk in het onderwijs onder te brengen houdt in dat er zeer optimaal zal moeten samengewerkt, zelfs moet er van een geïntegreerd project sprake zijn. Ook de ouderparticipatie loopt door alle onderwijsvernieuwingenprogramma's heen en de samenhang daarvan is wellicht het sterkst met Funderend Onderwijs. De betrokkenheid van de ouders is met name op jongere leeftijd van zeer grote invloed maar ook bij de begeleiding van jongeren in het beroepsonderwijs is ouderparticipatie van belang.

	<p>Het deelprogramma meertaligheid heeft op alle onderwijsonderdelen direct invloed en met name het onderdeel talenlabs kan niet los staan van de andere vernieuwingstrajecten in de school die zich op dat gebied afspelen.</p> <p>De relatie van de arbeidsmarkt met het beroepsonderwijs is ook zeer direct. De thema's stageplaatsen en jeugdwerkloosheid staan daarbij centraal. Het deelprogramma dat de sturing van het gehele deltaplan bevat zal ook directe invloed uitoefenen op de uitvoering van alle onderwijsvernieuwingorganisaties.</p>
--	--

2.4.2. Duurzaam en realiseerbaar maken van de ontwikkeling en vernieuwing van de Basisvorming

2.4.2.1.	Probleemstelling
	<p>In het schooljaar 1998 is de basisvorming in principe ingevoerd op alle scholen, die enige vorm van Voortgezet Onderwijs aanbieden. Basisvorming is geen op zichzelf staand onderwijstype, maar kan het best opgevat worden als het onderwijsprogramma voor de eerste twee leerjaren van het Voortgezet Onderwijs. Basisvorming is bedoeld om leerlingen beter voor te bereiden op het vervolgonderwijs, hun toekomstige werk en hun rol in de samenleving. Maar belangrijker nog is, dat door de basisvorming de definitieve keuze voor studie en beroep niet meer aan het einde van de tweede cyclus van het Funderend Onderwijs hoeft plaats te vinden.</p> <p>Inmiddels zijn veel schoolgebonden ontwikkelingen tot stand gekomen. Als gevolg van verschillende ontwikkelingstrajecten kwamen verschillende vormen van de basisvorming tot stand waarbij een aantal scholen met goede resultaten de doorstroming naar de periode na de basisvorming hebben vormgegeven. Er zijn echter ook een aantal, dat behoorlijk worstelen met de brede ontwikkeling en nog geen recht kunnen doen aan de verschillen, die zij bij leerlingen tegenkomen. Ook de doorstroming vanuit de basisvorming naar het HAVO/VWO is nog niet op het verwachte niveau wat leidt tot grote aansluitingsproblemen, wanneer leerlingen op latere leeftijd alsnog vanuit de VSBO naar de HAVO willen doorstromen.</p>
2.4.2.2.	Doelstelling en oplossing
	<p>Basisvorming als overgang van Funderend Onderwijs naar Voortgezet Onderwijs</p> <p>In het kader van het Deltaplan wordt de optimalisering van de basisvorming van cruciaal belang geacht om een zodanig leerling-specifiek determinatieproces op gang te brengen, dat elke leerling op het juiste spoor komt om zijn talenten optimaal te ontwikkelen.</p> <p>Tevens wordt gewerkt aan de mogelijkheid om te kiezen voor een driejarige basisvorming, zodat de algemene voorbereiding voor de aansluiting naar het HAVO/VWO wordt versterkt. In het kader van het Deltaplan zal gestreefd worden naar uitbreiding van het aantal leerlingen en het verhogen van de kwaliteit van de bagage van de leerlingen, die doorstromen naar het HAVO/VWO.</p> <p>De optimaliseringstrategie is erop gericht dat de scholen individueel worden ondersteund bij het verder ontwikkelen van een betere doorstroming naar het vervolgonderwijs zowel de HAVO/VWO als de verschillende leerwegen in het VSBO. Enkele scholen hebben daarbij gekozen voor een vergaande vorm van dakpanconstructie en andere volgen een meer gezamenlijke brede aanpak. Nu de invoering van de derde cyclus van het Funderend Onderwijs voorlopig niet plaats vindt moet een oplossing worden gevonden voor de overgangssituatie van in de eerste jaren het oude basisonderwijs en daarna van het funderend Onderwijs naar het Voortgezet onderwijs. Vanuit deze schoolkeuzen zal ondersteuning en facilitering worden geboden om schooloplossingen te realiseren. De scholen zullen onder meer gebruik kunnen maken van een ontwikkelingsbudget.</p>
2.4.2.3.	Valkuilen
	<p>Veel van de huidige problemen in de basisvorming zijn gerelateerd aan eerder gesignaleerde valkuilen. De in de probleemanalyse gesignaleerde geringe aandacht voor de brede vorming en het omgaan met verschillen heeft voor een deel zijn oorsprong bij de invoering van de basisvorming in de voormalige mavo's waar geselecteerde leerlingen werden ondergebracht. De analyse van de onderwijsinspectie geeft duidelijk aanwijzingen in die richting. Nu de basisvorming veel meer verder ontwikkeld moet worden als de plaats van overgang tussen Funderend Onderwijs en Voortgezet onderwijs en voorlopig de plaats inneemt van de derde cyclus zal veel meer ontwikkelingsgericht en leerlingental onderwijs moeten worden aangeboden om de gestelde doelstellingen te halen. De ervaring van de invoering van de basisvorming heeft geleerd dat ook hier vrijblijvendheid een belangrijke valkuil is. Het aanbieden van nieuwe vormen van onderwijs kan slechts succes hebben wanneer dat vanuit de school nadrukkelijk wordt ondersteund. De schoolbased implementatie is hierbij een must. Daarin zal deze keer nog meer moeten worden geïnvesteerd</p>

	teneinde blijvende verbeteringen te realiseren. Hierbij kan zeker gebruik gemaakt worden van de good practice die in verschillende scholen inmiddels is ontwikkeld op dit terrein.
2.4.2.4.	stakeholders
	<p>Bij alle onderwijsvernieuwingen die in dit deelprogramma worden beschreven spelen een aantal groepen een centrale rol. In paragraaf 2.4.0.3 is de positie van de diverse stakeholders enigszins beschreven. Een nadere toespitsing van het belang en de impact voor de Basisvorming specifiek zal indien nodig nader uitgewerkt worden voor de volgende stakeholders:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen/studenten. - Ouders / Organisaties voor Ouderparticipatie in het Onderwijs - Leerkrachten Funderend Onderwijs, voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en hoger onderwijs - Schoolleiders - Schoolbesturen - Land: Minister van Onderwijs met het Ministerie van Onderwijs en Cultuur - De Eilandelijke Bestuurscolleges - Onderwijsvakbonden - Bedrijfsleven - Nederlandse onderwijsorganisaties - Financieringsorganisaties
2.4.2.5.	Samenhang met andere deelprojecten
	<p>De samenhang met de andere deelprojecten is evident maar op een aantal plaatsen zeer intensief. De samenhang van de deelprogramma's 1 en 2, die vooral gericht zijn op de jongeren in het beroepsonderwijs, met het deelprogramma onderwijsvernieuwing in VSBO en SBO is dan ook zeer direct. Juist de inspanningen om de trajecten van de vormingsplicht zo veel mogelijk in het onderwijs onder te brengen houdt in dat er zeer optimaal zal moeten samengewerkt, zelfs moet er van een geïntegreerd project sprake zijn. Ook de ouderparticipatie loopt door alle onderwijsvernieuwingprogramma's heen en de samenhang daarvan is wellicht het sterkst met Funderend Onderwijs. De betrokkenheid van de ouders is met name op jongere leeftijd van zeer grote invloed maar ook bij de begeleiding van jongeren in het beroepsonderwijs is ouderparticipatie van belang.</p> <p>Het deelprogramma meertaligheid heeft op alle onderwijsonderdelen direct invloed en met name het onderdeel talenlabs kan niet los staan van de andere vernieuwingstrajecten in de school die zich op dat gebied afspelen.</p> <p>De relatie van de arbeidsmarkt met het beroepsonderwijs is ook zeer direct. De thema's stageplaatsen en jeugdwerkloosheid staan daarbij centraal. Het deelprogramma dat de sturing van het gehele deltaplan bevat zal ook directe invloed uitoefenen op de uitvoering van alle onderwijsvernieuwingorganisaties.</p>

2.4.3. Duurzaam en realiseerbaar maken van de ontwikkeling en vernieuwing van de VSBO en SBO

2.4.3.1.	Probleemstelling
	<p>De invoering van de vernieuwingen in het beroepsonderwijs verloopt voor wat betreft het onderwijsmodel voorspoedig. Dat wil zeggen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de structuur van het VSBO, bestaande uit 3 leerwegen, 3 sectoren en 9 sectorprogramma's, in alle scholen voor VSBO is geïmplementeerd. - de structuur van het SBO, bestaande uit een kwalificatiestructuur op 4 niveaus en een certificeringssysteem op basis van deelkwalificatie per beroepkwalificatie, door alle instituten voor SBO wordt gehanteerd. <p>Het programma dient de komende jaren te worden afgemaakt door ingezette processen af te ronden zoals o.a. realiseren van infrastructurele planning, aanschaf van inventaris, invoering van werkplek en bedrijfssimulaties, de implementatie van een leerlingzorgstructuur en het proces van competentieverhoging van docenten en management. Daarnaast zal geïnvesteerd moeten worden in geconstateerde specifieke behoeften op eilandsniveau, welke een directe relatie hebben met het bieden van kansen en betere condities voor jongeren om zich te kwalificeren voor de arbeidsmarkt en participatie aan de maatschappij.</p> <p>De realisatie van een vrijwel volledige SBO heeft vooral plaatsgevonden op Curaçao terwijl op Bonaire en Sint Maarten een kleine uitbreiding daarvan is gerealiseerd. Met name op Sint Maarten zijn de faciliteiten nog lang niet voldoende en zullen nog heel wat activiteiten moeten worden gerealiseerd.</p> <p>Een ander nog vrijwel niet opgelost probleem is de realisatie van praktijkopleidingen op SBO niveau. Het merendeel van de opleidingen maakt gebruik van het schoolse model terwijl het werkend leren in samenwerking met het bedrijfsleven nog nauwelijks werd ontwikkeld.</p>
2.4.3.2.	Doelstelling en oplossing
	<p>De afronding van de verbetering van het beroepsonderwijs (VSBO en SBO)</p> <p>De afrondingsstrategie is erop gericht dat in het kader van dit Deltaplan projecten en activiteiten met betrekking tot de doorgaande ontwikkeling van het beroepsonderwijs in de Nederlandse Antillen (VSBO, SBO) samenwerkingsverbanden met elkaar aangaan. Zo zal het project Sociale Vormingsplicht en het deelprogramma Beroepsonderwijs nauw met elkaar samenwerken om de doelstellingen te realiseren. De realisatie van een serieuze hoeveelheid SBO opleidingen op Sint Maarten in de komende periode staat duidelijk op de agenda. Ook de samenwerking met het bedrijfsleven voor de realisering van het werkend leren en het betrekken van ouders/verzorgers maakt onderdeel uit van de strategie met het oog op het behalen van het ontwikkelingsdoel en het programmadoel van het beroepsonderwijs binnen uiterlijk 4 jaar.</p> <p>Het ontwikkelingsdoel luidt: Door verbetering van het beroepsonderwijs, beoogt de overheid van de Nederlandse Antillen het geven van meer gelijke kansen en betere condities voor de toekomstige leerlingen zodat zij in staat zijn om zich in algemene, maatschappelijke en economische zin te ontplooiën en daarmee een kwalitatieve en kwantitatieve bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van de Nederlandse Antillen. Dit deelprogramma Beroepsonderwijs is in eerste instantie een voortzetting van het programma beroepsonderwijs uit het eerste samenwerkingsprogramma. Daarin werden de eerste aanzetten gedaan voor een fundamentele verandering van het beroepsonderwijs. Het beroepsonderwijs werd daarbij zodanig ingericht dat het voor alle leerlingen van de Nederlandse Antillen mogelijkheden creëerde zich voor te bereiden op een volwaardige plaats in de maatschappij en daarbij een beroepskwalificatie kon verwerken. Met name het onderdeel lerend werken en de kwaliteit van het nieuwe onderwijs moet nog verdere aandacht krijgen.</p> <p>Het beroepsonderwijs op de Nederlandse Antillen kent in feite een drietal doelen en functies:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. de persoonlijke ontplooiing van jongeren en volwassenen;

- b. het kwalificeren voor beroepen en functies op de arbeidsmarkt met het oog op blijvende inzetbaarheid;
- c. het leggen van een basis voor verder leren in een traject van 'lifelong learning'.

De drie functies zijn met elkaar verweven. De accenten kunnen per fase van het beroepsonderwijs (voorbereidend - initieel - wederkerend) verschillen, mede gezien te bereiken doelgroepen en de vraag van afnemers.

In de opbouw en vormgeving van het educatieve bestel wordt internationaal gezien de laatste jaren steeds vaker gerefereerd aan het concept 'lifelong learning'. Binnen een dergelijk concept is het van belang dat:

- a. een stevige basis aan kennis en kunde wordt gelegd in de initiële vormen van onderwijs en opleiding (voor jeugdigen), die het individuen mogelijk moet maken adequaat te kunnen functioneren in verschillende rollen, en dat
- b. op verschillende niveaus voorzieningen aanwezig zijn die op een flexibele wijze tegemoet kunnen komen aan onderscheiden leerbehoeften van volwassenen die hetzij niet eerder de kans hebben gehad om optimaal profijt te trekken uit het initiële (beroeps)onderwijs, hetzij zich verder willen bekwamen om in arbeid en samenleving 'employable' respectievelijk 'sociable' te blijven.

Deze twee voorwaarden om een concept van lifelong learning vorm te geven zijn momenteel op de Antillen in ontwikkeling. Vormen van onderwijscurricula in de naschoolse periode staan daarnaast over het algemeen in de kinderschoenen. En door de kleinschaligheid is het moeilijk om op de Antillen zelf vormen van postsecundair en tertiair onderwijs voor een groot aantal gebieden op een levensvatbare wijze op te zetten en/of in stand te houden, waardoor de Antilliaanse samenleving ook aangewezen blijft op het verschijnsel 'studeren in het buitenland'.

Deze situatie noopt tot pro-actief handelen met als inzet, dat

- a. de deelname aan het middelbaar beroepsonderwijs en vormen van 'werkend leren' wordt gestimuleerd. Het gaat hier vanaf 2002 in pakweg zeven à tien jaar om een verdubbeling van het aantal deelnemers aan dit toegankelijker te maken secundair beroepsonderwijs te bewerkstelligen, zodat in principe elke Antilliaanse jongere op de Nederlandse Antillen opgeleid kan worden tot een niveau van beroepsuitoefening op middelbaar niveau;
- b. vormen van postsecundair en hoger (beroeps)onderwijs mogelijk worden uitgebouwd in samenwerking met Caraïbische en andere buitenlandse hoger onderwijsinstellingen door gebruik te maken van middelen en voorzieningen die de informatie- en communicatietechnologie bieden;
- c. flexibiliteit wordt betracht bij de uitbouw van vormen van onderwijscurricula.

Deze doelen staan alle in het teken dat meer Antilliaanse jongeren en volwassenen gevormd en opgeleid gaan worden op de Antillen zelf; onnodige 'brain drain' kan daarmee worden voorkomen én de afhankelijkheid van het buitenland (technische bijstand van midden- en hoger kader) wordt daarmee op den duur gereduceerd. De 'return on investment in education' komt vervolgens meer dan tot nog toe aan de Antilliaanse samenleving zelf ten goede. Deze doelen vragen om investeringen, die zichzelf echter zullen terugverdienen.

De vormen van beroepsonderwijs die opleiden voor verschillende niveaus van beroepsuitoefening dienen naadloos op elkaar aan te sluiten. Het gaat hier om de 'internal continuity'. Dit geldt ook voor de vormen van onderwijs voor volwassenen; zij dienen vervolgens een overstap te kunnen maken naar beroepsopleidingen. Concreet gaat het beleidsmatig om:

- a. het versterken van het doorstroomgerichte karakter van vsbo in de richting van een open en toegankelijk secundair beroepsonderwijs.
- b. het samenhang brengen in c.q. 'zwaluwstaarten' van secundair beroepsonderwijs en 'werkend leren' met opleidingen voor verschillende niveaus van beroepsuitoefening, die verticaal en horizontaal op elkaar zijn afgestemd;

	<p>c. het door het secundair beroepsonderwijs aanbieden van postinitiële beroepsgerichte onderwijscurssussen op contractbasis, die zowel aansluiten bij het initiële beroepsonderwijs als bij de manifeste of latente leerbehoeften van werkzoekenden en werkende/bedrijven;</p> <p>d. het bieden van de mogelijkheid aan abituriënten van het vernieuwde secundair beroepsonderwijs (kwalificatieniveau vier en drie) om op de Antillen zelf of in het buitenland door te stromen naar post- secundair en tertiair beroepsonderwijs;</p> <p>e. het realiseren van een sterke samenhang tussen basiseducatie in de vorm van onderwijscurssussen voor volwassenen en de kortere drempelloze opleidingen in het secundair beroepsonderwijs.</p> <p>De uitbouw van beroepsonderwijs en onderwijscurssus voor volwassenen op de Nederlandse Antillen vraagt om investeringen en financiële impulsen, zo is reeds eerder opgemerkt. Dergelijke investeringen zijn alleen te rechtvaardigen indien dit doelmatig en kostenefficiënt geschiedt. Het voorzieningenpatroon op elk van de afzonderlijke eilandelijke gebieden Curaçao, Sint Maarten en Bonaire dient dan ook zo veel mogelijk gezien te worden als één ongedeed geheel. Dit impliceert:</p> <ol style="list-style-type: none"> dat dubbelingen en overlap in door de eilandelijke overheid bekostigd (beroeps)onderwijs wordt vermeden en voorkomen (minimumoptie); dat samenwerking en taakverdeling tussen alle bestuurlijke actoren en concentratie van opleidingsaanbod op elk van de eilandgebieden als een proces moet worden gezien, dat tenminste leidt tot de realisatie van deze minimumoptie; dat eilandoverstijgend een aanbod aan beroepsonderwijs wordt gerealiseerd dat van betekenis is voor het gehele Caraïbische gebied, waaronder de vijf eilandgebieden van de Nederlandse Antillen. <p>De doelstelling voor de komende jaren is de implementatie van dit beschreven beroepsonderwijs, dat er formeel nu staat, in al zijn facetten van vernieuwing nu wordt afgemaakt en vooral op kwaliteit van de geplande opbrengsten op een aanvaardbaar niveau komt.</p>
2.4.3.3.	<p>Valkuilen</p> <p>Valkuilen zijn er in dit onderdeel wanneer het bedrijfsleven niet effectief kan worden betrokken bij het beroepsonderwijs. Dat geldt niet alleen voor stageplaatsen maar vooral ook voor leerwerkplekken en werk na afloop van de opleiding. De zwakke organisatie van het Antilliaanse bedrijfsleven o.a. door de grote hoeveelheid eenmansbedrijfjes maakt het lastig dit contact ook te realiseren. In de sectoren waar de bedrijven wat groter zijn werpt dat zijn vruchten af zoals bij de zorgsector, de chemische sector en de hotelsector. Vooral deelprogramma 6 van dit Deltaplan kan hierbij een grote steun zijn.</p> <p>Verder is de kleinschaligheid van de beroepsopleidingen op de kleine eilanden een lastig onderwerp . Het heeft direct invloed op de efficiëntie waarmee beroepsopleidingen kunnen worden opgezet. Met name ook op Bonaire en St. Maarten zullen oplossingen moeten worden gevonden voor het creëren van een redelijk aanbod. De huidige plannen zijn op papier wel duidelijk maar zijn in onze praktijk soms lastig te realiseren.</p>
2.4.3.4.	<p>stakeholders</p> <p>Bij alle onderwijsvernieuwingen die in dit deelprogramma worden beschreven spelen een aantal groepen een centrale rol. In paragraaf 2.4.0.3 is de positie van de diverse stakeholders enigszins beschreven. Een nadere toespitsing van het belang en de impact voor het VSBO en/of SBO specifiek zal indien nodig nader uitgewerkt worden voor de volgende stakeholders:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen/studenten. - Ouders / Organisaties voor Ouderparticipatie in het Onderwijs - Leerkrachten Funderend Onderwijs, voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en hoger onderwijs - Schoolleiders - Schoolbesturen - Land: Minister van Onderwijs met het Ministerie van Onderwijs en Cultuur - De Eilandelijke Bestuurscolleges - Onderwijsvakbonden

	<ul style="list-style-type: none"> - Bedrijfsleven - Nederlandse onderwijsorganisaties - Financieringsorganisaties
2.4.3.5.	Samenhang met andere deelprojecten
	<p>De samenhang met de andere deelprojecten is evident maar op een aantal plaatsen zeer intensief. De samenhang van de deelprogramma's 1 en 2, die vooral gericht zijn op de jongeren in het beroepsonderwijs, met het deelprogramma onderwijsvernieuwing in VSBO en SBO is dan ook zeer direct. Juist de inspanningen om de trajecten van de vormingsplicht zo veel mogelijk in het onderwijs onder te brengen houdt in dat er zeer optimaal zal moeten samengewerkt, zelfs zo mogelijk moet er van een geïntegreerd project sprake zijn. Ook de ouderparticipatie loopt door alle onderwijsvernieuwingsprogramma's heen en de samenhang daarvan is wellicht het sterkst met Funderend Onderwijs. De betrokkenheid van de ouders is met name op jongere leeftijd van zeer grote invloed maar ook bij de begeleiding van jongeren in het beroepsonderwijs is ouderparticipatie van belang.</p> <p>Het deelprogramma meertaligheid heeft op alle onderwijsonderdelen direct invloed en met name het onderdeel talenlabs kan niet los staan van de andere vernieuwingstrajecten in de school die zich op dat gebied afspelen.</p> <p>De relatie van de arbeidsmarkt met het beroepsonderwijs is ook zeer direct. De thema's stageplaatsen en jeugdwerkloosheid staan daarbij centraal. Het deelprogramma dat de sturing van het gehele deltaplan bevat zal ook directe invloed uitoefenen op de uitvoering van alle onderwijsvernieuwingorganisaties.</p>

2.4.4. Duurzaam en realiseerbaar maken van de ontwikkeling en vernieuwing van de HAVO/VWO

2.4.4.1.	Probleemstelling
	<p>In 2007 staan redelijk ingrijpende vernieuwingen op het programma van de Nederlandse HAVO/Vwo-examenprogramma's. De aansluiting van het Antilliaanse Voortgezet Onderwijs aan het Nederlandse is een belangrijk uitgangspunt. De afgelopen jaren is dat uitgangspunt proportioneel toegepast.</p> <p>Op de belangrijkste punten werd het Nederlandse voorbeeld gevolgd met toevoegingen van Antilliaanse elementen. De invoering van de vernieuwingen werd tot nu toe redelijk beperkt ingevoerd, waardoor een aantal gewenste aanpassingen nog nauwelijks konden worden ontwikkeld. Voornamelijk de faciliteiten voor het ontwikkelen van de gewenste meer zelfstandige manier van werken kon nauwelijks worden ingevuld maar ook de benodigde groei van het aanbod bleef behoorlijk achter bij de verwachtingen. Dat laatste heeft ook te maken met de geringe instroom vroeg in de HAVO/Vwo - opleidingen. Nog steeds gaat een groot deel van de leerlingen eerst naar het VSBO om op latere leeftijd te proberen alsnog in de HAVO in te stromen. Deze aandachtspunten vragen om een spoedig antwoord.</p> <p>Willen we op een effectieve wijze de "entree" voor onze HAVO/VWO en CXC leerlingen in de (Nederlandse) Universiteiten en HBOS waarborgen dan moeten we voldoende investeren in onze fysieke en didactische infrastructuur. Het uitblijven van deze investeringen zal de realisering van de beoogde doelstellingen ("vergroten van de uitstroom van leerlingen op HAVO/VWO- niveau, door het ontwikkelen van de school als leercentrum, flexibilisering van de onderwijsprogramma's, waarbij meer recht wordt gedaan aan de individuele verschillen tussen leerlingen") ernstig bemoeilijken. Het Deltaplan gaat er immers van uit, dat in deze moderne "globaliserende" wereld de inspanningen juist gericht moeten zijn op deelname van een veel groter percentage van de bevolking aan opleidingen met een middelbaar en hoger niveau.</p>
2.4.4.2.	Doelstelling en oplossing
	<p>Consolidering van de aansluiting van Nederlands Antilliaanse HAVO/VWO met de Nederlandse</p> <p>De "entree" voor onze HAVO/VWO en CXC leerlingen in de (Nederlandse) Universiteiten en HBOS moet worden gewaarborgd en daarvoor moet voldoende worden geïnvesteerd in onze fysieke en didactische infrastructuur voor Havo/Vwo/CXC.</p> <p>De realisering van de beoogde doelstellingen ("vergroten van de uitstroom van leerlingen op HAVO/VWO-niveau, door het ontwikkelen van de school als leercentrum, flexibilisering van de onderwijsprogramma's, waarbij meer recht wordt gedaan aan de individuele verschillen tussen leerlingen") staat hierbij centraal. In deze moderne "globaliserende" wereld moeten de inspanningen juist gericht zijn op deelname van een veel groter percentage van de bevolking aan opleidingen met een middelbaar en hoger niveau.</p> <p>De verbeterstrategie is gebaseerd op ondersteuning van de school op basis van de keuze van de school schooloplossingen te realiseren. Hiertoe zullen de scholen onder meer gebruik kunnen maken van een ontwikkelingsbudget.</p>
2.4.4.3.	Valkuilen
	<p>Voortdurend blijft er een zekere spanning bestaan tussen volledige aansluiting bij het Nederlandse havo-VWO onderwijs en Antilliaanse doelstellingen. Zo dient de meertaligheid van de Nederlandse Antillen een duidelijke plaats te krijgen in dit onderwijs maar dat levert wel verschillen op met strikt Nederlandse programma's. De risico's die dat met zich meebrengt zijn redelijk te overzien. Daadwerkelijke aansluitingsproblemen op vooral taalgebied moeten alle aandacht krijgen met een goed oog voor realistische oplossingen. Goede samenwerking met Nederlandse vervolgoopleidingen</p>

	kunnen mogelijk daarin ook verbetering brengen.
2.4.4.4.	stakeholders
	<p>Bij alle onderwijsvernieuwingen die in dit deelprogramma worden beschreven spelen een aantal groepen een centrale rol. In paragraaf 2.4.0.3 is de positie van de diverse stakeholders enigszins beschreven. Een nadere toespitsing van het belang en de impact voor HAVO/VWO specifiek zal indien nodig nader uitgewerkt worden voor de volgende stakeholders:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen/studenten. - Ouders / Organisaties voor Ouderparticipatie in het Onderwijs - Leerkrachten Funderend Onderwijs, voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en hoger onderwijs - Schoolleiders - Schoolbesturen - Land: Minister van Onderwijs met het Ministerie van Onderwijs en Cultuur - De Eilandelijke Bestuurscolleges - Onderwijsvakbonden - Bedrijfsleven - Nederlandse onderwijsorganisaties - Financieringsorganisaties
2.4.4.5.	Samenhang met andere deelprojecten
	<p>De samenhang met de andere deelprojecten is evident maar op een aantal plaatsen zeer intensief. De samenhang van de deelprogramma's 1 en 2, die vooral gericht zijn op de jongeren in het beroepsonderwijs, met het deelprogramma onderwijsvernieuwing in VSBO en SBO is dan ook zeer direct. Juist de inspanningen om de trajecten van de vormingsplicht zo veel mogelijk in het onderwijs onder te brengen houdt in dat er zeer optimaal zal moeten samengewerkt, zelfs moet er van een geïntegreerd project sprake zijn. Ook de ouderparticipatie loopt door alle onderwijsvernieuwingprogramma's heen en de samenhang daarvan is wellicht het sterkst met Funderend Onderwijs. De betrokkenheid van de ouders is met name op jongere leeftijd van zeer grote invloed maar ook bij de begeleiding van jongeren in het beroepsonderwijs is ouderparticipatie van belang.</p> <p>Het deelprogramma meertaligheid heeft op alle onderwijsonderdelen direct invloed en met name het onderdeel talenlabs kan niet los staan van de andere vernieuwingstrajecten in de school die zich op dat gebied afspelen.</p> <p>De relatie van de arbeidsmarkt met het beroepsonderwijs is ook zeer direct. De thema's stageplaatsen en jeugdwerkloosheid staan daarbij centraal. Het deelprogramma dat de sturing van het gehele deltaplan bevat zal ook directe invloed uitoefenen op de uitvoering van alle onderwijsvernieuwingorganisaties.</p>

2.4.5. Duurzaam en realiseerbaar maken van de ontwikkeling en vernieuwing van het Hoger Onderwijs en Leerkrachtenopleiding

2.4.5.1.	Probleemstelling
	<p>De ontwikkelingen van het Hoger onderwijs in de Nederlandse Antillen heeft in de afgelopen jaren een redelijk stormachtige ontwikkeling doorgemaakt. Zowel de door de overheid direct of indirect bekostigde instituten groeiden enorm maar ook een groot aantal particuliere instellingen werden gerealiseerd. Binnen de nieuwe context van de kenniseconomie zal het Antilliaanse Hoger Onderwijs verder moeten internationaliseren en globaliseren, waarbij de nadruk zal liggen op de kwaliteitswaarborgen en accreditatie. Het proces van de accreditatie van de UNA en de USM is al ingezet samen met de NVAO. Binnen dit kader heeft de Minister bepaald, dat de lerarenopleiding Funderend Onderwijs op het bachelor niveau zal worden gesteld.</p> <p>Er lopen afspraken met de offshore medical schools op de eilanden tbv een accreditatie onder leiding van een door NVAO aangewezen accreditatie agentschap. Hierdoor kunnen deze scholen in aanmerking komen voor een Antilliaanse bewijs van erkenning. Deze erkenning is belangrijk voor de plaatsing van deze scholen op de WHO lijst. De plaatsing op de WHO lijst is weer belangrijk om studenten in de VS te werven.</p>
2.4.5.2.	Doelstelling en oplossing
	<p>Internationale accreditatie van Antilliaans Hoger Onderwijs en de leerkrachtenopleiding De doelstelling van het Deltaplan voor het Hoger onderwijs is dus niet zozeer een directe activiteit te richten op de verdere groei van dit onderwijs maar vooral de kaders voor de versterking van het Hoger Onderwijs versterken middels het verder ondersteunen van het kwaliteitstraject dat de instellingen hebben ingezet. Als doelstelling voor dit onderdeel geldt globaal dat alle van overheidswege bekostigde en of gesubsidieerde Hoger onderwijs instellingen in 2011 een geaccrediteerde status hebben.</p>
2.4.5.3.	Valkuilen
	<p>Internationale accreditatie van Antilliaans Hoger Onderwijs en de leerkrachtenopleiding Valkuilen bij dit thema zijn op dit moment niet te voorzien.</p>
2.4.5.4.	stakeholders
	<p>Bij alle onderwijsvernieuwingen die in dit deelprogramma worden beschreven spelen een aantal groepen een centrale rol. In paragraaf 2.4.0.3 is de positie van de diverse stakeholders enigszins beschreven. Een nadere toespitsing van het belang en de impact voor het Hoger Onderwijs en de lerarenopleiding specifiek zal indien nodig nader uitgewerkt worden voor de volgende stakeholders:</p> <ul style="list-style-type: none"> - studenten. - Docenten - Instituutleiders - Bevoegd gezag - Land: Minister van Onderwijs met het Ministerie van Onderwijs en Cultuur - De Eilandelijke Bestuurscolleges - Onderwijsvakbonden - Bedrijfsleven - Nederlandse onderwijsorganisaties - Financieringsorganisaties
2.4.5.5.	Samenhang met andere deelprojecten
	<p>De samenhang met de andere deelprojecten is evident maar op een aantal plaatsen zeer intensief. De samenhang van de deelprogramma's 1 en 2, die vooral gericht zijn op de jongeren in het beroepsonderwijs, met het deelprogramma onderwijsvernieuwing in VSBO en SBO is dan ook zeer</p>

<p>direct. Juist de inspanningen om de trajecten van de vormingsplicht zo veel mogelijk in het onderwijs onder te brengen houdt in dat er zeer optimaal zal moeten samengewerkt, zelfs moet er van een geïntegreerd project sprake zijn. Ook de ouderparticipatie loopt door alle onderwijsvernieuwingsprogramma's heen en de samenhang daarvan is wellicht het sterkst met Funderend Onderwijs. De betrokkenheid van de ouders is met name op jongere leeftijd van zeer grote invloed maar ook bij de begeleiding van jongeren in het beroepsonderwijs is ouderparticipatie van belang.</p> <p>Het deelprogramma meertaligheid heeft op alle onderwijsonderdelen direct invloed en met name het onderdeel talenlabs kan niet los staan van de andere vernieuwingstrajecten in de school die zich op dat gebied afspelen.</p> <p>De relatie van de arbeidsmarkt met het beroepsonderwijs is ook zeer direct. De thema's stageplaatsen en jeugdwerkloosheid staan daarbij centraal. Het deelprogramma dat de sturing van het gehele deltaplan bevat zal ook directe invloed uitoefenen op de uitvoering van alle onderwijsvernieuwingsorganisaties.</p>
--

2.5. Opvoedingsondersteuning ter stimulering van de ouderbetrokkenheid

2.5.1.	Probleemstelling
	<p>Het belangrijkste instrument bij opvoedingsondersteuning is de regelgeving, de wet op de jeugdzorg. Het tweede punt is een kind-volgsysteem voor kinderen tussen 0-4 jaar (zuigelingen bureaus, kraamklinieken). Vanaf 4 jaar krijgen we de kinderen in beeld via de school omdat de leerplicht wordt uitgebreid om te beginnen vanaf jaar. Dan blijft nog alleen 0-4 jaar buiten beeld.</p> <p>De ouderparticipatie moet gestroomlijnd worden met de wet op het funderend onderwijs. Het onderwijsbeleid van de Nederlandse Antillen is gericht op innovatie. Sinds begin 2000 zijn vernieuwingen ingevoerd in het primaire onderwijs en in alle lagen van het voortgezet onderwijs met inbegrip van het HAVO en VWO. Het huidige onderwijssysteem op de Nederlandse Antillen wordt daarom gekarakteriseerd als een systeem in ontwikkeling. Onderwijsvernieuwing is een weg van lange adem en de verwachte doelstellingen kunnen slechts dan worden gerealiseerd, indien, alle actoren in het veranderingsproces worden betrokken. Vooral de vernieuwingen in het voormalige kleuter- en basisonderwijs, te weten het Funderend Onderwijs zullen vanwege de vereiste omslag in denken en praktijk voor alle betrokkenen gevolgen hebben.</p> <p>Ook ouders moeten goed geïnformeerd zijn in de nieuwe onderwijsconstellatie om hierin actief te kunnen participeren. Meer en meer wordt gewezen op de belangrijke rol die ouders hebben in het onderwijs. Ouderbetrokkenheid en actieve samenwerking tussen leerkrachten en ouders zijn belangrijke factoren van succes niet alleen voor de school als onderwijsinstituut maar ook voor de leerprestaties van de leerlingen. Uit de periodieke monitoring en de recente midterm-evaluatie van het funderend onderwijs is nu juist de kloof tussen de school en de thuissituatie van een grote groep kinderen als een groot probleem aangemerkt. Vooral scholen in achterstandswijken wijzen meer en meer op de omstandigheid dat de beoogde effecten van de vernieuwing in genoemde omstandigheden beperkt zullen blijven als, wat deze leerlingen op school meekrijgen aan kennis, vaardigheden en houding niet vanuit de opvoeding in hun thuissituatie wordt ondersteund.</p> <p>Nu hebben ouders met betrekking tot de opvoeding van hun kinderen de primaire verantwoordelijkheid. Maar ouders die deze verantwoordelijkheid niet aankunnen, zullen aanspraak moeten kunnen maken op ondersteuning. Gezien de zeer delicate situatie van ouders, die hulp nodig hebben voor deze primaire taak, zal gezocht moeten worden naar gepaste en effectieve interventiestrategieën. Een vroege start is hierbij bepalend, vandaar dat aansluiting moet plaatsvinden bij de vroegkinderlijke zorg en opvoeding of voorschoolse educatie.</p> <p>Een ander probleem dat in dit verband aangepakt dient te worden, betreft de relatie school en ouders. Ook leerkrachten, schoolleiders en – in breder verband – besturen moeten bereid zijn hun concepten ten aanzien van ouders en hun rol in de school aan de nieuwe omstandigheden aan te passen. De onderwijsvernieuwingen vragen namelijk van de school een andere houding ten aanzien van ouders. Doorgaans worden ouders door leerkrachten en de school eerder als passieve toeschouwer aan de zijlijn beschouwd dan als actieve partners in het onderwijs. Gezocht zal moeten worden naar effectieve interventiestrategieën om een werkzaam partnerschap tussen school en ouders te bewerkstelligen.</p> <p>Een derde probleem heeft te maken met groepen die aangewezen zijn op zorg. Een groep jeugdigen, ouderen en anderen die bij de opvoeding betrokken zijn, zal behoefte hebben aan extra ondersteuning om weer in staat gesteld te worden een bijdrage te leveren aan de groei tot gezonde volwassenheid van het kind. Voor deze groep zal een vorm van jeugdzorg beschikbaar dienen te zijn. Deze jeugdzorg die door de overheid wordt geboden, is aanvullend en specialistisch van aard. De kracht en de waarde van de jeugdige en zijn opvoeders is daarbij leidend.</p> <p>Met inachtneming van uit het Verdrag betreffende de Rechten van het Kind, voortvloeiende zorgplicht van de overheid, in het bijzonder de bepalingen die toe zien op de "zorg-voor-me-rechten" en "ik-heb-</p>

	<p>extra-zorg-nodig-rechten" en vooral ook de commentaren en aanbevelingen van de VN-Commissie voor de Rechten van het Kind naar aanleiding van de rapportage van de Nederlandse Antillen, kan een ketensamenwerking van alle met de opvoeding betrokken actoren niet uitblijven. Binnen de context van het Deltaplan zullen dan ook per eilandgebied opvoedingsondersteuningsplatforms ontwikkeld worden die zich differentiëren voor de doelgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 0 – 4 jaar - 4 – 12 jaar - 13 – 18 jaar <p>Hiertoe is al Landsverordening op de Jeugdzorg ontworpen. De Landsverordening beoogt regels te stellen, zodat iedere jeugdige en jongvolwassene tot en met 24 jaar met ernstige opgroei- en opvoedproblemen op de Nederlandse Antillen onbetwist aanspraak heeft op jeugdzorg. Belangrijk oogmerk van deze landsverordening is ook om de ketensamenwerking mogelijk te maken van de diverse organisaties, die het behoeftige kind de nodige steun en zorg moeten bieden om voortijdige schooluitval te voorkomen. Met deze landsverordening wordt daarom het recht op jeugdzorg geïntroduceerd. In de huidige situatie bestaat er slechts recht op jeugdbescherming tegen verwaarlozing, mishandeling en misbruik (BWNA afdeling 4, artikel 254 - 265).</p>
2.5.2.	Doelstelling en oplossing
	<p>Opvoedingsondersteuning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Speelt in op de behoefte van alle ouders aan steun bij de zorg voor een optimale ontwikkeling van hun kinderen. - een tijdige steun kan preventief werken bij stoornissen die zich voordoen in de ontwikkeling van een kind of bij opgroei- en opvoedproblemen. - kan helpen bij het voorkomen van maatschappelijke problemen die voortvloeien uit het (deviant) gedrag van het kind. <p>De steun aan ouders heeft als doelstellingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het versterken van de draagkracht, de pedagogische competenties en vaardigheden van ouders; - het verminderen van de draaglast van ouders die de verantwoordelijkheid voor de opvoeding niet aan kunnen, door het tijdig signaleren van problemen en het bieden van praktische hulp en steun; - het versterken van het sociale netwerk rond kinderen en gezinnen. <p>Het versterken van draagkracht en het vergroten van pedagogische competentie en vaardigheden vormen de eerste mogelijkheden van de opvoedingsondersteuning voor alle ouders. Met de opvoedingsondersteuning wordt het zelfvertrouwen van de ouders versterkt aansluitend bij hun eigen kwaliteiten en deskundigheid. Dit is een vorm van empowerment van de ouders bij de opvoeding van hun kinderen. Door het geven van informatie en oefeningen kan gewerkt worden aan het versterken van organisatorische - en opvoedingsvaardigheden.</p> <p>Aandacht moet uiteraard geschonken worden aan zelfzorg en netwerkopbouw ter versterking van de draagkracht. Daarbij is het van belang de bevordering van het zelfvertrouwen van de ouders te combineren met tijdig signalering van risico's en het bieden van steun bij beginnende problematiek.</p> <p>De doelstelling van het deelprogramma Opvoedingsondersteuning ter stimulering van ouderbetrokkenheid van het Deltaplan streeft ernaar het volgende te bereiken:</p> <p>Op Ouderniveau: steun te geven aan ouders opdat ze actief en gestructureerd deel kunnen nemen aan het ontwikkelingsproces van kinderen door reële participatie in alle relevante opvoedings- en onderwijsorganisaties.</p> <p>Op Schoolniveau: Het stimuleren van onderwijsondersteunend gedrag van ouders en ouderbetrokkenheid bij de school. Hiertoe zorgen de scholen voor een actieve en gestructureerde deelname van ouders aan het ontwikkelingsproces van kinderen door het verzorgen van informatie aan ouders en ondersteuning van</p>

<p>ouders bij de begeleiding van kinderen.</p> <p>Op Zorgniveau: Het operationaliseren van het recht op jeugdzorg.</p> <p>OPLOSSINGSRICHTING OUDER NIVEAU Ter stimulering van de ouderbetrokkenheid in alle relevante opvoedings- en onderwijsorganisaties wordt de opvoedingsondersteuning gericht op verschillende doeleinden.</p> <p>a. Overkoepelende ouderorganisaties Op alle eilanden van de Nederlandse Antillen wordt ernaar gestreefd een overkoepelende ouderorganisatie op te richten. Opvoedingsondersteuning wil een optimale ontwikkeling van kinderen bevorderen door het versterken van de pedagogische draagkracht en competenties van hun ouders. Aansluiten bij de eigen deskundigheid van ouders en hun aanspreken op hun kracht is gebaseerd op ideeën over het werken aan empowerment. De overkoepelende ouderorganisaties moeten het idee van empowerment bevorderen. Het werken aan empowerment betekent hier:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Het zelfvertrouwen van ouders versterken b. Aansluiten bij het perspectief en visie van ouders op hun situatie c. Betrekken van ouders bij de ontwikkeling van plannen in de vormgeving en uitvoering van een ondersteuningsaanbod en alsook van het onderwijsgebeuren d. De vragen en behoeften van ouders als uitgangspunt nemen e. Ouders activeren om oplossingen te zoeken die voor hen bruikbaar zijn f. Aandacht voor wat goed gaat, sterke kanten van ouders aanspreken g. Eigen inzet en verantwoordelijkheid van ouders aanspreken h. De eigen keuze en zelfbeschikkingsrecht van ouders respecteren <p>Deelnemers aan de ouderorganisaties moeten over organisatorische vaardigheden beschikken die ze in staat stellen het bovengenoemde te bereiken. Elk bureau krijgt een aanvangssubsidie voor het opzetten van de organisaties gedurende 5 jaar.</p> <p>b. Regeling opvoedingsondersteuning voor ouders van leerlingen tussen 0 tot 8 jaar</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Sociale steun van vrienden en familie is een sterke vorm van ondersteuning voor ouders. Een goed functionerend sociaal netwerk waarbij het gaat om de kwaliteit en niet om de kwantiteit van relaties, versterkt de draagkracht van ouders. Daarom is het belangrijk dat interventiestrategieën toegepast worden die ertoe moeten leiden tot een vorm van informele steun die ouders elkaar bieden als buddy in een sociaal netwerk. Een goed sociaal netwerk voor ouders bestaat uit contacten met familie, vrienden en burens als vertrouwde met de buurt en de voorzieningen voor ouders en kinderen. b. Het inzetten van experts in de vorm van praktische steun, pedagogische advisering, informatie en voorlichting en lichte ambulante hulp ter ondersteuning bij opvoedingsvragen of -problemen en behoeften van ouders als ouders twijfels hebben over hun eigen aanpak en actief zoeken naar andere mogelijkheden c. Oudervolgsysteem/leerlingvolgsysteem opzetten om de ontwikkelingen van de ouders op het creëren van een positief gezinsklimaat, een rijke gezinscultuur en grotere betrokkenheid bij het onderwijsgebeuren van hun kinderen over een langere periode te monitoren en zonodig een intensievere vorm van ondersteuning bieden. <p>c. Ontwikkelen van een systeem voor ouderparticipatie van leerlingen tussen de 9 en 18 jaar</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Het bieden van sociale en praktische steun b. Open schoolcultuur; Scholen nemen ouders serieus; Breed activiteitenaanbod waaraan ouders mee kunnen doen; De scholen tonen hun waardering voor de inspanningen van de ouders c. Het aanbieden van ondersteuningssystemen en concepten zoals onder andere. Pro Alfa, Yokondro <p>d. Het uitvoeren van trajecten voor vorming van ouders die inspeelt op vragen van ouders:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. modules zoals Bon Kria, Eduká Dediká, Bon Tata; Op Stap(je), Eduká ku Plaser, zwangerschapscursussen, en groepsconsultaties

- e. Het realiseren van medezeggenschap van ouders op alle scholen op alle eilanden

OPLOSSINGSRICHTING OP SCHOOLNIVEAU

De scholen zorgen voor een actieve en gestructureerde deelname van ouders aan het ontwikkelingsproces van kinderen door het verzorgen van informatie aan ouders en ondersteuning van ouders bij de begeleiding van kinderen.

Ouders spelen een cruciale rol bij de ontwikkeling van kinderen, ook bij de schoolontwikkeling en hun opleidingskansen. De sleutels voor het bestrijden van onderwijsachterstand liggen bij de ouders en leerkrachten (leidsters) -partners in opvoeding. Een belangrijk kenmerk van effectieve scholen is de mate van ouderbetrokkenheid. Daarom is het de taak van de school vorm te geven aan educatief partnerschap.

Om het succes hiervan te garanderen wordt voorgesteld een sociaal contract te sluiten tussen ouders en school. Hierbij verplichten de ouders en de school elkaar tot het werkelijk veranderen van gezins- en schoolpraktijken door uitvoering van de afspraken die in het contract zijn gemaakt. Hierbij denkt men aan drie elkaar aanvullende strategieën:

- Informatieverstrekking ('good practices')
- Gezinsassistentie (gezinshulp, vaardigheidstraining, enz)
- externe ondersteuning (werk, gezondheidszorg, voorschoolse educatie, tutoring, enz)

- a. **Het ontwikkelen van een curriculum voor informatie aan ouders over onderwijs in het algemeen en de klassenpraktijk in het bijzonder in samenhang met het schoolmodel**

Het gaat hierom een centraal curriculum dat per school verbijzonderd wordt. Het zal ook aangepast worden aan skol di bario, middagopvang en scholen met naschoolse vormingsactiviteiten

- b. **Het trainen van docenten (en scholen) om ouders te betrekken bij het onderwijs van de leerlingen**

Er worden trainingen verzorgd gedurende 5 dagen per week aan 1000 leerkrachten. De leerkrachten dienen te beschikken over verschillende strategieën om met diverse ouders om te gaan, zich open te stellen voor ouders met verschillende sociaal-culturele achtergronden en open met hen te communiceren, en zinvolle positieve samenwerkingsrelaties met ouders te ontwikkelen. Ook zal er bij de lerarenopleidingen APK en Lof, meer dan nu het geval is, aandacht besteed worden aan het verkrijgen van kennis, inzicht en vaardigheden om goede samenwerkingsrelaties met groepen ouders met verschillende sociaal-culturele achtergronden te creëren en te onderhouden.

Ook zal binnen scholen meer rekening gehouden worden met de verschillende wensen en belangen die ouders hebben.

- c. **Alle scholen voor FO hebben activiteiten tot onderwijsparticipatie voor ouders uitgevoerd.**

- a. Materiaal moet ontwikkeld worden.
- b. Ouders kunnen actief zijn bij de ondersteuning van het onderwijs in de school.
 - a. Dit kan zowel bij onderwijskundige activiteiten als bij de schoolreisjes, de inrichting van de school, begeleiding, niveau lezen, overblijven, en sportdagen.
 - b. Daarnaast kunnen ouders plaatsnemen in de medezeggenschapsraad.
 - c. Op school kan elke groep een klassenouder hebben, die samen met de leerkracht diverse activiteiten verzorgd.
- c. Open schoolcultuur; Scholen nemen ouders serieus; Breed activiteitenaanbod waaraan ouders mee kunnen doen; De scholen tonen hun waardering voor de inspanningen van de ouders.

- d. **Het vastleggen van de samenwerking tussen ouders en leerkrachten in het SOP**

Om deze samenwerking

OPLOSSINGSRICHTING OP ZORGNIVEAU

Meenemen meld en adviespunt kindermishandeling. Hier zijn er raakvlakken met Justitie en Volksgezondheid. De Minister van Onderwijs heeft al een brief naar haar collega van Justitie en Volksgezondheid verzonden waarin medewerking wordt gevraagd om hiervoor een interdepartamentele werkgroep op te zetten.

<p>Het doel is om op alle eilanden een MAK (Meld- en Adviespunt kindermishandeling) in te stellen. Het operationaliseren van het recht op jeugdzorg Er komt een ketensamenwerking van alle met de opvoeding betrokken actoren. Per eilandgebied worden opvoedingsondersteuningsplatforms ontwikkeld die zich differentiëren voor de doelgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none">- 0 - 04 jaar (vroeg kinderlijke zorg en ontwikkeling; VKZO)- 04 - 12 jaar (binnen de school)- 13 - 18 jaar (in de wijken) <p>Hiertoe is een Landsverordening op de jeugdzorg ontworpen. De Landsverordening beoogt regels te stellen, zodat iedere jeugdige en jongvolwassene tot en met 24 jaar met ernstige opgroei- en opvoedproblemen op de Nederlandse Antillen onbetwist aanspraak heeft op jeugdzorg.</p> <p>Belangrijk oogmerk van deze landsverordening is ook om de ketensamenwerking mogelijk te maken van de diverse organisaties, die het behoeftige kind de nodige steun en zorg moeten bieden om voortijdige schooluitval te voorkomen.</p> <p>Met deze Landverordening wordt het recht op jeugdzorg geïntroduceerd. In de huidige situatie bestaat er slechts recht op jeugdbescherming tegen verwaarlozing, mishandeling en misbruik (BWNA afdeling 4, artikelen 254-265).</p> <p>Opdat de operationalisering succes kan hebben zullen de volgende onderdelen uitgevoerd moeten worden:</p> <ul style="list-style-type: none">- Het uitvoeren van een inventarisatie op alle eilanden van alle bij de zorg betrokken instanties (ketensamenwerking) en de wijze waarop ze op elkaar aansluiten- Een zorgbeleid wordt vastgesteld op alle eilanden waarin de effectieve samenwerking en integrale uitvoering van de zorg is opgenomen.- Er wordt erop toegezien dat alle eilanden van voldoende capaciteit worden voorzien opdat wachttijden geminimaliseerd worden.- De zorg zal volledig vanuit reguliere fondsen bekostigd worden- Alle partners worden geïnformeerd over de actieve participatie van ouders aan het onderwijs en de opvoedingsondersteuning aan ouders

2.5.3.	Valkuilen
	<p>VALKUILEN OP OUDER NIVEAU</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overkoepelende Ouderorgaan: er bestaan al 2 ouderorganen (versnippering). Ontevredenheid bij Plataforma di Mayor, REMA. Deze valkuil kan worden opgelost door regels te stellen voor de deelname aan een ouderplatform in de zin van vertegenwoordiging. De ouders van het platform moeten lid zijn van erkende oudercommissies van scholen. De ouders moeten vervolgens ook schoolgaande kinderen hebben. Plataforma di Mayor voldoen aan geen van deze criteria. Het is dan ook niet duidelijk wie ze vertegenwoordigen. - Een grotere invloed van de ouders zou de kwaliteit van het onderwijs ten goede komen. Denken de ouders daar ook zo over? Hebben ouders behoefte aan een prominere rol in het onderwijs? Hebben ouders en overheid bovendien wel dezelfde opvattingen over ouderparticipatie? - Er moet overeenstemming komen tot hoever de medezeggenschap van de ouders mag reiken (Sitek, ouderverenigingen en schoolbesturen) - Moet er op elke school een medezeggenschapsraad komen(?) <p>MEDEZEGGENSCHAPSRAAD IN NEDERLAND</p> <p>Participatieorgaan bestaande uit vertegenwoordigers van het personeel, de ouders en/of de leerlingen. Elke gewone school heeft verplicht een medezeggenschapsraad die meebeslist over de organisatie van de school en de inrichting van het onderwijs.</p> <p>Concreet overlegt de medezeggenschapsraad met de directie en het schoolbestuur over onderwerpen, zoals de besteding van geld en gebouwen, het vaststellen van vakanties en vrije dagen, de manier waarop ouders kunnen meehelpen in het onderwijs en bij andere activiteiten, het kiezen van leermethodes en verbeteringen van het onderwijs in het algemeen.</p> <p>Elk belangrijk besluit dat het bestuur wil nemen, moet worden voorgelegd aan de medezeggenschapsraad. Op zijn beurt kan de medezeggenschapsraad elk standpunt dat zij heeft, kenbaar maken aan het bestuur.</p> <p>VALKUILEN OP SCHOOL NIVEAU</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het succesvol aangaan en realiseren van educatief partnerschap veronderstelt dat de structuur van de school verandert in de richting van een open systeem dat flexibel en responsief is voor externe ontwikkelingen. Dit veronderstelt een organisatie waarin sprake is van een open communicatie en dialoog tussen ouders, leerkrachten, en directie en waarin leerkrachten en ouders zich als partners beschouwen die in goede onderlinge samenwerking vorm geven aan de doelen en richting van de school. - Leerkrachten hebben eerder de neiging zich af te schermen tegen een te grote invloed en betrokkenheid van ouders bij hun werk. - Leerkrachten zijn nascholing moe - Leerkrachten hebben geen tijd om ook de ouders aandacht te geven <p>AANDACHTSPUNTEN TER VERMIJDING VAN VALKUILEN BIJ HET OPERATIONALISEREN VAN HET RECHT OP JEUGDZORG:</p> <p>Samenhang door effectieve regie</p> <p>Zowel de APK als de UNA (Curises) zouden als kenniscentra kunnen functioneren en dan ook de regie op zich kunnen nemen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het ontbreken van samenhang in beleid en praktijk. De organisaties die in de ketensamenwerking het beleid moeten uitvoeren moeten op elkaar afgestemd zijn en met eenzelfde doordachte visie naar buiten treden. - Valkuil: de structurering kan een punt van zorg zijn: onvoldoende kader - Voor coördinatie van het aanbod is er een gezamenlijk aanspreekpunt voor uitvoerende instellingen nodig, gekoppeld aan een overlegstructuur voor Opvoedingsondersteuning en Ontwikkelingsstimulering (O&O) beleidszaken. - Dit gezamenlijke aanspreekpunt zou een expertisecentrum opvoedingsondersteuning kunnen zijn die zich richt op overheden, organisaties en beroepskrachten in het werkveld

	<p>opvoedingsondersteuning; de overkoepelende ouderorganisatie; management, kader, beroepskrachten in de jeugdgezondheidszorg, de jeugdzorg, jeugdwelzijnszorg, sociaal-cultureel werk en onderwijs en opleidingen. De expertisecentrum richt zich niet rechtstreeks op ouders. Ouders kunnen contact opnemen met de jeugdgezondheidszorg, opvoedbureaus, bureaus jeugdzorg, enz.</p> <p>- Elk eiland moet een systeem van afspraken met de afzonderlijke instellingen ontwerpen waardoor ze meer greep op producten en resultaten krijgt.</p> <p>Van probleemgericht naar ontwikkelingsgericht: De intentie is om met de jeugdzorg de ontwikkelingskansen van alle jeugdigen te vergroten. Er moet gelet worden dat in de praktijk deze lijn niet wordt losgelaten waardoor de jeugdzorg een risicogroepenzorg wordt.</p> <p>Meer oog voor onderzoek en kwaliteit. De effectiviteit van het programma gaat verloren bij mindere kwaliteit. Het is van groot belang dat de overheid wetenschappelijk onderzoek en het ontwerpen van kwaliteitssystemen voor de uitvoering van opvoedingsondersteuning entameert. (Uitvoering een taakstelling van de universiteit?)</p> <p>Vraaggestuurd werken Instellingen en de overheid hebben vaak geen goed beeld op de vragen en behoeften van verschillende groeperingen (wijken) ouders. Ouders hebben vaak geen beeld van het beschikbare aanbod. Een aandachtspunt is dus afstemming van vraag en aanbod.</p> <p>Een eenduidige visie op opgroeien en opvoeden is wenselijk.</p>
2.5.4.	Stakeholders
	<p>Het jonge kind, leerlingen en studenten De primaire doelgroep van dit programma zijn kinderen en jeugdigen in leeftijd variërend van 0 – 18 jaar. Het gaat erom het jonge kind en leerplichtigen in staat te stellen een gezonde groei tot volwassenheid door te maken. Het succes van het programma zal daarom op het niveau van de leerling worden gemeten.</p> <p>Ouders/organisaties voor ouderparticipatie in het onderwijs Ouders spelen een belangrijke rol ten aanzien van het schoolsucces van hun kinderen. Daarom moeten ze zodanig worden georganiseerd en de benodigde tools worden aangereikt, dat ze hun opvoedingstaak naar behoren kunnen vervullen om zodoende hun kinderen een goede basis te geven voor onderwijssucces; en dat ze actief kunnen participeren aan onderwijsactiviteiten van hun kinderen.</p> <p>Professionelen in de kinderopvang, leerkrachten funderend en voortgezet onderwijs Professionelen in de vroegkinderlijke zorg en opvoeding leveren een belangrijke bijdrage aan de gezonde ontwikkeling van het jonge kind. Daarom dient hier het streven gericht te zijn op het maximaliseren van kwaliteit en het bevorderen van ouderparticipatie. Het zelfde geldt met de nodige veranderingen voor leerkrachten in de reguliere onderwijsvormen. Kwaliteit leveren houdt hier ook in zich openstellen voor ouderbetrokkenheid in het schoolgebeuren.</p> <p>Schoolleiders Schoolleiders worden belast met het doorvoeren van veranderingen in de school en schoolorganisatie. Zij moeten zich de nieuwe inzichten met betrekking tot onderwijs en de rol van ouders hierin eigen maken om vervolgens leiding te geven aan de ontwikkelingen binnen hun team</p> <p>Schoolbesturen Het bevoegd gezag is belast met het aannemen van onderwijzend personeel. Het bevoegd gezag heeft de plicht zich de veranderende inzichten eigen te maken. In zijn beleid dient er voldoende ruimte voor scholen om hun plannen met betrekking tot de ouderrol uit te voeren.</p>

	<p>Land De minister van onderwijs draagt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van onderwijsbeleid van de Antilliaanse overheid. Daarnaast draagt de minister de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs. De minister is ook verantwoordelijk voor het ontwikkelen van wet- en regelgeving.</p> <p>Het eilandelijk bestuurscollege Het eilandelijk bestuurscollege is verantwoordelijk voor de vertaling van het nationaal onderwijsbeleid voor het Eiland en de bekostiging daarvan. Op sommige eilanden delegeert het bestuurscollege een deel van zijn uitvoerende taken naar speciale medewerkers. Het bestuurscollege treedt daarnaast als bevoegd gezag voor het openbaar onderwijs en is verantwoordelijk voor de aanstelling van onderwijzend personeel.</p> <p>Eilandelijke zorginstellingen Eilandelijke zorginstellingen zijn belast met het uitvoeren van het eilandelijk beleid ten aanzien van uiteenlopende vormen van zorg. Het gaat hier om zorg die gericht is op de beoogde doelgroepen in dit deelprogramma.</p> <p>(Onderwijs)vakbonden Vakbonden vertegenwoordigen leerkrachten en personeel werkzaam in de zorgsector. Zij adviseren over het beleid en overleggen met de overheden voor een succesvolle beleidsimplementatie.</p> <p>Financieringsorganisaties Voldoende financiële middelen voor de uitvoering van dit deelprogramma zijn van groot belang; ze moeten op duurzame, rechtmatige, effectieve en efficiënte wijze worden besteed. Het inzetten van expertise vanuit financiële instellingen zal dan ook zeer noodzakelijk zijn. De Usona is belangrijk voor een soepel verloop van de financiële stromen.</p>
2.5.5.	Samenhang met andere deelprojecten
	<p>Door de resultaten en de daaraan gekoppelde activiteiten in te kaderen binnen het onderwijs en de daar lopende vernieuwingen is de samenhang met de overige deelprogramma's evident. Dit deelprogramma is te beschouwen als instrumenteel voor het succes van met name programma's 1, 2 en 3. Ouderbetrokkenheid is een belangrijke factor voor schoolsucces.</p>

2.6. Meertaligheid

2.6.1.	Probleemstelling
	<p>Het huidige beleid staat voor de promotie van de Antillen als een meertalige gemeenschap. De Nederlandse Antillen heeft zich altijd geprofileerd als een land waar meertaligheid van oudsher een belangrijke plaats in het maatschappelijk verkeer inneemt hetgeen dan ook in het curriculum tot uiting komt. In dit tijdperk van snelle, wereldwijde digitale communicatie is het noodzakelijk dat we inzetten op onze meertaligheid.</p> <p>De Nederlandse Antillen zijn bezig met de realisatie van een ingrijpende onderwijsvernieuwing in het voormalige Basis Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs. Dit betekent een verandering van vrijwel alle kernaspecten van het leerplichtige onderwijs: de externe structuur, het schoolconcept, het onderwijsaanbod en de talen waarin het onderwijs gegeven wordt.</p> <p>Een belangrijk aspect binnen het Onderwijs wordt gevormd door het talenonderwijs. Jarenlang is er op de Nederlandse Antillen gediscussieerd over “taal” binnen het onderwijs. Hoewel deze discussie nog niet is afgelopen, kunnen we wel vaststellen dat er voldoende maatschappelijk draagvlak is binnen het onderwijs om meertaligheid als een speerpunt aan te merken. Om dit adequaat te realiseren, is het nodig om aandacht te besteden aan de volgende aspecten die samenhangen met meertaligheid als ontwikkelingsaanwinst</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Helderheid instructietaalproblematiek 2. Regeling Papiamentu, Nederlands en Engels als officiële taal 3. Versterking status Papiamentu 4. Nederlands als eerste doeltaal 5. Aansluiting bij Nederlandse Taal Unie 6. Talenlabs als noodzakelijk instrument
2.6.2.	Doelstelling en oplossing
	Helderheid instructietaalproblematiek

¹ Overall waar Papiamentstalige school staat dient voor de Bovenwinden Engelstalige school gelezen te worden. Voor de Bovenwinden zal met de experts aldaar een op het Engels toegesneden programma worden opgesteld.

In de Nederlandse Antillen is een ingrijpende onderwijsvernieuwing aan de gang waaronder de implementatie van het Funderend Onderwijs. Binnen het Funderend Onderwijs is ruimte voor het gebruik van meerdere instructietalen:

- De talen Papiamentu, Engels en Nederlands zullen alle instructietaal in het Funderend Onderwijs kunnen zijn vanaf de eerste cyclus.
- Tevens zullen tweetalige scholen mogelijk zijn door een combinatie van telkens twee van de drie onderhavige talen.

Bij tweetalig onderwijs geldt dat een school zich tweetalig mag noemen als het aan beide talen als (leer)vak en als voertaal ruime aandacht besteedt.

Een van de voorwaarden voor de implementatie van het Funderend Onderwijs is een aanpassing van het leermiddelenbestand. Met name de invoering van de moedertalen van de grootste groep leerlingen vereist de ontwikkeling van nieuwe leermiddelen. Momenteel bestaan er nauwelijks voldoende en geschikte leermiddelen voor onderwijs dat in het Papiamentu gegeven wordt. Tevens ontbreken adequate leermiddelen die de taalverwerving van het Nederlands ondersteunen.

Voor het moedertaalonderwijs in het F.O. worden in beschikbare documenten 7 domeinen en 13 kerndoelen onderscheiden:

Domein	Kerndoelen
Taalattitude	De leerling heeft een positieve houding ten opzichte van zijn moedertaal. De leerling heeft een positieve houding ten opzichte van mensen die andere taal spreken.
Mondelinge taalvaardigheid	De leerling kan luister- en spreekstrategieën hanteren gericht op verschillende communicatieve doelen.
Leesvaardigheid	De leerling kan algemene leesvaardigheden en leesstrategieën toepassen. De leerling kan uiteenlopende leesvaardigheden en leesstrategieën toepassen bij het lezen van fictionele teksten. De leerling kan uiteenlopende leesvaardigheden en leesstrategieën toepassen bij het lezen van informatieve teksten.
Schrijfvaardigheid	De leerling kan algemene schrijfvaardigheden en schrijfstrategieën toepassen. De leerling kan grammaticale en technische spellingsconventies toepassen in eigen teksten. De leerling kan informatie voor onderzoeksdoeleinden verzamelen en gebruiken.
Kijkvaardigheid	De leerling kan kijkvaardigheden en kijkstrategieën toepassen om informatie te verzamelen en te interpreteren uit (audio-) visuele media.
Massamedia	De leerlingen kennen de kenmerkende eigenschappen van verschillende soorten massamedia.
Taalbeschouwing	De leerling heeft begrip van taalkundige verschijnselen en in de manier waarop communicatie kan plaatsvinden in verschillende situaties. De leerling beheerst een aantal, dat in verband staan met taalkundige verschijnselen en kan begrippen gebruiken die hem in staat stellen over taal te denken en te spreken.

Het is ongetwijfeld zinvol om deze kerndoelen aan een nadere analyse te onderwerpen. Bij de revisie is het van belang om deze kerndoelen in overeenstemming te brengen met de kerndoelen en eindtermen zoals geformuleerd voor de basisvorming en de bovenbouw van het V.O. Op deze wijze kan een doorlopende lijn verkregen worden voor het talenonderwijs. Wat zal zorgen voor een degelijke en eenduidige basis voor het operationaliseren van conceptuele lijnen, het uitwerken van materiaal en het verzorgen van scholing. In het Funderend Onderwijs zijn drie modellen van taalgebruik mogelijk, resp. de Papiamentstalige, de tweetalige en de Nederlandstalige school. Voor de Bovenwinden is dat dan de Engelstalige, de Nederlandstalige en de tweetalige school.

In de Papiamentstalige school¹ wordt het onderwijs in cyclus 1 en 2 gegeven in het Papiamentu als voertaal en doeltaal. Daarnaast volgen de kinderen een taalverwervingprogramma Nederlands (als vreemde taal) om zich voor te bereiden op de overgang naar Nederlandstalig vervolgonderwijs.

In de eerste cyclus van de tweetalige school is het taalbeleid gelijk aan dat van het Papiamentstalige schoolmodel. Vanaf de tweede cyclus maken de leerlingen een geleidelijke overgang naar onderwijs met het Nederlands als voertaal. Per jaar worden steeds meer delen van

2.6.3.	Valkuilen
	<p>Er zijn enkele valkuilen en problemen te verwachten bij de uitvoering van dit deelprogramma, die de realisatie van de planning in de weg staan.</p> <p><i>Uitvoeringscapaciteit</i> is in het algemeen beperkt, zeker voor kortlopende projecten. Het projectmatig vervaardigen van bijvoorbeeld leermateriaal is door kleinschaligheid een dilemma. Bij langduriger projecten met doorlopende financiering wordt de mogelijkheid geopend om sterke medewerker te selecteren te werven en te trainen. Het werven van geschikte ontwikkelaars, schrijvers en trainers kan alleen als er goede condities voor een aaneengesloten periode geschapen worden. Zo niet, dan zal nimmer met continuïteit, met kwaliteit en in het juiste tempo geproduceerd kunnen houden. Evaluatie na vijf jaar vernieuwingsimplementatie (2001-2006) geeft aan dat de toepassing van bestaande comptabiliteitsvoorschriften meesttijds contraproductief uitwerken. Een vlotte productie wordt alleszins belemmerd. Voor langdurige projecten dienen duidelijke afspraken te komen inzake de relatie tussen gerichte productie en controle.</p> <p>De <i>implementatiekracht</i> zal zwak blijven als de actoren niet overtuigd raken. Dit is het geval als de aanzet krachtloos is. Het produceren van telkens onvoldoende niet ogend materiaal (kopieën in plaats van kleurrijke en fraai professioneel opgemaakte boeken; slappe omslag als de gebruiker een hard cover verwacht; ongeïllustreerde handleidingen; amateuristische en infantiele illustratie) is dodelijk voor het invoeringsproces. Het wegblijven van nieuwe technologieën (discman bij luistersessies, computers en flitsend software, degelijke opbergssystemen; huismodellen bij elektronische apparatuur). Er is hier sprake van face validity. Het gaat dan niet om de inhoud, hoe belangrijk ook, maar het gaat erom of het voor de gebruiker innovatief overkomt. Dit is een onderdeel van een doordachte implementatiestrategie.</p> <p><i>Acceptatie</i> van de verschillende beleidswendingen is niet van alle actoren te verwachten. Na een beleid enkel gericht op het Papiamentu als instructietaal zal een ommekeer naar een meertalig beleid kritisch ontvangen worden zowel op beleidsniveau als op het niveau van uitvoering. Daarbij dient gedacht te worden aan ambtelijke medewerkers, vakbonden, individuele leerkrachten en ouders.</p> <p>Het feit dat er een sterke acceptatie is van de ouders en schoolbesturen voor het meertalig beleid is een grote steun voor het draagvlak van het meertalig beleid. Ook de positie als Bijzondere gemeente voor de K3 (de drie kleine eilanden van de Nederlandse Antillen) zoals vastgelegd in de overeenkomst met de Minister van Koninkrijksrelatie ondersteunt het meertalenbeleid.</p>
2.6.4.	Stakeholders
	<p>Er zijn enkele stakeholders die bij de uitvoering van dit gedeelte van het Deltaplan, Meertaligheid als ontwikkelingsaanwinst belang hebben bij of van belang zijn voor de uitvoering en het belang dat zij vertegenwoordigen. Omdat taal een intrinsiek aspect is van ieder mens, zal iedereen zich willen uitlaten over taalaangelegenheden. Het is dan ook niet vreemd dat alle wijzigingen met betrekking tot taal altijd veel emotionele reacties oproepen bij het algemene publiek. Hier dient rekening mee gehouden te worden bij informatieverzorging. Belangrijke stakeholders zijn het FPI-team, het FPI-bestuur, de SAE en onderwijsstichtingen de gedeputeerde van onderwijs, de eilandelijke overheden, de schoolbesturen, de vakbonden, de minister van onderwijs, BPO, de leraren en de UNA op Bonaire SEK, de Dienst Onderwijs op St. Maarten, (Directie onderwijs op Aruba, die belangstelling heeft voor beproefd taalmateriaal).</p>
2.6.5.	Samenhang met andere deelprojecten
	<p>Er is sprake van samenhang tussen het deelprogramma Meertaligheid als ontwikkelingsaanwinst en andere deelprogramma's van het Deltaplan. Er zijn raakvlakken aan te wijzen met het deelprogramma (1) Verlenging van de leerplicht. Ook voor andere groepen zal een taalprogramma Papiamentu van belang zijn. Een nauwe samenwerking met de implementatie van het deelprogramma (3) en meer realiseerbaar maken onderwijsvernieuwing. Bij een krachtige verspreiding en onderhoud van gemeenschapstalen is onderwijs het meest duurzame distributiekanaal en is onderwijsvernieuwing een uiterst geschikt moment. Uiteindelijk blijken</p>

	ook de andere deelprogramma's (2, 4, 5 en 6) verband te hebben met het deelprogramma meertaligheid.
--	---

2.7. Maximalisering inzet van Antilliaanse jongeren op de arbeidsmarkt

2.7.1.	Probleemstelling
	<p>Het Deltaplan is een vormingsoffensief. Een vormingsoffensief zonder arbeidsperspectief is echter contraproductief. Een cruciaal element van het Deltaplan is om zorg te dragen voor een zodanige toerusting van de jongeren, dat zij optimaal inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt en aldus werk en een inkomen kunnen verwerven. De brug tussen leren en werken is instrumenteel voor het succes van het Deltaplan.</p>
2.7.2.	Doelstelling en oplossing
	<p>De oplossing van het jeugdwerkloosheidsvraagstuk enerzijds en de behoefte aan voldoende gekwalificeerde arbeidskrachten anderzijds kunnen derhalve hand in hand gaan. Er is met andere woorden een bewustzijn nodig dat zonder 'nieuw beleid' relatief weinig werklozen/ werkzoekenden en jongeren zullen profiteren van een economische opleving en duurzame participatie op de Antilliaanse arbeidsmarkt. Een mogelijke mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt – lees een tekort aan arbeidskrachten – kan vanuit de jeugd worden opgelost.</p> <p>Hierbij moet met name worden ingegaan op een werkbare strategie om jongeren tussen 16 en 24 jaar te laten aansluiten bij de nieuwe arbeidsplaatsen die voortvloeien uit de verwachte groei van de bouwsector vanwege grote investeringen in de hospitality sector. Er zal een stevig samenwerkingsverband gecreëerd moeten worden waarin het onderwijs, de ondernemingen en de overheid samenwerken. Dit instituut staat op afstand van de overheid en heeft de opdracht om binnen vijf jaar de afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken en achterstanden in te halen. Er zijn in de afgelopen tijd te veel projecten en rapporten rondom de onderwijsinstellingen uitgevoerd, maar te weinig met de instellingen.</p> <p>Om dit te bereiken, zal het instituut zich moeten richten op de vakopleidingen enerzijds en de jeugd en jongeren anderzijds. Daarnaast zal gewerkt moeten worden aan een stevige betrokkenheid van alle partijen. De werkzaamheden moeten resultaat gericht worden uitgevoerd. De volgende drie initiatieven zijn de kern van dit deelprogramma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oprichten van een arbeidspool Dit deelprogramma zal zo veel mogelijk aansluiting zoeken bij bestaande initiatieven. Een recent initiatief op Curaçao is het Plataforma Korsou na Trabou, waarin werkgevers en opleidingsinstituten samenwerken. In een partnerschap met de Plataforma zal gewerkt worden aan de oprichting van een arbeidspool om de arbeidsparticipatie van jongeren te vergroten. Het doel van de arbeidspool is tweeledig. Enerzijds moet het voor de werkgevers één aanspreekpunt zijn waaruit zij tijdelijke arbeidskrachten kunnen betrekken. Voor de werknemers creëert het een verband waarbinnen zij begeleid, opgeleid en aangestuurd kunnen worden. • Institutionele versterking van vakopleidingsscholen In de Nederlandse Antillen zijn reeds vakopleidingsscholen aanwezig, maar deze functioneren niet altijd op het juiste niveau. Ook hier zal aansluiting gezocht worden bij de reeds bestaande initiatieven en gewerkt worden aan de versterking van de vakopleidingsscholen (zoals FEFIK op Curaçao), waar deze ontbreken, zullen nieuwe scholen worden opgezet die voldoen aan de eisen die vanuit de arbeidsmarkt gesteld worden. Gezien de concentratie van de problematiek, zal op Curaçao een aanvang worden gemaakt (met FEFIK) en daarna zal de formule naar Sint Maarten en de andere eilanden worden overgezet. • Aanstellen van een coördinatiepunt Om de mismatch tussen vraag en aanbod structureel te kunnen oplossen, moet er een vast aanspreekpunt komen. Hierbinnen wordt overleg gevoerd met werkgevers over de voorwaarden van vraag en aanbod en wordt gesproken over mogelijke oplossingen (zoals

	de introductie van werkend leren. Voor de opzet van het coördinatiepunt wordt gedacht langs de lijnen van de Taskforce Jeugdwerkloosheid in Nederland.
2.7.3.	Valkuilen
	De volgende valkuilen zijn geïdentificeerd: <ul style="list-style-type: none"> • Groot aantal stakeholders. Er zijn veel partijen betrokken bij dit deelprogramma en dit vraagt om een goede afstemming. Het project moet van iedereen zijn, zonder dat dit afdoet aan de afstemming en de afzonderlijke verantwoordelijkheden. • Politiek in de uitvoering. De politiek is op afstand betrokken bij de uitvoering. Een te grote politieke betrokkenheid in de uitvoering doet de focus verschuiven en draagt niet bij aan een professionele uitvoering van de doelstellingen. • Groot aantal structuren. Er bestaan reeds een groot aantal structuren die zich richten op de problematiek. Echter, de gewenste afstemming en effectiviteit worden niet bereikt. Middels change management moeten deze resultaten wel worden gerealiseerd.
2.7.4.	Stakeholders
	De volgende organisaties zijn geïdentificeerd als stakeholders: <ul style="list-style-type: none"> • Plataforma Korsou na Trabou • Vakopleidingsscholen • Werkgeversorganisatie, en specifiek die voor de bouw (Antilliaanse Aannemers Vereniging) en het toerisme • Eilandelijke organisaties belast met werk en inkomen • Eilandelijke organisaties belast met economische coördinatie • Directie Jeugd en Jongerenontwikkeling • Centraal Bureau voor de Statistiek
2.7.5.	Samenhang met andere deelprojecten
	Dit deelprogramma vertoont samenhang met de volgende deelprogramma's: Verlenging van de leerplicht (deelprogramma 1) en Structurele inbedding en maximalisering van het bereik en effect van de Sociale Vorming (deelprogramma 2).

Deel III
Het realiseringkader van het Deltaplan

3.1 Inleiding tot het Deltaplan realiseringkader

Het belang van een succesvolle realisatie van het Deltaplan is van transcendentiaal belang voor de toekomst van de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk. Het realiseringkader zal dan ook gebaseerd moeten zijn op het strikt hanteren van de regels en principes van behoorlijk bestuur om los van bureaucratische structuren met een beheersbare en zorgvuldige slagvaardigheid tot aantoonbare en duidelijke resultaten te komen.

Het realiseringkader van het deltaplan baseert zich op de lessen en aanbevelingen van het in mei 2006 uitgebrachte MID term Evaluation Report over realisering van het Funderend Onderwijs en het Beroepsonderwijs in het kader van het in onderwijssamenwerkingsprogramma 2001 tot 2006. Het bureau Edburgh Consultant voerde, in de periode februari tot en met mei 2006, in opdracht van de Vertegenwoordiging van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op de Nederlandse Antillen de evaluatie uit. De evaluatoren concludeerden, dat het onderwijsvernieuwingsproces een noodzaak was, maar signaleerden wel tekortkomingen die de feitelijke uitvoering belemmeren en daarmee de beoogde resultaten in gevaar brengen. Die serieuze tekortkomingen betreffen allereerst het ontbreken van een adequate aansturing en monitoringstructuur op programmaniveau, waardoor op alle daaronder liggende niveaus overwegend op ad hoc basis beslissingen worden genomen.

Het rapport doet een twintigtal aanbevelingen om een verantwoorde voortgang van het vernieuwingsproces, maar vooral ook de financiering te garanderen.

3.2. De conceptuele definiëring van het realiseringkader van het Deltaplan

Conceptueel wordt het realiseringkader van het Deltaplan gedefinieerd als het Deltaplanleiderschap dat moet zorgdragen dat in het afgesproken tijdsbestek met de beschikbare mankracht, middelen en financiën het beoogde resultaat wordt bereikt. Ten behoeve van conceptuele helderheid van het Deltaplan realiseringkader worden de volgende aspecten in het hiernavolgende nader uitgewerkt:

- het samenwerkingskader
- de aansturing & regie
- de monitoring & evaluatie
- de financiering
- de communicatie

De implementatiestrategie omvat de uitgangspunten die centraal staan bij de uitvoering. Zij zijn van invloed op de wijze waarop aan de uitvoering invulling wordt gegeven en welke prioriteiten gesteld worden. Als centraal uitgangspunt wordt gehanteerd:

het Deltaplan is het gezamenlijk en duurzaam resultaatgericht doen!

De Deltaplan-operatie is een eenmalige operatie met een expliciet en helder gemarkeerd einde in 2011. De autonome instandhouding van de verworven resultaten op dat moment moeten reeds in de ontwikkelfase duurzaam gegarandeerd worden. Dit betekent dat er bij de uitwerking van de 7 deelprogramma's rekening mee gehouden moet worden, dat naast de benodigde investeringskosten vooral ook de benodigde exploitatiekosten voor de autonome instandhouding door de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk in beeld gebracht moet worden.

Ten aanzien van het samenwerkingskader:

Nederland en de Nederlandse Antillen gaan als Koninkrijkspartners een meerjaren samenwerking aan ter realisering van het Deltaplan en leggen deze commitment vast in een

aantal afspraken die bepalend zijn voor de vorm en inhoud van een tussen de beide regeringen overeen te komen meerjarig “Deltaplan samenwerkingsprogramma”. Dit Deltaplan samenwerkingsprogramma geeft vorm aan de samenwerking tussen de beide landen voor wat betreft de structurele aanpak gericht op het kansrijk maken van de jongeren van de Antilliaanse eilanden in het Koninkrijk.

De keuze van de bevolking van de Antilliaanse eilanden in het Koninkrijk om deel uit te blijven maken van het Koninkrijk en dus voor het daarbij behorende principe van “eenheid van het Koninkrijk” samen met de uit onze kleinschaligheid voortvloeiende structurele beperkingen van onze verwerkingscapaciteit, waar sprake is van beperkte mankracht, financiën en bovenal voortschrijdende kennis impliceert dat meer ruimte voor samenwerking tussen de Antilliaanse eilanden en de landen van het Koninkrijk voor de hand ligt; een samenwerkingsmodaliteit die het brede spectrum van informatieverschaffing tot bijstand, gemeenschappelijke dienstverlening, institutionele samenwerking en uitvoeren in medebewind omvat.

Op basis van de in het hoofdlijnenakkoord van 22 oktober 2005 vastgelegde afspraak, dat het land en de eilandgebieden aan al hun verplichtingen die het staatsbestel met zich meebrengt zullen voldoen totdat de opheffing van het land een feit is en dat de bij aanvang van de nieuwe staatkundige structuur de Nederlands Antilliaanse wetgeving van kracht zal blijven tot wanneer deze vervangen is door nieuwe wetgeving zal de Nederlandse Antillen zorgdragen voor draagvlak en betrokkenheid van de eilandgebieden bij de realisatie van het Deltaplan op eilandelijke maat.

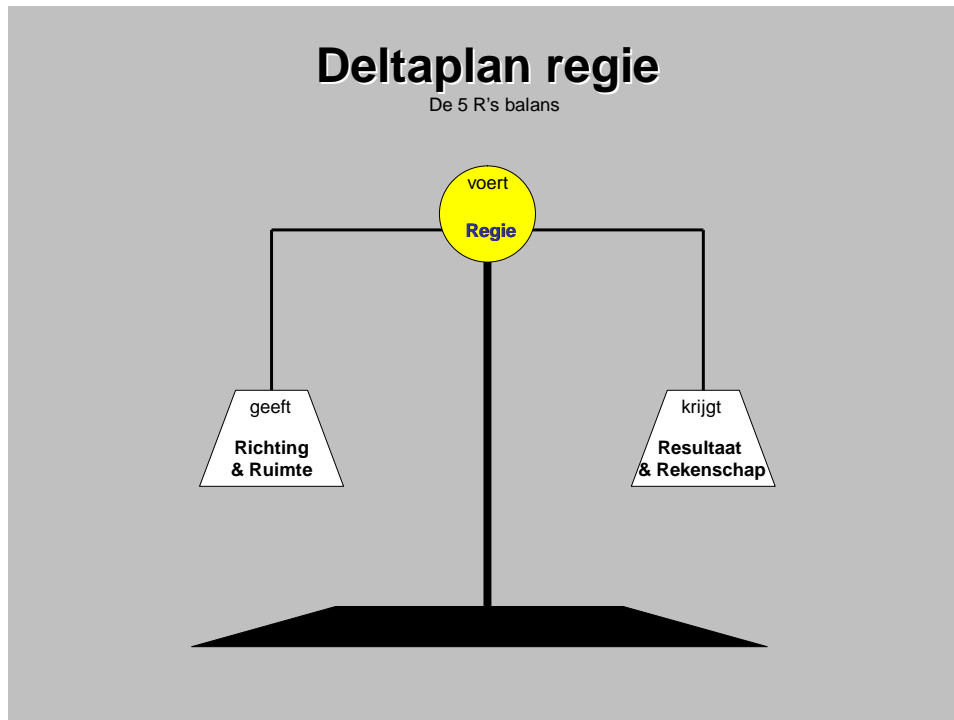
Ten aanzien van de aansturing en regie van de uitvoering

De realisatie van het Deltaplan dient gerealiseerd te worden op basis van de principes van deugdelijk bestuur. Het betreft hier immers de realisering van een van de meest cruciale voorzieningen van publieke dienstverlening aan bewoners van de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk: het onderwijs. Dit vereist een hoge mate van effectiviteit en transparante resultaatgerichtheid.

Als publieke dienstverlening zal de aansturing en regie van de uitvoering van het Deltaplan ook moeten voldoen aan de cyclische wetmatigheid van normstelling, uitvoering, toezicht en publieke verantwoording.

De fragmentatie en versnippering van de diverse beleidsinspanningen gericht op het kansrijk maken van Antilliaanse jongeren enerzijds, maar vooral ook de inspanningen tot concentratie en focussing van deze beleidsinspanningen op de school als pedagogisch en professioneel instituut maken een actieve, heldere, krachtige en vooral gebundelde Deltaplanregie noodzakelijk.

Grondslag voor een dergelijke deltaplanregie is de zgn “5-R balans”

De Deltaplan-**Regie** zal zorg moeten dragen op het in balans houden van enerzijds de **Richting** en **Ruimte** (normstelling) voor de uitvoering van het Deltaplan met anderzijds het **Resultaat** en de **Rekenschap** (publieke verantwoording) van de realisering van het Deltaplan.

Een actieve en dynamische regie van de realisatie van het Deltaplan moet een afgeleide zijn van het Deltaplan-leiderschap. Door het Deltaplan-leiderschap consistent te baseren op de voor het onderwijs op de Nederlandse Antillen formeel geldende verdeling van Taken, Verantwoordelijkheden en Bevoegdheden (TVB) ontstaat er een solide basis voor een solide aansturing en regie met perspectief op een groot draagvlak.

Hantering van de “5 R’s balans” als grondslag voor de Deltaplan-regie betekent de volgende invulling van de 5 regiecomponenten:

Richting: De Minister bepaalt middels een pakket van 12 landsverordeningen wat uiterlijk in 2011 in de school gerealiseerd moet zijn. Uitgaande van het uit de diverse landsverordeningen voortvloeiende beeld van het onderwijs in de diverse schooltypen in 2011 wordt de richting bepaald van het implementatietraject van de diverse deelprogramma’s.

Ruimte: De school krijgt de ruimte en het vertrouwen om conform de "schoolbased implementation approach" in vijf jaar tijd zorg te dragen voor de implementatie in haar schoolorganisatie van de door de wet voorgeschreven voorschriften. Bij "schoolbased implementatie" worden zoveel mogelijk implementatietaken en verantwoordelijkheden gelegd op het laagste uitvoeringsniveau, i.c. de school, onder verantwoordelijkheid van het schoolbestuur als Bevoegd Gezag.

In feite betekent deze invulling het ombuigen van het centrale planningsconcept naar de toepassing van de "bottom up approach", met dien verstande dat het in essentie gaat om een combinatie van 'bottom-up' en 'top-down': binnen de door de wet vastgestelde kaders (top-down) krijgt de school de ruimte en het vertrouwen om middels een vier- of vijftal schoolontwikkelingsplannen (bottom-up) het nieuwe onderwijs in eigen tempo en op eigen maat te implementeren in haar eigen organisatie.

Resultaat: Dit is het uit elk van de landsverordeningen gedestilleerde profiel van wat in 2011 in de school gerealiseerd moet zijn: hoe de school er dan uit moet zien. Vanaf 2011 moet elke

school functioneren conform de voorschriften van de wet. De inspectie ziet daarop toe. Het examenbureau verzorgt de examinering van de opbrengsten. Daarnaast zal het synergetisch resultaat van het totale pakket op macro-niveau moeten zijn dat:

1. de proportie drop-outs tot normale proporties is teruggebracht;
2. het percentage jeugdwerkloosheid tot normale proporties is teruggebracht;
3. het totale onderwijssysteem van Funderend Onderwijs tot Hoger Onderwijs vernieuwd is en
4. het onderwijsvoorzieningenniveau op een voor het Koninkrijk der Nederlanden verantwoord niveau gebracht is.

Rekenschap: Elke school zal, o.a. op basis van de aan haar wettelijk opgedragen taak voor kwaliteitszorg in haar school, de kwaliteit van het implementatieproces moeten kunnen verantwoorden; de school moet verantwoorden dat de implementatie langs de lijnen van INK-kwaliteitsmodel is gelopen.

Regie: De regie van de realisering van het Deltaplan moet op basis van een actief en krachtig leiderschap zorg kunnen dragen voor een constante balans tussen enerzijds de voorgeschreven Richting en de gegeven Ruimte en anderzijds het beoogde Resultaat en de te geven rekenschap.

Deze vereisten sluiten aan bij de aanbevelingen van het, in opdracht van de vertegenwoordiging van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in Curaçao door het bureau Edingburgh Consultants, in mei 2005 uitgebrachte rapport “Mid-term evaluatie van de stand van zaken van de implementatie van het Funderend Onderwijs en het Beroepsonderwijs in de Nederlandse Antillen”. Deze aanbevelingen vormen de basis voor de afspraken met betrekking tot de aansturing, monitoring, evaluatie en financiering van het Deltaplan.

De Deltaplan-regie krijgt gestalte in de vorm van een “Technische Bestuurscommissie”. De instelling van deze “Technische Bestuurscommissie” vindt plaats in navolging van de expliciete aanbeveling van het Mid-term Evaluation Report en uitgaande van het besluit d.d. 27 juli 2006 van de Ministerraad van de regering van de Nederlandse Antillen. Primair oogmerk van deze Technische Bestuurscommissie is de algemene besluitvorming en aansturing op programmaniveau van de uitvoering van het Deltaplan.

Binnen de kaders van de genomen politieke besluiten inzake de richting en ruimte voor de realisering van het Deltaplan zal de uitvoering van de taken van de Technische Bestuurscommissie op enige afstand van de dagelijkse politiek plaatsvinden. Deze Technische Bestuurscommissie krijgt de formele statuur van een Zelfstandig Bestuursorgaan of een Stichting, waarvan de leden voor de duur van de uitvoering van het Deltaplan worden benoemd. De Technische Bestuurscommissie bestaat uit zes leden. Nederland draagt een lid voor. Namens Bonaire, St. Eustatius en Bonaire gezamenlijk draagt Nederland een lid voor en zowel Curaçao, St. Maarten als het Land Nederlandse Antillen dragen ook elk een lid voor. Het zesde lid is de voorzitter van de Technische Bestuurscommissie, die op gezamenlijke voordracht van Nederland en het Land Nederlandse Antillen wordt benoemd. De voorzitter ziet toe op een efficiënte en voorspoedige uitvoering waarbij consensus wordt nagestreefd. Bij het staken van de stemmen heeft de voorzitter de doorslaggevende stem. De leden van de Technische Bestuurscommissie worden, op basis van een van te voren opgesteld profiel, voor de duur van het Deltaplan-samenwerkingsprogramma aangesteld.

Deze Technische Bestuurscommissie krijgt daarbij minstens de volgende functie en taken:

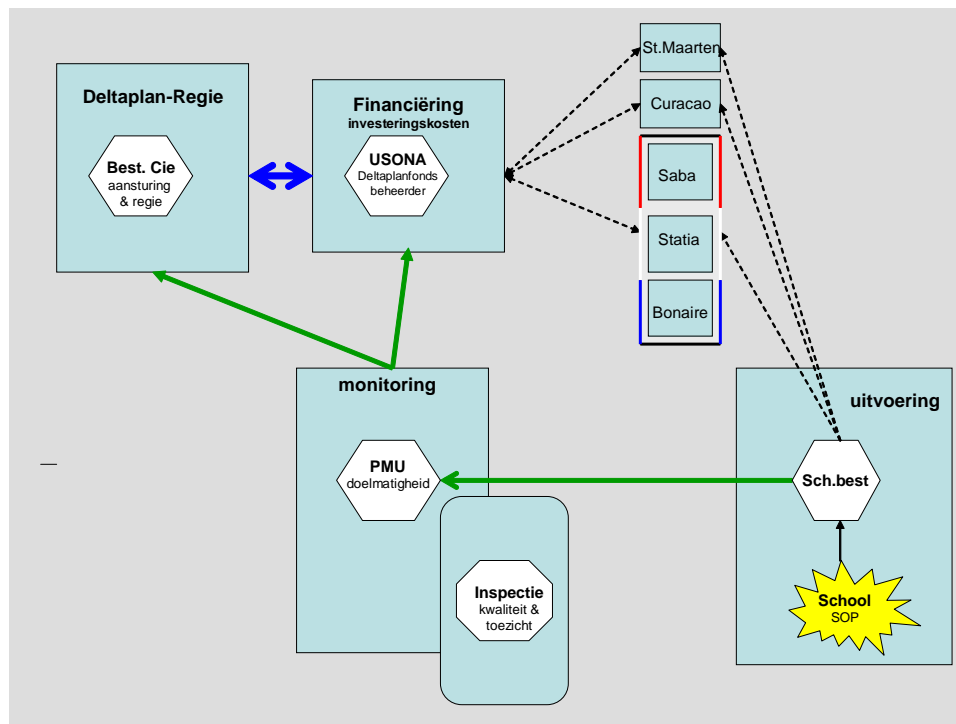
- het uitoefenen van de Deltaplanregie

- zorgdragen voor het vormgeven, organiseren en uitvoeren van de in gezamenlijkheid genomen politieke besluiten ten aanzien van de richting en ruimte voor de uitvoering van het Deltaplan
- zorgdragen voor een consistente bewaking van de resultaatgerichtheid en dat er rekenschap wordt gegeven
- zorgdragen voor het algemene leiderschap en overzicht van de uitvoering van het Deltaplan
- bepalen en bewaken van de voorwaarden waaronder de Deltaplan doelen moeten worden bereikt
- de voortgangsbewaking en aansturing van de realisatie van het Deltaplan op basis van de modaliteiten van de beoogde monitoringstructuur en de gegevens, die van daaruit worden aangeleverd
- op basis van de voortgang- en monitoringsrapporten bijstellingsbesluiten nemen
- rapporteren aan de betrokken bestuurders en parlementen maar ook aan de relevante actoren in het onderwijsveld en in de gemeenschap.
- adviseren aan de betrokken bestuurders.

Ten aanzien van de monitoring

Uitgaande van de aanbevelingen van het Mid-term Evaluation Report inzake het opzetten en implementeren van een adequaat monitoringsysteem op programmaniveau op basis van een op schoolniveau opgezet leerlingvolgsysteem zal de monitoring van de uitvoering van het Deltaplan voldoen aan de volgende uitgangspunten:

- het kind/de jongere is het begin en eind van de inspanningen van het DELTAplan en derhalve ook van de monitoring en evaluatie van de resultaten. Het leerlingvolgsysteem en het Schoolontwikkelingsplan worden als basisinstrumenten voor de monitoring gehanteerd. Conform de aanbeveling in het Mid-term Evaluation Report wordt op schoolniveau een onderling uitwisselbaar leerlingvolgsysteem opgezet, dat in staat is informatie te leveren ten behoeve van de indicatoren van de beoogde monitoringstructuur. In overeenstemming met het gestelde in de conceptlandsverordening Funderend Onderwijs dient elke school een schoolontwikkelingsplan op te stellen;
- de school levert monitoringgegevens aan bij haar schoolbestuur, die deze al dan niet vergezeld van commentaar doorstuurt naar zowel het Bestuurscollege als naar de in het "Mid Term Evaluation Report" voorgestelde Programme Management Unit (PMU);
- de PMU verwerkt minimaal twee maal per jaar in samenspraak met de inspectie de aangeleverde monitoringsgegevens tot een monitoringsrapport, welke aangeleverd wordt aan zowel USONA als aan de Technische Bestuurscommissie;
- de monitoring is gebaseerd op de deelprogramma's van het Deltaplan;
- schematisch levert dit monitoringsproces het volgende beeld:

De monitoring van de realisering van het Deltaplan zal nauw moeten aansluiten op de organisatie en/of wettelijke regeling van de borging van en toezicht op de kwaliteit en deugdelijkheid van het onderwijs.

De monitoringsystematiek ten aanzien van de uitvoering van het DELTApplan zal op basis van deze samenwerkingsafspraken nader uitgewerkt worden in een specifieke regeling, welke wordt opgenomen als apart hoofdstuk in het uiteindelijke Deltaplan-samenwerkingsprogramma.

Ten aanzien van de evaluatie van de realisering van het Deltaplan

Uitvoering, effect en resultaat van het DELTApplan-samenwerkingsprogramma zal aan het einde van de samenwerkingsperiode geëvalueerd worden.

In navolging van de aanbevelingen in het Mid Term Evaluation Report zal het Deltaplan-samenwerkingsprogramma worden afgerond met een grootschalige externe evaluatie rondom de beleidsmatigheid, de relevantie, de effectiviteit, de efficiency, de duurzaamheid en de impact van de verbeteringen, gerelateerd aan de respectievelijke deelprogramma's. De uitkomsten van die evaluatie dienen ook bij te dragen aan het beschrijven van best practices op alle niveaus van het Deltaplan.

Gedurende de uitvoering van het Deltaplan-samenwerkingsprogramma wordt tweejaarlijks een onafhankelijke review gemaakt op basis van de monitoringsrapportages en op basis van bezoeken aan scholen. De evaluatie en de tweejaarlijkse reviews zullen worden verricht door onafhankelijke deskundige(n), die door de Technische Bestuurscommissie aangewezen worden. Deze externe deskundigen analyseren de gegevens (rapporten en schoolbezoeken) in samenhangende relatie tot de voorgestelde verbeteringen van de diverse deelprogramma's en van het Deltaplan als een geïntegreerd geheel. Waar nodig komen zij met aanbevelingen aan de Technische Bestuurscommissie voor aanpassingen en verbeteringen.

Op basis van de resultaten van de evaluatie kan besloten worden om het Deltaplan samenwerkingsprogramma te verlengen dan wel te wijzigen.

Ten aanzien van de financiering van het Deltaplan

Een massieve investering in het onderwijs op de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk is uiterst cruciaal. De in de loop der jaren opgebouwde achterstanden in de onderwijsvoorzieningen en de wenselijkheid om de onderwijsvoorzieningen op een Koninkrijkwaardig niveau te brengen, waardoor onder andere een soepele aansluiting tussen de diverse fasen van onderwijs in de verschillende landen van het Koninkrijk mogelijk wordt, maakt deze massieve investering onbetwistbaar noodzakelijk. Een massieve investering in het onderwijs, i.c. het Deltaplan, zal over de gehele maatschappelijke breedte een positieve uitwerking hebben op de sociaal-economische ontwikkeling en bijdragen aan het terugdringen van de armoede en het voorkomen van criminaliteit.

Voor het ontwerpen van een regeling van de financieringsmodaliteit van de investeringskosten van het Deltaplan-samenwerkingsprogramma wordt uitgegaan van de diverse door de Mid Term Evaluation uitgebrachte aanbevelingen van financiële aard zoals:

- dat een voortgezette financiering dringend noodzakelijk is;
- dat de financiering met het oog op een juiste en adequate planning een aparte earmarking verdient;
- dat de door het Deltaplan aangebrachte verbeteringen structureel en volledig onderhouden dienen te worden en
- dat de mogelijkheid tot verdere en nauwere samenwerking tussen de verschillende schoolbesturen gestimuleerd moet worden.

Alle beschikbare investeringsmiddelen ten behoeve van de massieve aanpak gericht op het kansrijk maken van de Antilliaanse jongeren in de Nederlandse Antillen zullen worden geconcentreerd in één Deltaplan-fonds met het kind c.q. de jongere als bekostigingsgrondslag en beheerd door de USONA. De Nederlandse financiering van het Deltaplan geldt de investeringskosten en nimmer de exploitatiekosten.

Zoals te doen gebruikelijk zal USONA op basis van een door Nederland en de Nederlandse Antillen gezamenlijk ontwikkeld toetsingskader zorgdragen voor de toekenning van de benodigde investeringskosten aan de projectindieners. Basis voor de ontwikkeling van het Deltaplan-toetsingskader zal het inhoudelijke beleidskader en het realiseringskader van het Deltaplan zijn. Dit toetsingskader zal vooral bekend moeten zijn voor alle scholen, opdat zij daar rekening mee kunnen houden bij de ontwikkeling van hun schoolontwikkelingsplannen op grond waarvan zij bij USONA een verzoek kunnen indienen voor de nodige investeringskosten om de gewenste verbeteringen in hun school tot stand te brengen. Evenzo geldt dit voor de actoren, die belast zijn met de ontwikkeling van niet-schoolgebonden projecten.

De financieringswijze van het totale Deltaplan, waaronder in elk geval begrepen de financieringsystematiek en het toetsingskader, zal in het uiteindelijke tussen Nederland en de Nederlandse Antillen overeen te komen Deltaplan-samenwerkingsprogramma meer specifiek worden vormgegeven en opgenomen worden als separaat hoofdstuk. Het financiële hoofdstuk bestaat in elk geval uit een uitgebreide berekening van de integrale meerjarige investeringskosten en het bijbehorende dekkingsplan.

De omvang van de maximale Nederlandse bijdrage aan het totale Deltaplan-samenwerkingsprogramma zal in samenspraak tussen Nederland en de Nederlandse Antillen worden bepaald.

Basis hiervoor zijn de in gezamenlijkheid ontwikkelde uitwerkingen van de zeven deelprogramma's van het Deltaplan. Deze uitwerkingen zullen namens Nederland door de Auditdienst/IPC5100 van het ministerie OCW en namens de Nederlandse Antillen door de SOAB getoetst, geaudit en verwerkt worden tot een onderbouwd voorstel voor de omvang van de totale investeringskosten van het Deltaplan. Dit voorstel wordt voorgelegd aan zowel Nederland als de Nederlandse Antillen om opgenomen te worden in het tussen de beide regeringen overeen te komen meerjarig Deltaplan-samenwerkingsprogramma.

De benodigde investeringskosten worden vertaald in een bedrag per school/per leerling welke dient als budgetplafond voor de investeringskosten waar een school op basis van een door haar ontwikkeld schoolontwikkelingsplan aanspraak op kan maken.

De totale Nederlandse bijdrage wordt voor de duur van het Deltaplan-samenwerkingsprogramma gegarandeerd. Deze totale maximale financiering wordt op basis van de planning over de programmajaren verdeeld.

Ten aanzien van de communicatie

Communicatie is de olie in de machine voor het doen accepteren en realiseren van beleid. Het schept de mogelijkheden om op een gerichte en gepaste manier informatie over te dragen, maar evenzeer om informatie (feedback) te verzamelen die betrekking heeft op plannen en programma's en de realisatie ervan. Communicatie is dus een onmisbare ondersteunende activiteit voor de eigenlijke werkzaamheden. Zonder een dergelijke ondersteuning is er voor de buitenwereld geen overzicht of inzicht te verwerven in de stand van zaken. Iedere bewoner van de eilanden moet ervan doordrongen worden dat het Deltaplan van grote betekenis is en dat er ook van velen van hen inzet en betrokkenheid wordt verwacht.

Het doel van de communicatie moet dan ook zijn:

- het geven van informatie over het Deltaplan aan de relevante doelgroepen, zodat deze goed geïnformeerd zijn over de bedoelingen en beoogde resultaten van dit programma;
- het creëren van een zekere mate van betrokkenheid van de doelgroepen bij die activiteiten die hen nauw aangaan;
- de voortgang van de verschillende programma's toe te lichten;
- de successen van de programma's te belichten;
- een platform te bieden om met geselecteerde groepen in gesprek te gaan.

Veel van de werkzaamheden en activiteiten zullen in eerste instantie erop gericht zijn om beweging en actie in gang te zetten. Daarover valt nog niet zoveel te communiceren. Het adagium bij communicatie is: als er niets over de inhoud te vertellen is, communiceer dan in ieder geval over het proces en de stappen die gezet worden. Het Deltaplan is te belangrijk om in stilte tot stand te komen: (liefst) actieve betrokkenheid van betrokkenen en stakeholders is nodig. Communicatie is daarbij een niet te onderschatten middel.

Communicatie is een belangrijk instrument en voorwaarde voor het draagvlak, de betrokkenheid en het succes van het Deltaplan. Vanaf de ontwikkel- en uitwerkingsfase zal gestructureerd tijd en aandacht aan communicatie moeten worden besteed. Communicatie

vindt zowel intern als extern plaats op drie verschillende niveau's: op het niveau van het Koninkrijk, op het niveau van de Antilliaanse eilanden en op het niveau van de uitvoering.

De communicatie op het niveau van het Koninkrijk wordt gewaarborgd door de Technische Bestuurscommissie. Binnen de Technische Bestuurscommissie wordt de gezamenlijke realisatie van het Deltaplan besproken en bewaakt. Op basis daarvan ziet zij erop toe, dat naar buiten over de voortgang van de uitvoering van het Deltaplan wordt gecommuniceerd. Het kansrijk maken van de Antilliaanse jongeren is immers in het belang van alle landen in het Koninkrijk.

Binnen de Antillen is de communicatie vooral gericht op de stakeholders en het brede publiek. De stakeholders zijn niet alleen de onderwijsinstellingen en andere betrokken organisaties, maar ook de ouders en leerlingen zelf. Het Deltaplan zal daarom ondersteund worden door een *high impact communication strategy* waarin aandacht is voor informatieverstrekking via gedrukte media, maar ook radio en televisie.

De communicatie op het niveau van de uitvoering is erop gericht om de verschillende deelprogramma's optimaal op elkaar te laten aansluiten.

3.3. De tijdsduur van het realiseringsproces van het Deltaplan

Per 1 augustus 2011 wordt het eindresultaat van het Deltaplan opgeleverd op basis van een realiseringstraject van vier, door de scholen op hun maat samengestelde, schoolontwikkelingsplannen. In essentie betekent dit dat in 2011 de implementatie van het pakket onderwijslandsverordeningen, dat een Koninkrijkswaardig niveau van onderwijsvoorzieningen moet garanderen, afgerond is en definitief van kracht wordt verklaard. Dit onderwijsstelsel dat duurzaam een structureel houdbaar niveau van voorzieningen garandeert wordt beschouwd als een van de minimale voorwaarden voor een gezonde startsituatie van de Antilliaanse eilanden in het nieuwe Koninkrijk.

In dit tijdspad zullen de eerste schoolontwikkelingsplannen per 1 augustus 2007 van start moeten gaan. Om dit mogelijk te maken zal het proces van voorbereiding van het schoolontwikkelingsplan voor het schooljaar 2007/2008 uiterlijk 1 februari 2007 moeten aanvangen.

Het Deltaplan heeft een looptijd tot 2011. De grootste uitdaging bij dit soort langdurige trajecten is de beheersbaarheid. Daarom zal er sterk gestuurd moeten worden op resultaten: de eerste zichtbare resultaten moeten in 2007 geboekt kunnen worden. Meetbaarheid en meten zijn in dit kader van groot belang, waarbij ook aandacht is voor de verhouding tussen de investering in mankracht en financiële middelen.

De prestatiecontracten met de PMU en de trekkers moeten bijdragen aan de meetbaarheid en de transparantie van de uitvoering. Alleen op deze manier is de verantwoordelijkheid voor wat we willen bereiken, welke activiteiten daarvoor ontplooid gaan worden en wat het mag gaan kosten duidelijk belegd. Deze aanspreekbaarheid draagt verder bij aan het realiseren van de gewenste afstand tussen de politiek en de uitvoering zonder af te doen aan de eerbiediging van het primaat van de politiek. Wanneer afspraken niet gehaald worden, is politiek ingrijpen gelegitimeerd.

De beheersingsdiscipline moet diep verankerd zijn in het voortgangsbewakingssysteem. Dit zal bestaan uit standaard rapportages per kwartaal over input, impact en investering. Deze rapportages worden vergeleken met de gewenste en geplande doelstellingen. Bij een discrepantie hiertussen zal direct worden ingegrepen. Er is geen ruimte om te falen, hiervoor zijn de financiële en maatschappelijke belangen te groot.

4. Vervolgstappen

Met dit document is een volgende stap gezet op weg naar de realisering van het Deltaplan. Eerder werd het plan op hoofdlijnen al goedgekeurd door de Raad van Ministers van de Nederlandse Antillen. Nu is het conceptueel kader verder uitgewerkt in een inhoudelijk beleidskader, een inhoudelijke invulling en een realiseringskader van het Deltaplan.

Het Deltaplan zoals het nu voorligt is gebaseerd op de inzichten van diverse ervaringsdeskundigen. Het is een “groeidocument” in die zin dat, op basis van de helderheid van het nader uitgewerkte conceptueel kader in een inhoudelijk beleidskader, een inhoudelijke invulling en een realiseringskader van het Deltaplan, ruimte is gecreëerd voor input van de vele andere actoren uit het onderwijsveld op de diverse Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk. Vooral ook omdat de implementatiestrategie van het Deltaplan uitgaat van een ombuigen van het centrale planningsconcept naar de toepassing van een onlosmakelijk aan elkaar gecombineerde 'bottom-up' & 'top-down approach' is ruimte de input van ervaringen van diverse actoren uit het onderwijs en educatiepraktijk op de Antilliaanse eilanden binnen het Koninkrijk een onmiskenbare noodzaak.

Deze input zal verwerkt worden in een volgende naar verwachting meer definitieve versie van het uitvoeringsplan van het Deltaplan

Tot slot moet nogmaals worden benadrukt, dat de uitvoering van het Deltaplan zich uitstrekt over een langere periode. Dit heeft ook gevolgen voor de uitvoering: het doel is belangrijker dan de weg erheen. Vele wegen leiden naar Rome en op basis van voortschrijdend inzicht kan voor een andere weg worden gekozen om de gestelde doelen te behalen. De uitgangspunten voor de mogelijke wegen zijn echter bepaald.

Het gaat erom de doelen in gezamenlijkheid, duurzaam en resultaatgericht te realiseren:

“Het Deltaplan is het gezamenlijk en duurzaam resultaatgericht doen”!